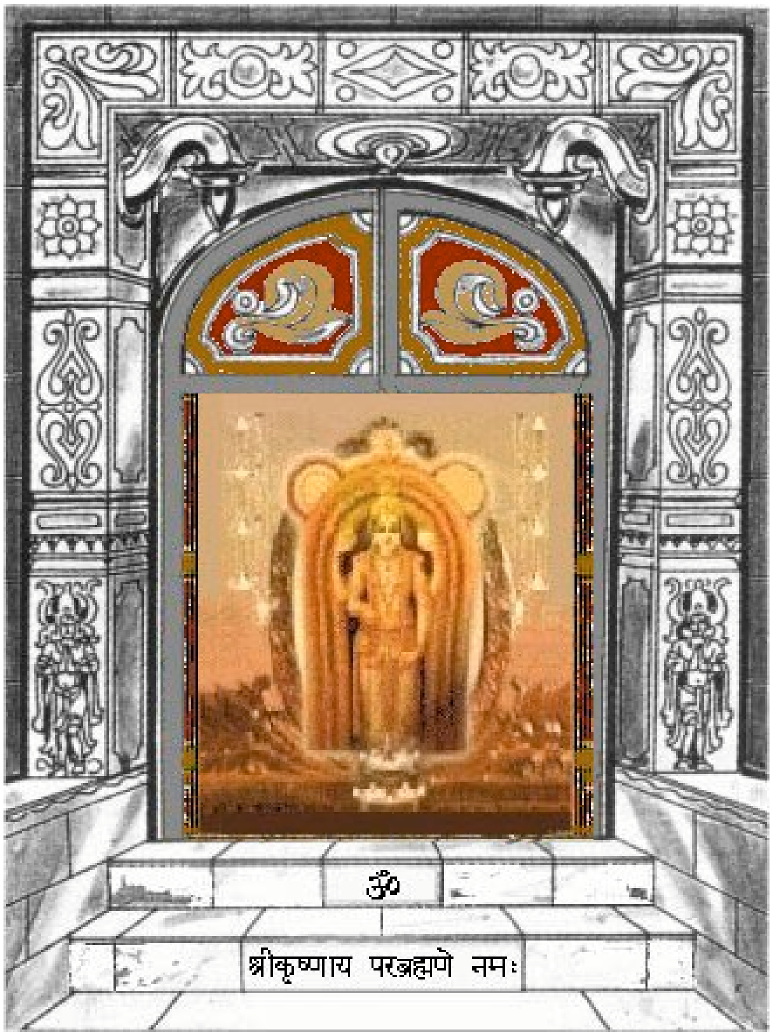

श्री नारायण भट्टपादविरचितम्

॥ श्रीमन्नारायणीयम् ॥

शत दशकात्मकम्

Audio (mp3), transliterations (English, Tamizh) and gist (English) available at:
http://sanskrit.gde.to/sites/complenarayaneeyam
http://www.geocities.com/completenarayaneeyam

१	भगवन्महिमा	7
२	भगवत्रूपम्	10
३	भक्तस्वरूपम्	13
४	अष्टांगयोगम्	16
५	विराट् पुरुषोत्पतिः	19
६	विराट् स्वरूपम्	22
७	हिरण्यगर्भोत्पतिः	25
८	प्रलयः	28
९	जगत्सृष्टिः	32
१०	सृष्टिभेदः	35
११	सनकादीनां वैकुण्ठप्रवेशः	38
१२	वराहावतारः	41
१३	हिरण्याक्षवधः	44
१४	कपिलावतारः	47
१५	कपिलोपदेशः	50
१६	नरनारायणोवतारः	53
१७	ध्रुवचरितम्	56
१८	पृथुचरितम्	59
१९	दक्षोत्पतिः	62
२०	ऋषभयोगीश्वरचरितम्	65
२१	भगवदुपासनाप्रकाराः	67

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

२२	अजामिलमोक्षः	70
२३	दक्ष-चित्रकेतुश्चरितम्	73
२४	प्रह्लादचरित्रम्	76
२५	नरसिम्हावतारः	79
२६	गजेन्द्रमोक्षः	82
२७	क्षीराब्धिमन्थने कूर्मावतारश्च	84
२८	लक्ष्मी स्वयंवरः	87
२९	मोहिनि अवतारः	89
३०	वामनावतारः	92
३१	बलिदर्पोच्छेदः	95
३२	मत्स्यावतारः	98
३३	अम्बरीषचरितम्	100
३४	श्री रामावतारः (१)	103
३५	श्री रामावतारः (२)	106
३६	परशुरामावतारः	109
३७	श्रीकृष्णावतार प्रस्तावः	112
३८	श्रीकृष्णावतारः	115
३९	श्रीकृष्णजन्मोत्सवः	118
४०	पूतनामोक्षः	121
४१	पूतनादेहदाहः	123
४२	शकटासुरनिग्रहः	125
४३	तृणावर्तवधः	127

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

४४	नामकरणम्	130
४५	बाल लीला	132
४६	विश्वरूपप्रदर्शतवर्णनम्	135
४७	उलूखलबन्धनम्	137
४८	नलकूबरमणिग्रीवयोः शापमोक्षः	139
४९	बृन्दावन गमनम्	141
५०	वत्सासुर बकासुरयोः वधः	143
५१	अघासुर-वध	146
५२	ब्रह्म गर्व शमनम्	149
५३	धेनुकासुर-वधः	152
५४	यमुनाह्रदे कालियः	154
५५	कालिय-मर्दनम्	157
५६	कालिय अनुग्रहः	159
५७	प्रलम्बासुर-वधः	161
५८	दावाग्नि-मोक्ष	163
५९	वेणुगानम्	166
६०	गोपीवस्त्रापहरणम्	168
६१	विप्र-पत्नी-अनुग्रहः	170
६२	गोवर्द्धन-बलिः	173
६३	गोवर्द्धन-उद्धारणम्	176
६४	गोविन्दाभिषेकः	178
६५	गोपीनां भगवत्समीप गमनम्	180

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

६६	गोपीजनाह्लादनम्	183
६७	भगवतः तिरोधानम्	185
६८	गोपिकानां परमाह्लादः	187
६९	रासक्रीडा	189
७०	सुदर्शन शाप मोक्षः	192
७१	केशिवधः व्योमासुरवधः च	194
७२	अक्रूर आगमनम्	196
७३	भगवतः मधुरापुर यात्रा	199
७४	भगवतः मथुरापुरी प्रवेशः	201
७५	कंस-वध	204
७६	उद्धव-दूत्यम्	207
७७	जरासन्ध	210
७८	बलराम विवाहम्	213
७९	रुक्मिणी विवाहम्	215
८०	स्यमन्तक उपाख्यानम्	217
८१	नरकासुर वधः	220
८२	बाण युद्धम्	223
८३	पौण्ड्रकवधः	226
८४	समन्तपञ्चकयात्रा	229
८५	जरासन्ध शिशुपाल च वधः	232
८६	भारत युद्धम्	235
८७	कुचेल वृत्तान्तः	238

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

८८	श्री सन्तानगोपालः	241
८९	वृकासुर-वधः	244
९०	विष्णु महत्त्व स्थापनम्	247
९१	भक्ति महत्वम्	250
९२	कर्म मिश्र भक्तिः	253
९३	चतुर्विंशतिः गुरवः	256
९४	तत्त्व ज्ञान उत्पत्तिः	259
९५	ध्यान योगः	262
९६	भगवत् विभूतयः	265
९७	मार्कण्डेय कथा	268
९८	निष्कल ब्रह्म उपासनम्	271
९९	वेद स्वरूपम्	274
१००	केशादिपाद वर्णनम्	277

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

॥ ॐ श्रीकृष्णाय परब्रह्मणे नमः ॥

१ ॥ भगवन्महिमा ॥

सान्द्रानन्दावबोधात्मकमनुपमितं कालदेशावधिभ्यां
निर्मुक्तं नित्यमुक्तं निगमशतसहस्रेण निर्भास्यमानम् ।
अस्पष्टं दृष्टमात्रे पुनरुरुपुरुषार्थात्मकं ब्रह्म तत्वं
तत्तावद्भाति साक्षाद्गुरुपवनपुरे हन्त भाग्यं जनानाम् ॥ १

एवं दुर्लभ्यवस्तुन्यपि सुलभतया हस्तलब्धे यदन्यत्
तन्वा वाचा धिया वा भजति बत जनः क्षुद्रतैव स्फुटेयम् ।
एते तावद्वयं तु स्थिरतरमनसा विश्वपीडापहत्यै
निश्शेषात्मानमेनं गुरुपवनपुराधीशमेवाश्रयामः ॥ २

सत्त्वं यत्तत् पराभ्यामपरिकलनतो निर्मलं तेन तावत्
भूतैर्भूतेन्द्रियैस्ते वपुरिति बहुशः श्रूयते व्यासवाक्यम् ।
तत् स्वच्छत्वाद्यदच्छादित परसुखचिद्गर्भनिर्भासरूपं
तस्मिन् धन्या रमन्ते श्रुतिमतिमधुरे सुग्रहे विग्रहे ते ॥ ३

निष्कम्पे नित्यपूर्णे निरवधिपरमानन्दपीयूषरूपे
निर्लीनानेकमुक्तावलिसुभगतमे निर्मलब्रह्मसिन्धौ ।

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

कल्लोलोल्लासतुल्यं खलु विमलतरं सत्त्वमाहुस्तदात्मा
कस्मान्नोनिष्कलस्त्वं सकल इति वचस्त्वत्कलास्वेव भूमन् ॥ ४

निर्व्यापारोऽपि निष्कारणमज भजसे यत्क्रियामीक्षणाख्यां
तेनैवोदेति लीना प्रकृतिरसतिकल्पाऽपि कल्पादिकाले ।
तस्याः संशुद्धमंशं कमपि तमतिरोधायकं सत्वरूपं
स त्वं धृत्वा दधासि स्वमहिमविभवाकुण्ठ वैकुण्ठ रूपम् ॥ ५

तत्ते प्रत्यग्रधाराधर ललित कलायावली केलिकारं
लावण्यसैकसारं सुकृतिजनदृशां पूर्ण पुण्यावतारम् ।
लक्ष्मी निश्शंक लीला निलयनममृतस्यन्द सन्दोहमन्तः
सिञ्चत् सञ्चिन्तकानां वपुरनुकलये मारुतागारनाथ ॥ ६

कष्टा ते सृष्टिचेष्टा बहुतरभवखेदावहा जीवभाजा-
मित्येवं पूर्वमालोचितमजित मया नैवमद्याभिजाने ।
नोचेज्जीवाः कथं वा मधुरतरमिदं त्वद्वपुश्चिद्रसार्द्रं
नेत्रैः श्रोत्रैश्च पीत्वा परमरससुधाम्भोधिपूरे रमेरन् ॥ ७

नम्राणां सन्निधत्ते सततमपि पुरस्तैरनभ्यर्थितान-
प्यर्थान् कामानजस्रं वितरति परमानन्दसान्द्रां गतिं च ।
इत्थं निश्शेषलभ्यो निरवधिकफलः पारिजातो हरे त्वं
क्षुद्रं तं शक्रवाटीद्रुममभिलषति व्यर्थमर्थिव्रजोऽयम् ॥ ८

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

कारुण्यात्काममन्यं ददति खलु परे स्वात्मदस्त्वं विशेषा-
दैश्वर्यादीशतेऽन्ये जगति परजने स्वात्मनोऽपीश्वरस्त्वम् ।
त्वय्युच्चैरारमन्ति प्रतिपदमधुरे चेतनाः स्फीतभाग्या-
स्त्वं चात्माराम एवेत्यतुलगुणगणाधार शौरे नमस्ते ॥ ९

ऐश्वर्यं शंकरादीश्वरविनियमनं विश्वतेजोहराणां
तेजस्संहारि वीर्यं विमलमपि यशो निस्पृहैश्चोपगीतम् ।
अंगासंगा सदा श्रीरखिलविदसि न क्वापि ते संगवार्ता
तद्वातागारवासिन् मुरहर भगवच्छब्दमुख्याश्रयोऽसि ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

२ ॥ भगवत्रूपम् ॥

सूर्यस्पर्धिकिरीटमूर्ध्वतिलक प्रोद्भासिफालान्तरं
कारुण्याकुलनेत्रमार्द्र हसितोल्लासं सुनासापुटम् ।
गण्डोद्यन्मकराभ कुण्डलयुगं कण्ठोज्वलत्कौस्तुभं
त्वद्रूपं वनमाल्यहारपटल श्रीवत्सदीप्रं भजे ॥ १

केयूरांगद कंकणोत्तम महारत्नांगुलीयांकित-
श्रीमद्बाहु चतुष्क संगत गदा शंखारि पंकेरुहाम् ।
काञ्चित् काञ्चन काञ्चिलाञ्छित लसत्पीताम्बरालम्बिनीम्
आलम्बे विमलाम्बुजद्युतिपदां मूर्तिं तवार्तिच्छिदम् ॥ २

यत्त्रैलोक्यमहीयसोऽपि महितं सम्मोहनं मोहनात्
कान्तं कान्तिनिधानतोऽपि मधुरं माधुर्यधुर्यादपि ।
सौन्दर्योत्तरतोऽपि सुन्दरतरं त्वद्रूपमाश्चर्यतोऽ-
प्याश्चर्यं भुवने न कस्य कुतुकं पुष्णाति विष्णो विभो ॥ ३

तत्तादृङ् मधुरात्मकं तव वपुः सम्प्राप्य सम्पन्मयी
सा देवी परमोत्सुका चिरतरं नास्ते स्वभक्तेष्वपि ।
तेनास्या बत कष्टमच्युत विभो त्वद्रूपमानोज्ञक-
प्रेमस्थैर्यमयादचापल बलात् चापल्य वार्तोदभूत् ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

लक्ष्मीस्तावक-रामणीयक-हृतैवेयं परेष्वस्थिरे-
त्यस्मिन्नन्यदपि प्रमाणमधुना वक्ष्यामि लक्ष्मीपते ।
ये त्वद्ध्यानगुणानुकीर्तनरसासक्ता हि भक्ता जना-
स्तेष्वेषा वसति स्थिरैव दयितप्रस्तावदत्तादरा ॥ ५

एवं भूत मनोज्ञता नवसुधा निष्यन्द सन्दोहनं
त्वद्रूपं परचिद्रसायनमयं चेतोहरं शृण्वताम् ।
सद्यः प्रेरयते मतिं मदयते रोमाञ्चयत्यंगकं
व्यासिञ्चत्यपि शीतबाष्प विसरैरानन्दमूर्छोद्भवैः ॥ ६

एवंभूततया हि भक्त्यभिहितो योगस्स योगद्वयात्
कर्मज्ञानमयात् भृशोत्तमतरो योगीश्वरैर्गीयते ।
सौन्दर्यैकरसात्मके त्वयि खलु प्रेमप्रकर्षात्मिका
भक्तिर्निश्रममेव विश्वपुरुषैर्लभ्या रमावल्लभ ॥ ७

निष्कामं नियतस्वधर्मचरणं यत् कर्मयोगाभिधं
तद्दूरेत्यफलं यदौपनिषदज्ञानोपलभ्यं पुनः ।
तत्त्वव्यक्ततया सुदुर्गमतरं चित्तस्य तस्माद्विभो
त्वत्प्रेमात्मकभक्तिरेव सततं स्वादीयसी श्रेयसी ॥ ८

अत्यायासकराणि कर्मपटलान्याचर्य निर्यन्मलाः

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

बोधे भक्तिपथेऽथवाऽप्युचिततामायान्ति किं तावता ।
क्लिष्ट्वा तर्कपथे परं तव वपुर्ब्रह्माख्यमन्ये पुन-
श्चित्तार्द्रत्वमृते विचिन्त्य बहुभिस्सिद्ध्यन्ति जन्मान्तरैः ॥ ९

त्वद्भक्तिस्तु कथारसामृतझरीनिर्मज्जनेन स्वयं
सिद्ध्यन्ती विमलप्रबोधपदवीमक्लेशतस्तन्वती ।
सद्यस्सिद्धिकरी जयत्ययि विभो सैवास्तु मे त्वत्पद-
प्रेमप्रौढिरसार्द्रता द्रुततरं वातालयाधीश्वर ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

३ ॥ भक्तस्वरूपम् ॥

पठन्तो नामानि प्रमदभरसिन्धौ निपतिताः
स्मरन्तो रूपं ते वरद कथयन्तो गुणकथाः ।
चरन्तो ये भक्तास्त्वयि खलु रमन्ते परमम्-
नहं धन्यान् मन्ये समधिगतसर्वाभिलषितान् ॥ १

गदक्लिष्टं कष्टं तव चरणसेवारसभरेऽ-
प्यनासक्तं चित्तं भवति बत विष्णो कुरु दयाम् ।
भवत्पादाम्भोजस्मरणरसिको नामनिवहा-
नहं गायं गायं कुहचन विवत्स्यामि विजने ॥ २

कृपा ते जाता चेत्किमिव न हि लभ्यं तनुभृतां
मदीयक्लेशौघप्रशमनदशा नाम कियती ।
न के के लोकेऽस्मिन्ननिशमयि शोकाभिरहिताः
भवद्भक्ता मुक्ताः सुखगतिमसक्ता विदधते ॥ ३

मुनिप्रौढा रूढा जगति खलु गूढात्मगतयो
भवत्पादाम्भोजस्मरणविरुजो नारदमुखाः ।
चरन्तीश स्वैरं सततपरिनिर्भातपरचि-
त्सदानन्दाद्वैतप्रसरपरिमग्नाः किमपरम् ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

भवद्भक्तिः स्फीता भवतु मम सैव प्रशमये-
दशेषक्लेशौघं न खलु हृदि सन्देहकणिका ।
न चेद्व्यासस्योक्तिस्तव च वचनं नैगमवचो
भवेन्मिथ्या रथ्यापुरुषवचनप्रायमखिलम् ॥ ५

भवद्भक्तिस्तावत् प्रमुखमधुरा त्वद्गुणरसात्
किमप्यारूढा चेदखिलपरितापप्रशमनी ।
पुनश्चान्ते स्वान्ते विमलपरिबोधोदयमिल-
न्महानन्दाद्वैतं दिशति किमतः प्रार्थ्यमपरम् ॥ ६

विधूय क्लेशान्मे कुरु चरणयुग्मं धृतरसं
भवत्क्षेत्रप्राप्तौ करमपि च ते पूजनविधौ ।
भवन्मूर्त्यालोके नयनमथ ते पादतुलसी-
परिघ्राणे घ्राणं श्रवणमपि ते चारुचरिते ॥ ७

प्रभूताधिव्याधिप्रसभचलिते मामकहृदि
त्वदीयं तद्रूपं परमसुखचिद्रूपमुदियात् ।
उदञ्चद्रोमाञ्चो गलितबहुहर्षाश्रुनिवहो
यथा विस्मर्यासं दुरुपशमपीडापरिभवान् ॥ ८

मरुद्गेहाधीश त्वयि खलु पराञ्चोऽपि सुखिनो

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

भवत्स्नेही सोऽहं सुबहु परितप्ये च किमिदम् ।
अकीर्तिस्ते मा भूद्वरद गदभारं प्रशमयन्
भवद्भक्तोत्तंसं झटिति कुरु मां कंसदमन ॥ ९

किमुक्तैर्भूयोभिस्तव हि करुणा यावदुदिया-
दहं तावद्देव प्रहितविविधार्तप्रलपितः ।
पुरः क्लृप्ते पादे वरद तव नेष्यामि दिवसा-
न्यथाशक्ति व्यक्तं नतिनुतिनिषेवा विरचयन् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

४ ॥ अष्टांगयोगम् ॥

कल्यतां मम कुरुष्व तावतीं कल्यते भवदुपासनं यया ।
स्पष्टमष्टविधयोगचर्यया पुष्टयाऽऽशु तव तुष्टिमाप्नुयाम् ॥ १

ब्रह्मचर्य दृढतादिभिर्यमैराप्लवादि नियमैश्च पाविताः ।
कुर्महे दृढममी सुखासनं पंकजाद्यमपि वा भवत्पराः ॥ २

तारमन्तरनुचिन्त्य सन्ततं प्राणवायुमभियम्य निर्मलाः ।
इन्द्रियाणि विषयादथापहृत्याऽऽस्महे भवदुपासनोन्मुखाः ॥ ३

अस्फुटे वपुषि ते प्रयत्नतो धारयेम धिषणां मुहुर्मुहुः ।
तेन भक्तिरसमन्तरार्द्रतामुद्वहेम भवदंघ्रिचिन्तकाः ॥ ४

विस्फुटावयवभेदसुन्दरं त्वद्वपुः सुचिरशीलनावशात् ।
अश्रमं मनसि चिन्तयामहे ध्यानयोगनिरतास्त्वदाश्रयाः ॥ ५

ध्यायतां सकल मूर्तिमीदृशीं उन्मिषन्मधुरता हृतात्मनाम् ।
सान्द्रमोद रस रूपमान्तरं ब्रह्मरूपमयि तेऽवभासते ॥ ६

तत्समास्वदनरूपिणीं स्थितिं त्वत्समाधिमयि विश्वनायक ।

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

आश्रिताः पुनरतः परिच्युतावारभेमहि च धारणादिकम् ॥ ७

इत्थमभ्यसन निर्भरोल्लसत् त्वत्परात्मसुख कल्पितोत्सवाः ।
मुक्तभक्तकुलमौलितां गताः सञ्चरेम शुकनारदादिवत् ॥ ८

त्वत्समाधिविजये तु यः पुनर्मङ्क्षु मोक्षरसिकः क्रमेण वा ।
योगवश्यमनिलं षडाश्रयैरुन्नयत्यज सुषुम्नया शनैः ॥ ९

लिंगदेहमपि सन्त्यजन्नथो लीयते त्वयि परे निराग्रहः ।
ऊर्ध्वलोककुतुकी तु मूर्धतः सार्धमेव करणैर्निरीयते ॥ १०

अग्निवासरवलर्क्षपक्षगैरुत्तरायणजुषा च दैवतैः ।
प्रापितो रविपदं भवत्परो मोदवान् ध्रुवपदान्तमीयते ॥ ११

आस्थितोऽथ महरालये यदा शेषवक्त्रदहनोष्मणार्द्यते ।
ईयते भवदुपाश्रयस्तदा वेदसः पदमतः पुरैव वा ॥ १२

तत्र वा तव पदेऽथवा वसन् प्राकृतप्रलय एति मुक्तताम् ।
स्वेच्छया खलु पुरा विमुच्यते संविभिद्य जगदण्डमोजसा ॥ १३

तस्य च क्षितिपयो महोऽनिलद्योमहत्प्रकृति सप्तकावृतीः ।
तत्तदात्मकतया विशन् सुखी याति ते पदमनावृतं विभो ॥ १४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

अर्चिरादिगतिमीदृशीं व्रजन् विच्युतिं न भजते जगत्पते ।
सच्चिदात्मक भवद्गुणोदयानुच्चरन्तमनिलेश पाहि माम् ॥ १५

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

५ ॥ विराट् पुरुषोत्पत्तिः ॥

व्यक्ताव्यक्तमिदं न किञ्चिदभवत्प्राक्प्राकृतप्रक्षये
मायायाम् गुणसाम्यरुद्धविकृतौ त्वय्यागतायां लयम् ।
नो मृत्युश्च तदाऽमृतं च समभून्नाह्नो न रात्रेः स्थिति-
स्तत्रैकस्त्वमशिष्यथाः किल परानन्दप्रकाशात्मना ॥ १

कालः कर्म गुणाश्च जीवनिवहा विश्वं च कार्यं विभो
चिल्लीलारतिमेयुषि त्वयि तदा निर्लीनतामाययुः ।
तेषां नैव वदन्त्यसत्त्वमयि भोःशक्त्यात्मना तिष्ठतां
नो चेत् किं गगनप्रसूनसदृशां भूयो भवेत्संभवः ॥ २

एवं च द्विपरार्धकालविगतावीक्षां सिसृक्षात्मिकां
बिभ्राणे त्वयि चुक्षुभे त्रिभुवनीभावाय माया स्वयम् ।
मायातः खलु कालशक्तिरखिलादृष्टं स्वभावोऽपि च
प्रादुर्भूय गुणान्विकास्य विदधुस्तस्यास्सहायक्रियाम् ॥ ३

मायासन्निहितोऽप्रविष्टवपुषा साक्षीति गीतो भवान्
भेदैस्तां प्रतिबिंबतो विविशिवान् जीवोऽपि नैवापरः ।
कालादिप्रतिबोधिताऽथ भवता संचोदिता च स्वयं
माया सा खलु बुद्धितत्त्वमसृजद्योऽसौ महानुच्यते ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

तत्रासौ त्रिगुणात्मकोऽपि च महान् सत्त्वप्रधानः स्वयं
जीवेऽस्मिन् खलु निर्विकल्पमहमित्युद्बोधनिष्पादकः ।
चक्रेस्मिन् सविकल्पबोधकमहन्तत्त्वं महान् खल्वसौ
सम्पुष्टं त्रिगुणैस्तमोऽतिबहुलं विष्णो भवत्प्रेरणात् ॥ ५

सोऽहं च त्रिगुणक्रमात् त्रिविधतामासाद्य वैकारिको
भूयस्तैजसतामसाविति भवन्नाद्येन सत्त्वात्मना ।
देवानिन्द्रियमानिनोऽकृत दिशावातार्कपाश्यश्विनो
वह्नीन्द्राच्युतमित्रकान् विधुविधिश्रीरुद्रशारीरकान् ॥ ६

भूमन् मानस बुद्ध्यहंकृति मिलच्चित्ताख्य वृत्त्यन्वितं
तच्चान्तः करणं विभो तव बलात् सत्त्वांश एवासृजत् ।
जातस्तैजसतो दशेन्द्रियगणस्तत्तामसांशात्पुन-
स्तन्मात्रं नभसो मरुत्पुरपते शब्दोऽजनि त्वद्बलात् ॥ ७

शब्दाद्व्योम ततः ससर्जिथ विभो स्पर्शं ततो मारुतं
तस्माद्रूपमतो महोऽथ च रसं तोयं च गन्धं महीम् ।
एवं माधव पूर्वपूर्वकलनादाद्याद्यधर्मान्वितं
भूतग्राममिमं त्वमेव भगवन् प्राकाशयस्तामसात् ॥ ८

एते भूतगणास्तथेन्द्रियगणा देवाश्च जाताः पृथक्

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

नो शेकुर्भुवनाण्ड निर्मितिविधौ देवैरमीभिस्तदा ।
त्वं नानाविध सूक्तिभि र्नुतगुणस्तत्त्वान्यमून्याविशं-
श्चेष्टा शक्तिमुदीर्य तानि घटयन् हैरण्यमण्डं व्यधाः ॥ ९

अण्डं तत्खलु पूर्वसृष्टसलिलेऽतिष्ठत् सहस्रं समाः
निर्भिन्दन्नकृथाश्चतुर्दशजगद्रूपं विराडाह्वयम् ।
साहस्रैः करपादमूर्धनिवहैर्निश्शेषजीवात्मको
निर्भातोऽसि मरुत्पुराधिप स मां त्रायस्व सर्वामयात् ॥ १०

 This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

६ ॥ विराट् स्वरूपम् ॥

एवं चतुर्दशजगन्मयतां गतस्य
पातालमीश तव पादतलं वदन्ति ।
पादोर्ध्वदेशमपि देव रसातलं ते
गुल्फद्वयं खलु महातलमद्भुतात्मन् ॥ १

जंघे तलातलमथो सुतलं च जानू
किञ्चोरुभागयुगलं वितलातले द्वे ।
क्षोणीतलं जघनमम्बरमंग नाभि-
र्वक्षश्च शक्रनिलयस्तव चक्रपाणे ॥ २

ग्रीवा महस्तव मुखं च जनस्तपस्तु
फालं शिरस्तव समस्तमयस्य सत्यम् ।
एवं जगन्मयतनो जगदाश्रितैर-
प्यन्यैर्निबद्धवपुषे भगवन्नमस्ते ॥ ३

त्वद्ब्रह्मरन्ध्रपदमीश्वर विश्वकन्द
छन्दांसि केशव घनास्तव केशपाशाः ।
उल्लासिचिल्लियुगलं द्रुहिणस्य गेहं
पक्ष्माणि रात्रिदिवसौ सविता च नेत्रे ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

निश्शेषविश्वरचना च कटाक्षमोक्षः
कर्णौ दिशोऽश्वियुगलं तव नासिके द्वे ।
लोभत्रपे च भगवन्नधरोत्तरोष्ठौ
तारागणाश्च रदनाःशमनश्च दंष्ट्रा ॥ ५

माया विलासहसितं श्वसितं समीरो
जिह्वा जलं वचनमीश शकुन्तपंक्तिः ।
सिद्धादयः स्वरगणा मुखरन्ध्रमग्नि-
र्देवा भुजाः स्तनयुगं तव धर्मदेवः ॥ ६

पृष्ठं त्वधर्म इह देव मनः सुधांशु-
रव्यक्तमेव हृदयाम्बुजमम्बुजाक्ष ।
कुक्षिः समुद्रनिवहा वसनं तु सन्ध्ये
शेफः प्रजापतिरसौ वृषणौ च मित्रः ॥ ७

श्रोणीस्थलं मृगगणाः पदयोर्नखास्ते
हस्त्युष्ट्रसैन्धवमुखा गमनं तु कालः ।
विप्रादिवर्णभवनं वदनाब्जबाहु-
चारूरुयुग्मचरणं करुणांबुधे ते ॥ ८

संसारचक्रमयि चक्रधर क्रियास्ते

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

वीर्यं महासुरगणोऽस्थिकुलानि शैलाः ।
नाड्यस्सरित्समुदयस्तरवश्च रोम
जीयादिदं वपुरनिर्वचनीयमीश ॥ ९

ईदृग्जगन्मयवपुस्तव कर्मभाजां
कर्मावसानसमये स्मरणीयमाहुः ।
तस्यान्तरात्मवपुषे विमलात्मने ते
वातालयाधिप नमोऽस्तु निरुन्धि रोगान् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

७ ॥ हिरण्यगर्भोत्पत्तिः ॥

एवं देव चतुर्दशात्मक जगद्रूपेण जातः पुनः
तस्योर्ध्वं खलु सत्यलोकनिलये जातोऽसि धाता स्वयम् ।
यं शंसन्ति हिरण्यगर्भमखिल त्रैलोक्य जीवात्मकं
योऽभूत् स्फीतरजो विकार विकसन्नाना सिसृक्षारसः ॥ १

सोऽयं विश्वविसर्ग दत्तहृदयः सम्पश्यमानः स्वयं
बोधं खल्वनवाप्य विश्वविषयं चिन्ताकुलस्तस्थिवान् ।
तावत्त्वं जगतां पते तप तपेत्येवं हि वैहायसीं
वाणीमेनमशिश्रवः श्रुतिसुखां कुर्वंस्तपः प्रेरणाम् ॥ २

कोऽसौ मामवदत् पुमानिति जलापूर्णे जगन्मण्डले
दिक्षूद्वीक्ष्य किमप्यनीक्षितवता वाक्यार्थमुत्पश्यता ।
दिव्यं वर्षसहस्रमात्ततपसा तेन त्वमाराधित-
स्तस्मै दर्शितवानसि स्वनिलयं वैकुण्ठमेकाऽद्भुतम् ॥ ३

माया यत्र कदापि नो विकुरुते भाते जगद्भ्यो बहिः
शोकक्रोधविमोहसाध्वसमुखा भावास्तु दूरं गताः ।
सान्द्रानन्दझरी च यत्र परमज्योतिःप्रकाशात्मके
तत्ते धाम विभावितं विजयते वैकुण्ठरूपं विभो ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

यस्मिन्नाम चतुर्भुजा हरिमणिश्यामावदातत्विषो
नानाभूषणरत्नदीपितदिशो राजद्विमानालयाः ।
भक्तिप्राप्ततथाविधोन्नतपदा दीव्यन्ति दिव्या जना-
स्तत्ते धाम निरस्तसर्वशमलं वैकुण्ठरूपं जयेत् ॥ ५

नानादिव्यवधूजनैरभिवृता विद्युल्लतातुल्यया
विश्वोन्मादनहृद्यगात्रलतया विद्योतिताशान्तरा ।
त्वत्पादाम्बुजसौरभैककुतुकाल्लक्ष्मीः स्वयं लक्ष्यते
यस्मिन् विस्मयनीयदिव्यविभवा तत्ते पदं देहि मे ॥ ६

तत्रैवं प्रतिदर्शिते निजपदे रत्नासनाध्यासितं
भास्वत्कोटि लसत्किरीट कटकाद्याकल्प दीप्राकृति ।
श्रीवत्सांकितमात्त कौस्तुभमणिच्छायारुणं कारणं
विश्वेषां तव रूपमैक्षत विधिस्तत्ते विभो भातु मे ॥ ७

कालाम्भोद कलायकोमल रुचीचक्रेण चक्रं दिशाम्
आवृण्वानमुदार मन्दहसित स्यन्द प्रसन्नाननम् ।
राजत्कम्बु गदारि पंकजधर श्रीमद् भुजामण्डलं
स्रष्टुस्तुष्टिकरं वपुस्तव विभो मद्रोगमुद्वासयेत् ॥ ८

दृष्ट्वा सम्भृतसम्भ्रमः कमलभूस्त्वत्पादपाथोरुहे

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

हर्षावेशवशंवदो निपतितः प्रीत्या कृतार्थीभवन् ।
जानास्येव मनीषितं मम विभो ज्ञानं तदापादय
द्वैताद्वैतभवत्स्वरूपपरमित्याचष्ट तं त्वां भजे ॥ ९

आताम्रे चरणे विनम्रमथ तं हस्तेन हस्ते स्पृशन्
बोधस्ते भविता न सर्गविधिभिर्बन्धोऽपि सञ्जायते ।
इत्याभाष्य गिरं प्रतोष्य नितरां तच्चित्तगूढः स्वयं
सृष्टौ तं समुदैरयः स भगवन्नुल्लासयोल्लाघताम् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

८ ॥ प्रलयः ॥

एवं तावत्प्राकृत प्रक्षयान्ते
ब्राह्मे कल्पे ह्यादिमे लब्धजन्मा ।
ब्रह्मा भूयस्त्वत्त एवाप्य वेदान्
सृष्टिं चक्रे पूर्वकल्पोपमानाम् ॥ १

सोऽयं चतुर्युग सहस्रमितान्यहानि
तावन्मिताश्च रजनीर्बहुशो निनाय ।
निद्रात्यसौ त्वयि निलीय समं स्वसृष्टै-
र्नैमित्तिकप्रलयमाहुरतोऽस्य रात्रिम् ॥ २

अस्मादृशां पुनरहर्मुख कृत्य तुल्यां
सृष्टिं करोत्यनुदिनं स भवत्प्रसादात् ।
प्राग्ब्राह्मकल्प जनुषां च परायुषां तु
सुप्त प्रबोधन समाऽस्ति तदाऽपि सृष्टिः ॥ ३

पञ्चाशदब्दमधुना स्ववयोऽर्धरूपं
एकं परार्धमतिवृत्य हि वर्ततेऽसौ ।
तत्रान्त्यरात्रि जनितान् कथयामि भूमन्
पश्चाद्दिनावतरणे च भवद्विलासान् ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

दिनावसानेऽथ सरोज योनिः
सुषुप्ति कामस्त्वयि सन्निलिल्ये ।
जगन्ति च त्वज्जठरं समीयु-
स्तदेदमेकार्णवमास विश्वम् ॥ ५

तवैव वेषे फणिराजि शेषे
जलैकशेषे भुवने स्म शेषे
आनन्द सान्द्रानुभव स्वरूपः
स्वयोगनिद्रा परिमुद्रितात्मा ॥ ६

कालाख्य शक्तिं प्रलयावसाने
प्रबोधयेत्यादिशता किलादौ ।
त्वया प्रसुप्तं परिसुप्तशक्ति-
व्रजेन तत्राखिल जीवधाम्ना ॥ ७

चतुर्युगाणां च सहस्रमेवं
त्वयि प्रसुप्ते पुनरद्वितीये ।
कालाख्य शक्तिः प्रथम प्रबुद्धा
प्राबोधयत्त्वां किल विश्वनाथ ॥ ८

विबुध्य च त्वं जलगर्भशायिन्

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

विलोक्य लोकानखिलान् प्रलीनान् ।
तेष्वेव सूक्ष्मात्मतया निजान्तः
स्थितेषु विश्वेषु ददाथ दृष्टिम् ॥ ९

ततस्त्वदीयादयि नाभिरन्ध्रा-
दुदञ्चितं किंचन दिव्यपद्मम् ।
निलीन निश्शेष पदार्थ माला
संक्षेपरूपं मुकुलायमानम् ॥ १०

तदेतदंभोरुह कुड्मलं ते
कलेबरात्तोयपथे प्ररूढम् ।
बहिर्निरीतं परितः स्फुरद्भिः
स्वधामभिर्ध्वान्तमलं न्यकृन्तत् ॥ ११

संफुल्ल पत्रे नितरां विचित्रे
तस्मिन् भवद्वीर्यधृते सरोजे ।
स पद्मजन्मा विधिराविरासीत्
स्वयं प्रबुद्धाखिल वेदराशिः ॥ १२

अस्मिन् परात्मन् ननु पाद्मकल्पे
त्वमित्थमुत्थापित पद्मयोनिः ।
अनन्तभूमा मम रोगराशिं

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

निरुन्धि वातालयवास विष्णो ॥ १३

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

९ ॥ जगत्सृष्टिः ॥

स्थितस्स कमलोद्भवस्तव हि नाभिपंकेरुहे
कुतः स्विदिदमम्बुधावुदितमित्यनालोकयन् ।
तदीक्षण कुतूहलात् प्रतिदिशं विवृत्तानन-
श्चतुर्वदनतामगाद् विकसदष्टदृष्टयम्बुजाम् ॥ १

महार्णवविघूर्णितं कमलमेव तत्केवलं
विलोक्य तदुपाश्रयं तव तनुं तु नालोकयन् ।
क एष कमलोदरे महति निस्सहायो ह्यहं
कुतः स्विदिदमम्बुजं समजनीति चिन्तामगात् ॥ २

अमुष्य हि सरोरुहः किमपि कारणं सम्भवेद्
इति स्म कृतनिश्चयः स खलु नालरन्ध्राध्वना ।
स्वयोगबलविद्यया समवरूढवान् प्रौढधी-
स्त्वदीयमतिमोहनं न तु कलेबरं दृष्टवान् ॥ ३

ततः सकलनालिका विवरमार्गगो मार्गयन्
प्रयस्य शतवत्सरं किमपि नैव सन्दृष्टवान् ।
निवृत्य कमलोदरे सुखनिषण्ण एकाग्रधीः
समाधि बलमादधे भवदनुग्रहैकाग्रही ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

शतेन परिवत्सरैः दृढ समाधि बन्धोल्लसत्-
प्रबोधविशदीकृतः स खलु पद्मिनी सम्भवः ।
अदृष्टचरमद्भुतं तव हि रूपमन्तर्दृशा
व्यचष्ट परितुष्टधीः भुजगभोग भागाश्रयम् ॥ ५

किरीट मकुटोल्लसत्कटकहारकेयूरयुग्
मणिस्फुरितमेखलं सुपरिवीत पीताम्बरम् ।
कलाय कुसुमप्रभं गलतलोल्लसत्कौस्तुभं
वपुस्तदयि भावये कमलजन्मने दर्शितम् ॥ ६

श्रुतिप्रकरदर्शित प्रचुरवैभव श्रीपते
हरे जय जय प्रभो पदमुपैषि दिष्ट्या दृशोः ।
कुरुष्व धियमाशु मे भुवननिर्मितौ कर्मठां
इति द्रुहिणवर्णित स्वगुणबंहिमा पाहि माम् ॥ ७

लभस्व भुवनत्रयीरचनदक्षतामक्षतां
गृहाण मदनुग्रहं कुरु तपश्च भूयो विधे ।
भवत्वखिल साधनी मयि च भक्तिरत्युत्कटे-
त्युदीर्य गिरमादधा मुदितचेतसं वेधसम् ॥ ८

शतं कृत तपास्ततः स खलु दिव्य संवत्सरान्

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

अवाप्य च तपोबलं मतिबलं च पूर्वाधिकम् ।
उदीक्ष्य किल कम्पितं पयसि पंकजं वायुना
भवद्बलविजृम्भितः पवनपाथसी पीतवान् ॥ ९

तवैव कृपया पुनस्सरसिजेन तेनैव सः
प्रकल्प्य भुवनत्रयीं प्रववृते प्रजानिर्मितौ ।
तथा विध कृपाभरो गुरुमरुत्पुराधीश्वर
त्वमाशु परिपाहि मां गुरुदयोक्षितैरीक्षितैः ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

१० ॥ सृष्टिभेदः ॥

वैकुण्ठ वर्धित बलोऽथ भवत्प्रसादा-
दम्भोजयोनिरसृजत् किल जीवदेहान् ।
स्थास्नूनि भूरुहमयानि तथा तिरश्चां
जातीर्मनुष्य निवहानपि देव भेदान् ॥ १

मिथ्याग्रहास्मिमति राग विकोप भीति-
रज्ञान वृत्तिमिति पञ्चविधां स सृष्ट्वा ।
उद्दाम तामस पदार्थ विधानदून-
स्तेने त्वदीय चरणस्मरणं विशुद्ध्यै ॥ २

तावत् ससर्ज मनसा सनकं सनन्दं
भूयः सनातन मुनिं च सनत्कुमारम् ।
ते सृष्टि कर्मणि तु तेन नियुज्यमाना-
स्त्वत्पाद भक्ति रसिका जगृहुर्न वाणीम् ॥ ३

तावत् प्रकोपमुदितं प्रतिरुन्धतोऽस्य
भ्रूमध्यतोऽजनि मृडो भवदेकदेशः ।
नामानि मे कुरु पदानि च हा विरिञ्चे-
त्यादौ रुरोद किल तेन स रुद्रनामा ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

एकादशाह्वयतया च विभिन्नरूपं
रुद्रं विधाय दयिता वनिताश्च दत्वा ।
तावन्त्यदत्त च पदानि भवत्प्रणुन्नः
प्राह प्रजाविरचनाय च सादरं तम् ॥ ५

रुद्राभिसृष्ट भयदाकृति रुद्रसंघ
सम्पूर्यमाण भुवनत्रय भीतचेताः ।
मा मा प्रजाः सृज तपश्चर मंगलाये-
त्याचष्ट तं कमलभूर्भवदीरितात्मा ॥ ६

तस्याथ सर्गरसिकस्य मरीचिरत्रि-
स्तत्रांगिराः क्रतुमुनिः पुलहः पुलस्त्यः ।
अंगादजायत भृगुश्च वसिष्ठदक्षौ
श्रीनारदश्च भगवन् भवदंघ्रिदासः ॥ ७

धर्मादिकानभिसृजन्नथ कर्दमं च
वाणीं विधाय विधिरंगज संकुलोऽभूत् ।
त्वद्बोधितैस्सनकदक्षमुखैस्तनूजै-
रुद्बोधितश्च विरराम तमो विमुञ्चन् ॥ ८

वेदान् पुराण निवहानपि सर्वविद्याः

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

कुर्वन्निजानन गणाच्चतुराननोऽसौ ।
पुत्रेषु तेषु विनिधाय स सर्गवृद्धिम्
अप्राप्नुवंस्तव पदाम्बुजमाश्रितोऽभूत् ॥ ९

जानन्नुपायमथ देहमजो विभज्य
स्त्रीपुंस भावमभजन्मनुतद्वधूभ्याम् ।
ताभ्यां च मानुषकुलानि विवर्धयंस्त्वं
गोविन्द मारुतपुराधिप रुन्धि रोगान् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

११ ॥ सनकादीनां वैकुण्ठप्रवेशः ॥

क्रमेण सर्गे परिवर्धमाने
कदापि दिव्याः सनकादयस्ते ।
भवद्विलोकाय विकुण्ठलोकं
प्रपेदिरे मारुतमन्दिरेश ॥ १

मनोज्ञनैश्रेयसकाननाद्यै-
रनेकवापीमणिमन्दिरैश्च ।
अनोपमं तं भवतो निकेतं
मुनीश्वराः प्रापुरतीतकक्ष्याः ॥ २

भवद्दिदृक्षून्भवनं विविक्षून्
द्वाःस्थौ जयस्तान् विजयोऽप्यरुन्धाम् ।
तेषां च चित्ते पदमाप कोपः
सर्वं भवत्प्रेरणयैव भूमन् ॥ ३

वैकुण्ठलोकानुचितप्रचेष्टौ
कष्टौ युवां दैत्यगतिं भजेतम् ।
इति प्रशप्तौ भवदाश्रितौ तौ
हरिस्मृतिर्नोऽस्त्विति नेमतुस्तान् ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

तदेतदाज्ञाय भवानवाप्तः
सहैव लक्ष्म्या बहिरम्बुजाक्ष ।
खगेश्वरांसार्पितचारुबाहु-
रानन्दयंस्तानभिराममूर्त्या ॥ ५

प्रसाद्य गीर्भिः स्तुवतो मुनीन्द्रा-
ननन्यनाथावथ पार्षदौ तौ ।
संरम्भयोगेन भवैस्त्रिभिर्मा-
मुपेतमित्यात्तकृपं न्यगादीः ॥ ६

त्वदीयभृत्यावथ कश्यपात्तौ
सुरारिवीरावुदितौ दितौ द्वौ ।
सन्ध्यासमुत्पादनकष्टचेष्टौ
यमौ च लोकस्य यमाविवान्यौ ॥ ७

हिरण्यपूर्वः कशिपुः किलैकः
परो हिरण्याक्ष इति प्रतीतः ।
उभौ भवन्नाथमशेषलोकं
रुषा न्यरुन्धां निजवासनान्धौ ॥ ८

तयोर्हिरण्याक्षमहासुरेन्द्रो

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

रणाय धावन्ननवाप्तवैरी ।
भवत्प्रियां क्ष्मां सलिले निमज्य
चचार गर्वाद्विनदन् गदावान् ॥ ९

ततो जलेशात् सदृशं भवन्तं
निशम्य बभ्राम गवेषयंस्त्वाम् ।
भक्तैकदृश्यः स कृपानिधे त्वं
निरुन्धि रोगान् मरुदालयेश ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

१२ ॥ वराहावतारः ॥

स्वायम्भुवो मनुरथो जनसर्गशीलो
दृष्ट्वा महीमसमये सलिले निमग्नाम् ।
स्रष्टारमाप शरणं भवदंघ्रिसेवा-
तुष्टाशयं मुनिजनैः सह सत्यलोके ॥ १

कष्टं प्रजाः सृजति मय्यवनीनिमग्ना
स्थानं सरोजभव कल्पय तत् प्रजानाम् ।
इत्येवमेष कथितो मनुना स्वयम्भू-
रम्भोरुहाक्ष तव पादयुगं व्यचिन्तीत् ॥ २

हा हा विभो जलमहं न्यपिबं पुरस्ता-
दद्यापि मज्जति मही किमहं करोमि ।
इत्थं त्वदंघ्रियुगलं शरणं यतोऽस्य
नासापुटात् समभवः शिशुकोलरूपी ॥ ३

अंगुष्ठमात्रवपुरुत्पतितः पुरस्तात्
भूयोऽथ कुम्भिसदृशः समजृम्भथास्त्वम् ।
अभ्रे तथाविधमुदीक्ष्य भवन्तमुच्चै-
र्विस्मेरतां विधिरगात् सह सूनुभिः स्वैः ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

कोऽसावचिन्त्यमहिमा किटिरुत्थितो मे
नासापुटात् किमु भवेदजितस्य माया ।
इत्थं विचिन्तयति धातरि शैलमात्रः
सद्यो भवन् किल जगर्जिथ घोरघोरम् ॥ ५

तं ते निनादमुपकर्ण्य जनस्तपःस्थाः
सत्यस्थिताश्च मुनयो नुनुवुर्भवन्तम् ।
तत्स्तोत्रहर्षुलमनाः परिणद्य भूय-
स्तोयाशयं विपुलमूर्तिरवातरस्त्वम् ॥ ६

ऊर्ध्वप्रसारिपरिधूम्रविधूतरोमा
प्रोत्क्षिप्तवालधिरवाङ्मुखघोरघोणः ।
तूर्णप्रदीर्णजलदः परिघूर्णदक्ष्णा
स्तोतॄन् मुनीन् शिशिरयन्नवतेरिथत्वम् ॥ ७

अन्तर्जलं तदनुसंकुलनक्रचक्रं
भ्राम्यत्तिमिंगिलकुलं कलुषोर्मिमालम् ।
आविश्य भीषणरवेण रसातलस्था-
नाकम्पयन् वसुमतीमगवेषयस्त्वम् ॥ ८

दृष्ट्वाऽथ दैत्यहतकेन रसातलान्ते

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

संवेशितां झटिति कूटकिटिर्विभो त्वम् ।
आपातुकानविगणय्य सुरारिखेटान्
दंष्ट्रांकुरेण वसुधामदधाः सलीलम् ॥ ९

अभ्युद्धरन्नथ धरां दशनाग्रलग्न-
मुस्तांकुरांकित इवाधिकपीवरात्मा ।
उद्धूतघोरसलिलाज्जलधेरुदञ्चन्
क्रीडावराहवपुरीश्वर पाहि रोगात् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

१३ ॥ हिरण्याक्षवधः ॥

हिरण्याक्षं तावद्वरद भवदन्वेषणपरं
चरन्तं सांवर्ते पयसि निजजंघापरिमिते ।
भवद्भक्तो गत्वा कपटपटुधीर्नारदमुनिः
शनैरूचे नन्दन् दनुजमपि निन्दंस्तव बलम् ॥ १

स मायावी विष्णुर्हरति भवदीयां वसुमतीं
प्रभो कष्टं कष्टं किमिदमिति तेनाभिगदितः ।
नदन् क्वासौ क्वासाविति स मुनिना दर्शितपथो
भवन्तं संप्रापद्धरणिधरमुद्यन्तमुदकात् ॥ २

अहो आरण्योऽयं मृग इति हसन्तं बहुतरै-
र्दुरुक्तैर्विध्यन्तं दितिसुतमवज्ञाय भगवन् ।
महीं दृष्ट्वा दंष्ट्राशिरसि चकितां स्वेन महसा
पयोधावाधाय प्रसभमुदयुंक्था मृधविधौ ॥ ३

गदापाणौ दैत्ये त्वमपि हि गृहीतोन्नतगदो
नियुद्धेन क्रीडन् घटघटरवोद्घुष्टवियता ।
रणालोकौत्सुक्यान्मिलति सुरसंघे द्रुतममुं
निरुन्ध्याः सन्ध्यातः प्रथममिति धात्रा जगदिषे ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

गदोन्मर्दे तस्मिंस्तव खलु गदायां दितिभुवो
गदाघाताद् भूमौ झटिति पतितायाम् अहह भोः ।
मृदुस्मेरास्यस्त्वं दनुजकुलनिर्मूलनचणं
महाचक्रं स्मृत्वा करभुवि दधानो रुरुचिषे ॥ ५

ततः शूलं कालप्रतिमरुषि दैत्ये विसृजति
त्वयि छिन्दत्येनत् करकलितचक्रप्रहरणात् ।
समारुष्टो मुष्ट्या स खलु वितुदंस्त्वां समतनोत्
गलन्माये मायास्त्वयि किल जगन्मोहनकरीः ॥ ६

भवच्चक्र ज्योतिष्कण लवनिपातेन विधुते
ततो मायाचक्रे विततघन रोषान्ध मनसम् ।
गरिष्ठाभि र्मुष्टिप्रहृतिभिः अभिघ्नन्तमसुरं
स्वपादांगुष्ठेन श्रवणपदमूले निरवधीः ॥ ७

महाकाय सोऽयं तव चरणपातप्रमथितो
गलद्रक्तो वक्त्रादपतदृषिभिः श्लाघितहतिः ।
तदा त्वामुद्दामप्रमदभरविद्योतिहृदयाः
मुनीन्द्राः सान्द्राभिः स्तुतिभिरनुवन्नध्वरतनुम् ॥ ८

त्वचि छन्दो रोमस्वपिकुशगणश्चक्षुषि घृतं

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

चतुर्होतारोऽङ्घ्रौ स्रुगपि वदने चोदर इडा ।
ग्रहा जिह्वायां ते परपुरुष कर्णे च चमसाः
विभो सोमो वीर्यं वरद गलदेशेऽप्युपसदः ॥ ९

मुनीन्द्रैरित्यादिस्तवनमुखरैर्मोदितमनाः
महीयस्या मूर्त्या विमलतरकीर्त्या च विलसन् ।
स्वधिष्ण्यं सम्प्राप्तः सुखरसविहारी मधुरिपो
निरुन्ध्या रोगं मे सकलमपि वातालयपते ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

१४ ॥ कपिलावतारः ॥

समनुस्मृततावकांघ्रियुग्मः
स मनुः पंकजसम्भवांगजन्मा ।
निजमन्तरमन्तरायहीनं
चरितं ते कथयन् सुखं निनाय ॥ १

समये खलु तत्र कर्दमाख्यो
द्रुहिणच्छायभवस्तदीयवाचा ।
धृतसर्गरसो निसर्गरम्यं
भगवंस्त्वामयुतं समाः सिषेवे ॥ २

गरुडोपरि कालमेघकम्रं
विलसत्केलिसरोजपाणिपद्मम् ।
हसितोल्लसिताननं विभो त्वं
वपुराविष्कुरुषे स्म कर्दमाय ॥ ३

स्तुवते पुलकावृताय तस्मै
मनुपुत्रीं दयितां नवापि पुत्रीः ।
कपिलं च सुतं स्वमेव पश्चात्
स्वगतिं चाप्यनुगृह्य निर्गतोऽभूः ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

स मनुः शतरूपया महिष्या
गुणवत्या सुतया च देवहूत्या ।
भवदीरितनारदोपदिष्टः
समगात् कर्दममागतिप्रतीक्षम् ॥ ५

मनुनोपहृतां च देवहूतिं
तरुणीरत्नमवाप्य कर्दमोऽसौ ।
भवदर्चननिर्वृतोऽपि तस्यां
दृढशुश्रूषणया दधौ प्रसादम् ॥ ६

स पुनस्त्वदुपासनप्रभावा-
द्दयिताकामकृते कृते विमाने ।
वनिताकुलसंकुलो नवात्मा
व्यहरद्देवपथेषु देवहूत्या ॥ ७

शतवर्षमथ व्यतीत्य सोऽयं
नव कन्याः समवाप्य धन्यरूपाः ।
वनयानसमुद्यतोऽपि कान्ता-
हितकृत्त्वज्जननोत्सुको न्यवात्सीत् ॥ ८

निजभर्तृगिरा भवन्निषेवा-

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

निरतायामथ देव देवहूत्याम् ।
कपिलस्त्वमजायथा जनानां
प्रथयिष्यन् परमात्मतत्त्वविद्याम् ॥ ९

वनमेयुषि कर्दमे प्रसन्ने
मतसर्वस्वमुपादिशन् जनन्यै ।
कपिलात्मक वायुमन्दिरेश
त्वरितं त्वं परिपाहि मां गदौघात् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

१५ ॥ कपिलोपदेशः ॥

मतिरिह गुणसक्ता बन्धकृत्तेष्वसक्ता
त्वमृतकृदुपरुन्धे भक्तियोगस्तु सक्तिम् ।
महदनुगमलभ्या भक्तिरेवात्र साध्या
कपिलतनुरिति त्वं देवहूत्यै न्यगादीः ॥ १

प्रकृतिमहदहंकाराश्च मात्राश्च भूता-
न्यपि हृदपि दशाक्षी पूरुषः पञ्चविंशः ।
इति विदितविभागो मुच्यतेऽसौ प्रकृत्या
कपिलतनुरिति त्वं देवहूत्यै न्यगादीः ॥ २

प्रकृतिगतगुणौघैर्नाज्यते पूरुषोऽयं
यदि तु सजति तस्यां तद्गुणास्तं भजेरन् ।
मदनुभजनतत्त्वालोचनैः साऽप्यपेयात्
कपिलतनुरिति त्वं देवहूत्यै न्यगादीः ॥ ३

विमलमतिरुपात्तैरासनाद्यैर्मदंगं
गरुडसमधिरूढं दिव्यभूषायुधांकम् ।
रुचितुलिततमालं शीलयेतानुवेलं
कपिलतनुरिति त्वं देवहूत्यै न्यगादीः ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

मम गुणगणलीलाकर्णनैः कीर्तनाद्यै-
र्मयि सुरसरिदोघप्रख्यचित्तानुवृत्तिः ।
भवति परमभक्तिः सा हि मृत्योर्विजेत्री
कपिलतनुरिति त्वं देवहूत्यै न्यगादीः ॥ ५

अहह बहुलहिंसासञ्चितार्थैः कुटुम्बं
प्रतिदिनमनुपुष्णन् स्त्रीजितो बाललाली ।
विशति हि गृहसक्तो यातनां मय्यभक्तः
कपिलतनुरिति त्वं देवहूत्यै न्यगादीः ॥ ६

युवतिजठरखिन्नो जातबोधोऽप्यकाण्डे
प्रसवगलितबोधः पीडयोल्लंघ्य बाल्यम् ।
पुनरपि बत मुह्यत्येव तारुण्यकाले
कपिलतनुरिति त्वं देवहूत्यै न्यगादीः ॥ ७

पितृसुरगणयाजी धार्मिको यो गृहस्थः
स च निपतति काले दक्षिणाध्वोपगामी ।
मयि निहितमकामं कर्म तूदक्पथार्थं
कपिलतनुरिति त्वं देवहूत्यै न्यगादीः ॥ ८

इति सुविदितवेद्यां देव हे देवहूतिं

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

कृतनुतिमनुगृह्य त्वं गतो योगिसंघैः ।
विमलमतिरथाऽसौ भक्तियोगेन मुक्ता
त्वमपि जनहितार्थं वर्तसे प्रागुदीच्याम् ॥ ९

परम किमु बहूक्त्या त्वत्पदाम्भोजभक्तिं
सकलभयविनेत्रीं सर्वकामोपनेत्रीम् ।
वदसि खलु दृढं त्वं तद्विधूयामयान् मे
गुरुपवनपुरेश त्वय्युपाधत्स्व भक्तिम् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

१६ ॥ नरनारायणोवतारः ॥

दक्षो विरिञ्चतनयोऽथ मनोस्तनूजां
लब्ध्वा प्रसूतिमिह षोडश चाप कन्याः ।
धर्मे त्रयोदश ददौ पितृषु स्वधां च
स्वाहां हविर्भुजि सतीं गिरिशे त्वदंशे ॥ १

मूर्तिर्हि धर्मगृहिणी सुषुवे भवन्तं
नारायणं नरसखं महितानुभावम् ।
यज्जन्मनि प्रमुदिताः कृततूर्यघोषाः
पुष्पोत्करान् प्रववृषुर्नुनुवुः सुरौघाः ॥ २

दैत्यं सहस्रकवचं कवचैः परीतं
साहस्रवत्सरतपस्समराभिलव्यैः ।
पर्यायनिर्मिततपस्समरौ भवन्तौ
शिष्टैककंकटममुं न्यहतां सलीलम् ॥ ३

अन्वाचरन्नुपदिशन्नपि मोक्षधर्मं
त्वं भ्रातृमान् बदरिकाश्रममध्यवात्सीः ।
शक्रोऽथ ते शमतपोबलनिस्सहात्मा
दिव्यांगनापरिवृतं प्रजिघाय मारम् ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

कामोवसन्तमलयानिलबन्धुशाली
कान्ताकटाक्षविशिखैर्विकसद्विलासैः ।
विध्यन्मुहुर्मुहुरकम्पमुदीक्ष्य च त्वां
भीतस्त्वयाऽथ जगदे मृदुहासभाजा ॥ ५

भीत्यालमंगज वसन्त सुरांगना वो
मन्मानसं त्विह जुषध्वमिति ब्रुवाणः ।
त्वं विस्मयेन परितः स्तुवतामथैषां
प्रादर्शयः स्वपरिचारककातराक्षीः ॥ ६

सम्मोहनाय मिलिता मदनादयस्ते
त्वद्दासिकापरिमलैः किल मोहमापुः ।
दत्तां त्वया च जगृहुस्त्रपयैव सर्व-
स्ववासिगर्वशमनीं पुनरुर्वशीं ताम् ॥ ७

दृष्ट्वोर्वशीं तव कथां च निशम्य शक्रः
पर्याकुलोऽजनि भवन्महिमावमर्शात् ।
एवं प्रशान्तरमणीयतरावतारा-
त्त्वत्तोऽधिको वरद कृष्णतनुस्त्वमेव ॥ ८

दक्षस्तु धातुरतिलालनया रजोऽन्धो

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

नात्यादृतस्त्वयि च कष्टमशान्तिरासीत् ।
येन व्यरुन्ध स भवत्तनुमेव शर्वं
यज्ञे च वैरपिशुने स्वसुतां व्यमानीत् ॥ ९

क्रुद्धेशमर्दितमखः स तु कृत्तशीर्षो
देवप्रसादितहरादथ लब्धजीवः ।
त्वत्पूरितक्रतुवरः पुनराप शान्तिं
स त्वं प्रशान्तिकर पाहि मरुत्पुरेश ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

१७ ॥ ध्रुवचरितम् ॥

उत्तानपाद नृपतेर्मनुनन्दनस्य
जाया बभूव सुरुचिर्नितरामभीष्टा ।
अन्या सुनीतिरिति भर्तुरनादृता सा
त्वामेव नित्यमगतिः शरणं गताऽभूत् ॥ १

अंके पितुः सुरुचिपुत्रकमुत्तमं तं
दृष्ट्वा ध्रुवः किल सुनीतिसुतोऽधिरोक्ष्यन् ।
आचिक्षिपे किल शिशुः सुतरां सुरुच्या
दुस्सन्त्यजा खलु भवद्विमुखैरसूया ॥ २

त्वन्मोहिते पितरि पश्यति दारवश्ये
दूरं दुरुक्तिनिहतः स गतो निजाम्बाम् ।
साऽपि स्वकर्मगतिसन्तरणाय पुंसां
त्वत्पादमेव शरणं शिशवे शशंस ॥ ३

आकर्ण्य सोऽपि भवदर्चननिश्चितात्मा
मानी निरेत्य नगरात् किल पञ्चवर्षः ।
सन्दृष्टनारदनिवेदितमन्त्रमार्ग-
स्त्वामारराध तपसा मधुकाननान्ते ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

ताते विषण्णहृदये नगरीं गतेन
श्रीनारदेन परिसान्त्वितचित्तवृत्तौ ।
बालस्त्वदर्पितमनाः क्रमवर्धितेन
निन्ये कठोरतपसा किल पञ्चमासान् ॥ ५

तावत्तपोबलनिरुच्छ्वसिते दिगन्ते
देवार्थितस्त्वमुदयत्करुणार्द्रचेताः ।
त्वद्रूपचिद्रसनिलीनमतेः पुरस्ता-
दाविर्बभूविथ विभो गरुडाधिरूढः ॥ ६

त्वद्दर्शनप्रमदभारतरंगितं तं
दृग्भ्यां निमग्नमिव रूपरसायने ते ।
तुष्टूषमाणमवगम्य कपोलदेशे
संस्पृष्टवानसि दरेण तथाऽदरेण ॥ ७

तावद्विबोधविमलं प्रणुवन्तमेन-
माभाषथास्त्वमवगम्य तदीयभावम् ।
राज्यं चिरं समनुभूय भजस्व भूयः
सर्वोत्तरं ध्रुव पदं विनिवृत्तिहीनम् ॥ ८

इत्यूचिषि त्वयि गते नृपनन्दनोऽसा-

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

वानन्दिताखिलजनो नगरीमुपेतः ।
रेमे चिरं भवदनुग्रहपूर्णकाम-
स्ताते गते च वनमादृतराज्यभारः ॥ ९

यक्षेण देव निहते पुनरुत्तमेऽस्मिन्
यक्षैः स युद्धनिरतो विरतो मनूक्त्या ।
शान्त्या प्रसन्नहृदयाद्धनदादुपेता-
स्त्वद्भक्तिमेव सुदृढामवृणोन्महात्मा ॥ १०

अन्ते भवत्पुरुषनीतविमानयातो
मात्रा समं ध्रुवपदे मुदितोऽयमास्ते ।
एवं स्वभृत्यजनपालनलोलधीस्त्वं
वातालयाधिप निरुन्धि ममामयौघान् ॥ ११

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

१८ ॥ पृथुचरितम् ॥

जातस्य ध्रुवकुल एव तुंगकीर्ते-
रंगस्य व्यजनि सुतः स वेननामा ।
तद्दोषव्यथितमतिः स राजवर्य-
स्त्वत्पादे निहितमना वनं गतोऽभूत् ॥ १

पापोऽपि क्षितितलपालनाय वेनः
पौराद्यैरुपनिहितः कठोरवीर्यः ।
सर्वेभ्यो निजबलमेव सम्प्रशंसन्
भूचक्रे तव यजनान्ययं न्यरौत्सीत् ॥ २

सम्प्राप्ते हितकथनाय तापसौघे
मत्तोऽन्यो भुवनपतिर्न कश्चनेति ।
त्वन्निन्दावचनपरो मुनीश्वरैस्तैः
शापाग्नौ शलभदशामनायि वेनः ॥ ३

तन्नाशात् खलजनभीरुकैर्मुनीन्द्रैः-
स्तन्मात्रा चिरपरिरक्षिते तदंगे ।
त्यक्ताघे परिमथितादथोरुदण्डा-
द्दोर्दण्डे परिमथिते त्वमाविरासीः ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

विख्यातः पृथुरिति तापसोपदिष्टैः
सूताद्यैः परिणुतभाविभूरिवीर्यः ।
वेनार्त्या कबलितसम्पदं धरित्री-
माक्रान्तां निजधनुषा समामकार्षीः ॥ ५

भूयस्तां निजकुलमुख्यवत्सयुक्तै-
र्देवाद्यैः समुचितचारुभाजनेषु ।
अन्नादीन्यभिलषितानि यानि तानि
स्वच्छन्दं सुरभितनूमदूदुहस्त्वम् ॥ ६

आत्मानं यजति मखैस्त्वयि त्रिधाम-
न्नारब्धे शततमवाजिमेधयागे ।
स्पर्धालुः शतमख एत्य नीचवेषो
हृत्वाऽश्वं तव तनयात् पराजितोऽभूत् ॥ ७

देवेन्द्रं मुहुरिति वाजिनं हरन्तं
वह्नौ तं मुनिवरमण्डले जुहूषौ ।
रुन्धाने कमलभवे क्रतोः समाप्तौ
साक्षात्त्वं मधुरिपुमैक्षथाः स्वयं स्वम् ॥ ८

तद्दत्तं वरमुपलभ्य भक्तिमेकां

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

गंगान्ते विहितपदः कदापि देव ।
सत्रस्थं मुनिनिवहं हितानि शंस-
न्नैक्षिष्ठाः सनकमुखान् मुनीन् पुरस्तात् ॥ ९

विज्ञानं सनकमुखोदितं दधानः
स्वात्मानं स्वयमगमो वनान्तसेवी ।
तत्तादृक्पृथुवपुरीश सत्वरं मे
रोगौघं प्रशमय वातगेहवासिन् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

१९ ॥ दक्षोत्पत्तिः ॥

पृथोस्तु नप्ता पृथुधर्मकर्मठः
प्राचीनबर्हिर्युवतौ शतद्रुतौ ।
प्रचेतसो नाम सुचेतसः सुता-
नजीजनत्त्वत्करुणांकुरानिव ॥ १

पितुः सिसृक्षानिरतस्य शासनाद्-
भवत्तपस्यानिरता दशापि ते ।
पयोनिधिं पश्चिममेत्य तत्तटे
सरोवरं सन्ददृशुर्मनोहरम् ॥ २

तदा भवत्तीर्थमिदं समागतो
भवो भवत्सेवकदर्शनादृतः ।
प्रकाशमासाद्य पुरः प्रचेतसा-
मुपादिशत् भक्ततमस्तव स्तवम् ॥ ३

स्तवं जपन्तस्तममी जलान्तरे
भवन्तमासेविषतायुतं समाः ।
भवत्सुखास्वादरसादमीष्वियान्
बभूव कालो ध्रुववन्न शीघ्रता ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

तपोभिरेषामतिमात्रवर्धिभिः
स यज्ञहिंसानिरतोऽपि पावितः ।
पिताऽपि तेषां गृहयातनारद-
प्रदर्शितात्मा भवदात्मतां ययौ ॥ ५

कृपाबलेनैव पुरः प्रचेतसां
प्रकाशमागाः पतगेन्द्रवाहनः ।
विराजि चक्रादिवरायुधांशुभि-
र्भुजाभिरष्टाभिरुदञ्चितद्युतिः ॥ ६

प्रचेतसां तावदयाचतामपि
त्वमेव कारुण्यभराद्वरानदाः ।
भवद्विचिन्ताऽपि शिवाय देहिनां
भवत्वसौ रुद्रनुतिश्च कामदा ॥ ७

अवाप्य कान्तां तनयां महीरुहां
तया रमध्वं दशलक्षवत्सरीम् ।
सुतोऽस्तु दक्षो ननु तत्क्षणाच्च मां
प्रयास्यथेति न्यगदो मुदैव तान् ॥ ८

ततश्च ते भूतलरोधिनस्तरून्

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

क्रुधा दहन्तो द्रुहिणेन वारिताः ।
द्रुमैश्च दत्तां तनयामवाप्य तां
त्वदुक्तकालं सुखिनोऽभिरेमिरे ॥ ९

अवाप्य दक्षं च सुतं कृताध्वराः
प्रचेतसो नारदलब्धया धिया ।
अवापुरानन्दपदं तथाविध-
स्त्वमीश वातालयनाथ पाहि माम् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

२० ॥ ऋषभयोगीश्वरचरितम् ॥

प्रियव्रतस्य प्रियपुत्रभूता-दाग्नीध्रराजा-दुदितो हि नाभिः ।
त्वां दृष्ट्वा-निष्टदमिष्टि-मध्ये तवैव तुष्ट्यै कृतयज्ञकर्मा ॥ १

अभिष्टुतस्तत्र मुनीश्वरैस्त्वं राज्ञः स्वतुल्यं सुतमर्थ्यमानः ।
स्वयं जनिष्येऽहमिति ब्रुवाण-स्तिरोदधा बर्हिषि विश्वमूर्ते ॥ २

नाभिप्रियायामथ मेरुदेव्यां त्वमंशतोऽभूर्ऋषभाभिधानः ।
अलोकसामान्य-गुण-प्रभाव-प्रभाविताशेष जनप्रमोदः ॥ ३

त्वयि त्रिलोकीभृति राज्यभारं निधाय नाभिः सह मेरुदेव्या ।
तपोवनं प्राप्य भवन्निषेवी गतः किलानन्दपदं पदं ते ॥ ४

इन्द्रस्त्वदुत्कर्ष-कृतादमर्षा-द्ववर्ष नास्मिन्नजनाभवर्षे ।
यदा तदा त्वं निजयोगशक्त्या स्ववर्षमेनद् व्यदधास्सुवर्षम् ॥ ५

जितेन्द्र दत्तां कमनीं जयन्ती-मथोद्वहन्नात्मरताशयोऽपि ।
अजीजनस्तत्र शतं तनूजा-नेषां क्षितीशो भरतोऽग्रजन्मा ॥ ६

नवाभवन् योगिवरा नवान्ये त्वपालयन् भारतवर्षखण्डान् ।

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

सैका त्वशीतिस्तव शेषपुत्र-स्तपोबलात् भूसुरभूयमीयुः ॥ ७

उक्त्वा सुतेभ्योऽथ मुनीन्द्रमध्ये विरक्तिभक्त्यन्वितमुक्तिमार्गम् ।
स्वयं गतः पारमहंस्यवृत्ति-मधा जडोन्मत्त पिशाचचर्याम् ॥ ८

परात्मभूतोऽपि परोपदेशं कुर्वन् भवान् सर्वनिरस्यमानः ।
विकारहीनो विचचार कृत्स्नां महीमहीनात्मरसाभिलीनः ॥ ९

शयुव्रतं गोमृगकाकचर्यां चिरं चरन्नाप्य परं स्वरूपम् ।
दवाहृतांगः कुटकाचले त्वं तापान् ममापाकुरु वातनाथ ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

२१ ॥ भगवदुपासनाप्रकाराः ॥

मध्योद्भवे भुव इलावृत-नाम्नि वर्षे
गौरीप्रधान-वनिताजनमात्र-भाजि ।
शर्वेण मन्त्रनुतिभिस्समुपास्यमानं
संकर्षणात्मक-मधीश्वरसंश्रये त्वाम् ॥ १

भद्राश्वनामक इलावृतपूर्ववर्षे
भद्रश्रवोभिर्ऋषिभिः परिणूयमानम् ।
कल्पान्तगूढ निगमोद्धरण प्रवीणं
ध्यायामि देव हयशीर्षतनुं भवन्तम् ॥ २

ध्यायामि दक्षिणगते हरिवर्षवर्षे
प्रह्लादमुख्यपुरुषैः परिषेव्यमाणम् ।
उत्तुंग शान्त धवलाकृति-मेकशुद्ध-
ज्ञानप्रदं नरहरिं भगवन् भवन्तम् ॥ ३

वर्षे प्रतीचि ललितात्मनि केतुमाले
लीलाविशेष-ललित-स्मित-शोभनांगम् ।
लक्ष्म्या-प्रजापतिसुतैश्च निषेव्यमाणं
तस्याः प्रियाय धृतकामतनुं भजे त्वाम् ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

रम्येऽप्युदीचि खलु रम्यकनाम्नि वर्षे
तद्वर्षनाथ मनुवर्य सपर्यमाणम् ।
भक्तैकवत्सल ममत्सरहृत्सुभान्तं
मत्स्याकृतिं भुवननाथ भजे भवन्तम् ॥ ५

वर्षं हिरण्मय समाह्वयमौत्तराह-
मासीनमद्रि धृति कर्मठकामठांगम् ।
संसेवते पितृगणप्रवरोऽर्यमा यं
तं त्वां भजामि भगवन् परचिन्मयात्मन् ॥ ६

किं चोत्तरेषु कुरुषु प्रियया धरण्या
संसेवितोमहितमन्त्रनुति प्रभेदैः ।
दंष्ट्राग्रघृष्टघनपृष्ठ गरिष्ठवर्ष्मा
त्वं पाहि विज्ञनुत यज्ञवराहमूर्ते ॥ ७

याम्यां दिशं भजति किंपुरुषाख्यवर्षे
संसेवितो हनुमता दृढभक्तिभाजा ।
सीताभिरामपरमाद्भुतरूपशाली
रामात्मकः परिलसन् परिपाहि विष्णो ॥ ८

श्रीनारदेन सह भारतखण्डमुख्यै-

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

स्त्वं सांख्ययोगनुतिभिः समुपास्यमानः ।
आकल्पकालमिह साधुजनाभिरक्षी
नारायणो नरसखः परिपाहि भूमन् ॥ ९

प्लाक्षेऽर्करूपमयि शाल्मल इन्दुरूपं
द्वीपे भजन्ति कुशनामनि वह्निरूपम् ।
क्रौञ्चेऽम्बुरूपमथ वायुमयं च शाके
त्वां ब्रह्मरूपमयि पुष्करनाम्नि लोकाः ॥ १०

सर्वै-ध्रुवादिभिरुडुप्रकरैर्ग्रहैश्च
पुच्छादि केष्ववयवेष्वभि कल्प्यमानैः ।
त्वं शिंशुमारवपुषा महतामुपास्यः
सन्ध्यासु रुन्धि नरकं मम सिन्धुशायिन् ॥ ११

पातालमूलभुवि शेषतनुं भवन्तं
लोलैक कुण्डल विराजि सहस्रशीर्षम् ।
नीलाम्बरं धृतहलं भुजगांगनाभि-
र्जुष्टं भजे हर गदान् गुरुगेहनाथ ॥ १२

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

२२ ॥ अजामिलमोक्षः ॥

अजामिलो नाम महीसुरः पुरा
चरन् विभो धर्मपथान् गृहाश्रमी ।
गुरोर्गिरा काननमेत्य दृष्टवान्
सुधृष्टशीलां कुलटां मदाकुलाम् ॥ १

स्वतः प्रशान्तोऽपि तदाहृताशयः
स्वधर्ममुत्सृज्य तया समारमन् ।
अधर्मकारी दशमी भवन् पुन-
र्दधौ भवन्नामयुते सुते रतिम् ॥ २

स मृत्युकाले यमराजकिंकरान्
भयंकरांस्त्रीनभिलक्षयन् भिया ।
पुरा मनाक्त्वत्स्मृति वासनाबलात्
जुहाव नारायणनामकं सुतम् ॥ ३

दुराशयस्यापि तदात्वनिर्गत-
त्वदीयनामाक्षरमात्रवैभवात् ।
पुरोऽभिपेतुर्भवदीयपार्षदाः
चतुर्भुजाः पीतपटा मनोहराः ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

अमुं च संपाश्य विकर्षतो भटान्
विमुञ्चते-त्यारुरुधु-र्बलादमी ।
निवारितास्ते च भवज्जनैस्तदा
तदीय पापं निखिलं न्यवेदयन् ॥ ५

भवन्तु पापानि कथं तु निष्कृते
कृतेऽपि भो दण्डनमस्ति पण्डिताः ।
न निष्कृतिः किं विदिता भवादृशा-
मिति प्रभो त्वत्पुरुषा बभाषिरे ॥ ६

श्रुतिस्मृतिभ्यांविहिता व्रतादयः
पुनन्ति पापं न लुनन्ति वासनाम् ।
अनन्तसेवा तु निकृन्तति द्वयी-
मिति प्रभो त्वत्पुरुषा बभाषिरे ॥ ७

अनेन भो जन्मसहस्रकोटिभिः
कृतेषु पापेष्वपि निष्कृतिः कृता ।
यदग्रहीन्नाम भयाकुलो हरे-
रिति प्रभो त्वत्पुरुषा बभाषिरे ॥ ८

नृणामबुद्ध्याऽपि मुकुन्द कीर्तनं

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

दहत्यघौघान् महिमास्य तादृशः ।
यथाग्निरेधांसि यथौषधं गदा-
निति प्रभो त्वत्पुरुषा बभाषिरे ॥ ९

इतीरितैर्याम्यभटैरपासृते
भवद्भटानां च गणे तिरोहिते ।
भवत्स्मृतिं कञ्चन कालमाचरन्
भवत्पदं प्रापि भवद्भटैरसौ ॥ १०

स्वकिंकरावेदन शंकितो यम-
स्त्वदंघ्रि भक्तेषु न गम्यतामिति ।
स्वकीय भृत्यानशिशिक्षदुच्चकैः
स देव वातालयनाथ पाहि माम् ॥ ११

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

२३ ॥ दक्ष-चित्रकेतुश्चरितम् ॥

प्राचेतसस्तु भगवन्नपरो हि दक्ष-
स्त्वत्सेवनं व्यधित सर्गविवृद्धिकामः ।
आविर्बभूविथ तदा लसदष्टबाहु-
स्तस्मै वरं ददिथ तां च वधूमसिक्नीम् ॥ १

तस्यात्मजास्त्वयुतमीश पुनस्सहस्रं
श्रीनारदस्य वचसा तव मार्गमापुः ।
नैकत्रवासमृषये स मुमोच शापं
भक्तोत्तमस्त्वृषिरनुग्रहमेव मेने ॥ २

षष्ट्या ततो दुहितृभिः सृजतः कुलौघान्
दौहित्रसूनुरथ तस्य स विश्वरूपः ।
त्वत्स्तोत्रवर्मितमजापयदिन्द्रमाजौ
देव त्वदीयमहिमा खलु सर्वजैत्रः ॥ ३

प्राक्शूरसेनविषये किल चित्रकेतुः
पुत्राग्रही नृपतिरंगिरसः प्रभावात् ।
लब्ध्वैकपुत्रमथ तत्र हते सपत्नी-
संघैरमुह्यदवशस्तव माययासौ ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

तं नारदस्तु सममंगिरसा दयालुः
सम्प्राप्यतावदुपदर्श्य सुतस्य जीवम् ।
कस्यास्मि पुत्र इति तस्य गिरा विमोहं
त्यक्त्वात्वदर्चनविधौ नृपतिं न्ययुंक्त ॥ ५

स्तोत्रं च मन्त्रमपि नारदतोऽथ लब्ध्वा
तोषाय शेषवपुषो ननु ते तपस्यन् ।
विद्याधराधिपतितां स हि सप्तरात्रे
लब्ध्वाऽप्यकुण्ठमतिः अन्वभजद्भवन्तम् ॥ ६

तस्मै मृणालधवलेन सहस्रशीर्ष्णा
रूपेण बद्धनुतिसिद्ध गणावृतेन ।
प्रादुर्भवन्नचिरतो नुतिभिः प्रसन्नो
दत्वाऽऽत्मतत्त्वमनुगृह्य तिरोदधाथ ॥ ७

त्वद्भक्तमौलिरथ सोऽपि च लक्षलक्षं
वर्षाणि हर्षुलमना भुवनेषु कामम् ।
संगापयन् गुणगणं तव सुन्दरीभिः
संगातिरेकरहितो ललितं चचार ॥ ८

अत्यन्त संग विलयाय भवत्प्रणुन्नो

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

नूनं स रूप्यगिरिमाप्य महत्समाजे ।
निश्शंकमंककृतवल्लभमंगजारिं
तं शंकरं परिहसन्नुमयाऽभिशेपे ॥ ९

निस्सम्भ्रमस्त्वयमयाचितशापमोक्षो
वृत्रासुरत्वमुपगम्य सुरेन्द्रयोधी ।
भक्त्याऽऽत्मतत्त्वकथनैस्समरे विचित्रं
शत्रोरपि भ्रममपास्य गतः पदं ते ॥ १०

त्वत्सेवनेन दितिरिन्द्र वधोद्यताऽपि
तान्प्रत्युतेन्द्र सुहृदो मरुतोऽभिलेभे ।
दुष्टाशयेऽपि शुभदैव भवन्निषेवा
तत्तादृशस्त्वमव मां पवनालयेश ॥ ११

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

२४ ॥ प्रह्लादचरित्रम् ॥

हिरण्याक्षे पोत्रिप्रवरवपुषा देव भवता
हते शोक क्रोध ग्लपित धृतिरेतस्य सहजः ।
हिरण्य प्रारम्भः कशिपुरमराराति सदसि
प्रतिज्ञामातेने तव किल वधार्थं मधुरिपो ॥ १

विधातारं घोरं स खलु तपसित्वा नचिरतः
पुरः साक्षात्कुर्वन् सुरनर मृगाद्यैरनिधनम् ।
वरं लब्ध्वा दृप्तो जगदिहभवन्नायकमिदं
परिक्षुन्दन्निन्द्रादहरत दिवं त्वामगणयन् ॥ २

निहन्तुंत्वां भूयस्तव पदमवाप्तस्य च रिपोः
बहिर्दृष्टेरन्तर्दधित हृदये सूक्ष्मवपुषा ।
नदन्नुच्चै स्तत्राप्यखिल भुवनान्ते च मृगयन्
भिया यातं मत्वा स खलु जितकाशी निववृते ॥ ३

ततोऽस्य प्रह्लादः समजनि सुतो गर्भवसतौ
मुनेर्वीणापाणेः अधिगत भवद् भक्तिमहिमा ।
स वै जात्या दैत्यः शिशुरपि समेत्य त्वयि रतिं
गतस्त्वद्भक्तानां वरद परमोदाहरणताम् ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

सुरारीणां हास्यं तव चरणदास्यं निजसुते
स दृष्ट्वा दुष्टात्मा गुरुभिरशिशिक्षच्चिरममुम् ।
गुरुप्रोक्तं चासाविदमिदमभद्राय दृढमिति
अपाकुर्वन् सर्वं तव चरण भक्त्यैव ववृधे ॥ ५

अधीतेषु श्रेष्ठं किमिति परिपृष्टेऽथ तनये
भवद्भक्तिं वर्यामभिगदति पर्याकुलधृतिः ।
गुरुभ्योरोषित्वा सहजमतिरस्येत्यभिविदन्
वधोपायानस्मिन् व्यतनुत भवत्पाद शरणे ॥ ६

स शूलैराविद्धः सुवहु मथितो दिग्गजगणैः
महासर्पैं र्दष्टोप्यनशन गराहार विधुतः ।
गिरीन्द्रावक्षिप्तोऽप्यहह परमात्मन्नयि विभो
त्वयि न्यस्तात्मत्वात् किमपि न निपीडामभजत ॥ ७

ततः शंकाविष्टः स पुनरति दुष्टोऽस्य जनकः
गुरूक्त्या तद्गेहे किल वरुणपाशैस्तमरुणत् ।
गुरोश्चासान्निध्ये स पुनरनुगान् दैत्यतनयान्
भवद्भक्तेस्तत्त्वं परममपि विज्ञानमशिषत् ॥ ८

पिता शृण्वन् बाल प्रकरमखिलं त्वत्स्तुतिपरं

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

रुषाऽन्धः प्राहैनं कुलहतक कस्ते बलमिति ।
बलं मे वैकुण्ठस्तव च जगतां चापि स बलं
स एव त्रैलोक्यं सकलमिति धीरोऽयमगदीत् ॥ ९

अरे क्वासौ क्वासौ सकलजगदात्मा हरिरिति
प्रभिन्तेस्म स्तंभं चलित करवालो दिति सुतः ।
अतः पश्चाद्विष्णो न हि वदितुमीशोऽस्मि सहसा
कृपात्मन् विश्वात्मन् पवनपुरवासिन् मृडय माम् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

२५ ॥ नरसिम्हावतारः ॥

स्तंभे घट्टयतो हिरण्यकशिपोः कर्णौ समाचूर्णयन्
आघूर्णज्जगदण्डकुण्ड कुहरो घोरस्तवाभूद्रवः ।
श्रुत्वा यं किल दैत्यराज हृदये पूर्वं कदाऽप्यश्रुतं
कंपः कश्चन सम्पपात चलितोऽप्यंभोजभूर्विष्टरात् ॥ १

दैत्ये दिक्षु विसृष्टचक्षुषि महासंरंभिणि स्तंभतः
संभूतं न मृगात्मकं न मनुजाकारं वपुस्ते विभो ।
किं किं भीषणमेतदद्भुतमिति व्युद्भ्रान्तचित्तेऽसुरे
विस्फूर्जद्धवलोग्ररोम विकसद्वर्ष्मा समाजृम्भथाः ॥ २

तप्तस्वर्ण सवर्ण घूर्णदतिरूक्षाक्षं सटाकेसर
प्रोत्कम्पप्रनिकुम्बिताम्बरमहो जीयात्तवेदं वपुः ।
व्यात्त व्याप्त महादरीसखमुखं खड्गोग्रवल्गन्महा-
जिह्वानिर्गम दृश्यमान सुमहादंष्ट्रायुगोड्डामरम् ॥ ३

उत्सर्पद्वलिभंग भीषणहनु ह्रस्वस्थवीयस्तर
ग्रीवंपीवरदोश्शतोद्गत नखक्रूरांशुदूरोल्बणम् ।
व्योमोल्लंघि घनाघनोपमघन प्रध्वान निर्धावित-
स्पर्द्धालुप्रकरं नमामि भवतस्तं नारसिंहं वपुः ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

नूनं विष्णुरयं निहन्म्यमुमिति भ्राम्यद्गदाभीषणं
दैत्येन्द्रं समुपाद्रवन्तमधृथा दोर्भ्यां पृथुभ्याममुम् ।
वीरो निर्गलितोऽथ खड्गफलकेगृह्णन् विचित्र श्रमान्
व्यावृण्वन् पुनरापपात भुवनग्रासोद्यतं त्वामहो ॥ ५

भ्राम्यंतं दितिजाधमं पुनरपि प्रोद्गृह्य दोर्भ्यां जवात्
द्वारेऽथोरुयुगे निपात्य नखरान् व्युत्खाय वक्षोभुवि ।
निर्भिन्दन्नधिगर्भ निर्भरगलद्रक्तांबु बद्धोत्सवं
पायं पायमुदैरयो बहुजगत्संहारि सिंहारवान् ॥ ६

त्यक्त्वा तं हतमाशु रक्तलहरीसिक्तोन्नमद्वर्ष्मणि
प्रत्युत्पत्य समस्त दैत्यपटलीं चाखाद्यमाने त्वयि ।
भ्राम्यद्भूमि विकंपिताम्बुधिकुलं व्यालोलशैलोत्करं
प्रोत्सर्पत्खचरं चराचरमहो दुःस्थामवस्थां दधौ ॥ ७

तावन्मांस वपाकरालवपुषं घोरान्त्र मालाधरं
त्वां मध्ये सभमिद्धकोपमुषितं दुर्वार गुर्वारवम् ।
अभ्येतुं न शशाक कोऽपि भुवने दूरे स्थिता भीरवः
सर्वे शर्वविरिञ्च वासव मुखाः प्रत्येकमस्तोषत ॥ ८

भूयोऽप्यक्षत रोषधाम्नि भवति ब्रह्माज्ञया बालके

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

प्रह्लादे पदयोर्नमत्यपभये कारुण्य भाराकुलः ।
शान्तस्त्वं करमस्य मूर्ध्नि समधाः स्तोत्रैरथोद्गायतः
तस्याकामधियोऽपि तेनिथ वरं लोकाय चानुग्रहम् ॥ ९

एवं नाटित रौद्रचेष्टित विभो श्रीतापनीयाभिध
श्रुत्यन्तस्फुटगीत सर्वमहिमन्नत्यन्त शुद्धाकृते ।
तत्तादृङ् निखिलोत्तरं पुनरहो कस्त्वां परोलंघयेत्
प्रह्लाद प्रिय हे मरुत्पुरपते सर्वामयात्पाहि माम् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

२६ ॥ गजेन्द्रमोक्षः ॥

इन्द्रद्युम्नः पाण्ड्यखण्डाधिराजः त्वद्भक्तात्मा चन्दनाद्रौ कदाचित् ।
त्वत्सेवायां मग्नधीरालुलोके नैवागस्त्यं प्राप्तमातिथ्यकामम् ॥ १

कुम्भोद्भूतिः संभृतक्रोधभारः
स्तब्धात्मा त्वं हस्ति भूयं भजेति ।
शप्त्वाऽथैनं प्रत्यगात्सोऽपि लेभे
हस्तीन्द्रत्वं त्वत्स्मृति व्यक्ति धन्यम् ॥ २

दुग्धांभोधेः मध्यभाजि त्रिकूटे क्रीडन् शैले यूथपोऽयं वशाभिः ।
सर्वान् जन्तूनत्यवर्तिष्ट शक्त्या त्वद्भक्तानां कुत्र नोत्कर्षलाभः ॥ ३

स्वेन स्थेम्ना दिव्यदेशत्व शक्त्या सोऽयं खेदानप्रजानन् कदाचित् ।
शैलप्रान्ते घर्मतान्तः सरस्यां यूथैस्सार्धं त्वत्प्रणुन्नोऽभिरेमे ॥ ४

हूहूस्तावद्देवलस्यापि शापात् ग्राहीभूतस्तज्जले वर्तमानः ।
जग्राहैनं हस्तिनं पाददेशे शान्त्यर्थं हि श्रान्तिदोऽसि स्वकानाम् ॥ ५

त्वत्सेवाया वैभवाद्दुर्निरोधं युद्ध्यन्तं तं वत्सराणां सहस्रम् ।
प्राप्ते काले त्वत्पदैकाग्र्यसिद्ध्यै नक्राक्रान्तं हस्ति वर्यं यधास्त्वम् ॥ ६

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

आर्तिव्यक्त प्राक्तन ज्ञानभक्तिः शुण्डोत्क्षिप्तैः पुण्डरीकैस्समर्चन् ।
पूर्वाभ्यस्तन्निर्विशेषात्मनिष्ठं स्तोत्र श्रेष्ठं सोऽन्वगादीत्परात्मन् ॥ ७

श्रुत्वा स्तोत्रं निर्गुणस्थं समस्तं ब्रह्मेशाद्यैर्नाहमित्यप्रयाते ।
सर्वात्मा त्वं भूरि कारुण्य वेगात् तार्क्ष्यारूढः प्रेक्षितोभूः पुरस्तात् ॥ ८

हस्तीन्द्रं तं हस्तपद्मेन धृत्वा चक्रेण त्वं नक्रवर्यं व्यदारीः ।
गन्धर्वेऽस्मिन् मुक्तशापे स हस्ती त्वत्सारूप्यं प्राप्य देदीप्यते स्म ॥ ९

एतद् वृत्तं त्वां च मां च प्रगेयो गायेत्सोऽयं भूयसे श्रेयसे स्यात् ।
इत्युक्त्वैनं तेन सार्धं गतस्त्वं धिष्ण्यं विष्णो पाहि वातालयेश ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

२७ ॥ क्षीराब्धिमन्थने कूर्मावतारश्च ॥

दुर्वासास्सुरवनिताप्त दिव्यमाल्यं
शक्राय स्वयमुपदाय तत्र भूयः ।
नागेन्द्र प्रतिमृदिते शशाप शक्रं
का क्षान्तिस्त्वदितर देवतांश जानाम् ॥ १

शापेन प्रथितजरेऽथ निर्जरेन्द्रे
देवेष्वप्यसुरजितेषु निष्प्रभेषु ।
शर्वाद्याः कमलजमेत्य सर्वदेवा
निर्वाणप्रभव समं भवन्तमापुः ॥ २

ब्रह्माद्यैः स्तुत महिमा चिरं तदानीं
प्रादुष्षन् वरद पुरः परेण धाम्ना ।
हे देवा दितिज कुलैर्विधाय सन्धिं
पीयूषं परिमथतेति पर्यशास्त्वम् ॥ ३

सन्धानं कृतवति दानवैः सुरौघे
मन्थानं नयति मदेन मन्दराद्रिम् ।
भ्रष्टेऽस्मिन् बदरमिवोद्वहन् खगेन्द्रे
सद्यस्त्वं विनिहितवान् पयःपयोधौ ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

आधाय द्रुतमथ वासुकिं वरत्रां
पाथोधौ विनिहित सर्व बीजजाले ।
प्रारब्धे मथनविधौ सुरासुरैस्तै-
र्व्याजात्त्वं भुजगमुखेऽकरोस्सुरारीन् ॥ ५

क्षुब्धाद्रौ क्षुभितजलोदरे तदानीं
दुग्धाब्धौ गुरुतरभारतो निमग्ने ।
देवेषु व्यथिततमेषु तत्प्रियैषी
प्राणैषीः कमठतनुं कठोरपृष्ठाम् ॥ ६

वज्रातिस्थिरतर कर्परेण विष्णो
विस्तारात्परिगत लक्षयोजनेन ।
अम्भोधेः कुहरगतेन वर्ष्मणा त्वं
निर्मग्नं क्षितिधरनाथमुन्निनेथ ॥ ७

उन्मग्ने झटिति तदा धराधरेन्द्रे
निर्मेथुर्दृढमिहसम्मदेन सर्वे ।
आविश्य द्वितयगणेऽपि सर्पराजे
वैवश्यं परिशमयन्नवीवृधस्तान् ॥ ८

उद्दाम भ्रमण जवोन्नमद्गिरीन्द्र-

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

न्यस्तैकस्थिरतर हस्तपंकजं त्वाम् ।
अभ्रान्ते विधिगिरिशादयः प्रमोदा-
दुद्भ्रान्ता नुनुवुरुपात्त पुष्पवर्षाः ॥ ९

दैत्यौघे भुजगमुखानिलेन तप्ते
तेनैव त्रिदशकुलेऽपि किञ्चिदार्ते ।
कारुण्यात्तव किल देव वारिवाहाः
प्रावर्षन्नमरगणान्नदैत्यसंघान् ॥ १०

उद्भ्राम्यद् बहु तिमि नक्र चक्रवाले
तत्राब्धौ चिरमथितेऽपि निर्विकारे ।
एकस्त्वं करयुगकृष्ट सर्पराजः
संराजन् पवनपुरेश पाहि रोगात् ॥ ११

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

२८ ॥ लक्ष्मी स्वयंवरः ॥

गरलं तरलानलं पुरस्ता-ज्जलधेरुद्विजगाल कालकूटम् ।
अमरस्तुतिवाद मोद निघ्नो गिरिशस्तन्निपपौ भवत्प्रियार्थम् ॥ १

विमथत्सु सुरासुरेषु जाता सुरभिस्तामृषिषु न्यधास्त्रिधामन् ।
हयरत्नमभूदथेभरत्नं द्युतरु-श्चाप्सरसः सुरेषु तानि ॥ २

जगदीश भवत्परा तदानीं कमनीया कमला बभूव देवी ।
अमलामवलोक्य यां विलोलः सकलोऽपि स्पृहयाम्बभूव लोकः ॥ ३

त्वयि दत्तहृदे तदैव देव्यै त्रिदशेन्द्रो मणिपीठिकां व्यतारीत् ।
सकलोपहृताभिषेचनीयै-र्ऋषयस्तां श्रुतिगीर्भिरभ्यषिञ्चन् ॥ ४

अभिषेक जलानुपाति मुग्ध त्वदपाङ्गै-रवभूषितांगवल्लीम् ।
मणिकुण्डल पीत चेल हार प्रमुखैस्ताममरादयोऽन्वभूषन् ॥ ५

वरण स्रजमात्त भृंग नादां दधती सा कुचकुम्भ मन्दयाना ।
पदशिञ्जितमञ्जुनूपुरा त्वां कलितव्रील विलासमाससाद ॥ ६

गिरिशद्रुहिणादि सर्वदेवान् गुणभाजोऽप्यविमुक्त दोषलेशान् ।

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

अवमृश्य सदैव सर्वरम्ये निहिता त्वय्यनयाऽपि दिव्यमाला ॥ ७

उरसा तरसा ममानिथैनां भुवनानां जननीमनन्य भावाम् ।
त्वदुरो विलसत्तदीक्षण श्री परिवृष्टया परिपुष्टमास विश्वम् ॥ ८

अति मोहन विभ्रमा तदानीं मदयन्ती खलु वारुणी निरागात् ।
तमसः पदवीमदास्त्वमेना-मतिसम्माननया महासुरेभ्यः ॥ ९

तरुणाम्बुद सुन्दरस्तदा त्वं ननु धन्वन्तरिरुत्थितोऽम्बुराशेः ।
अमृतं कलशे वहन् कराभ्यामखिलार्तिं हर मारुतालयेश ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

२९ ॥ मोहिनि अवतारः ॥

उद्गच्छतस्तव करादमृतं हरत्सु
दैत्येषु तानशरणाननुनीय देवान् ।
सद्यस्तिरोदधिथ देव भवत्प्रभावात्
उद्यत्स्वयूथ्य कलहा दितिजा बभूवुः ॥ १

श्यामां रुचाऽपि वयसाऽपि तनुं तदानीं
प्राप्तोऽसि तुंगकुचमण्डल भंगुरां त्वम् ।
पीयूष कुम्भकलहं परिमुच्य सर्वे
तृष्णाकुलाः प्रतिययुस्त्वदुरोजकुम्भे ॥ २

का त्वं मृगाक्षि विभजस्व सुधामिमामि-
त्यारूढरागविवशानभियाचतोऽमून् ।
विश्वस्यते मयि कथं कुलटाऽस्मि दैत्याः
इत्यालपन्नपि सुविश्वसितानतानीः ॥ ३

मोदात् सुधाकलश-मेषु ददत्सु सा त्वं
दुश्चेष्टितं मम सहध्वमिति ब्रुवाणा ।
पंक्ति प्रभेद विनिवेशित देव दैत्या
लीलाविलास गतिभिस्समदास्सुधां ताम् ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

अस्मास्वियं प्रणयिनीत्यसुरेषु तेषु
जोषं स्थितेष्वथ समाप्य सुधां सुरेषु ।
त्वं भक्तलोकवशगो निजरूपमेत्य
स्वर्भानुमर्धपरिपीत सुधं व्यलावीः ॥ ५

त्वत्तः सुधाहरणयोग्यफलं परेषु
दत्वा गते त्वयि सुरैः खलु ते व्यगृह्णन् ।
घोरेऽथ मूर्च्छति रणे बलिदैत्यमाया-
व्यामोहिते सुरगणे त्वमिहाविरासीः ॥ ६

त्वं कालनेमिमथ मालिमुखांजघन्थ
शक्रो जघान बलिजम्भवलान् सपाकान् ।
शुष्कार्द्र दुष्करवधे नमुचौ च लूने
फेनेन नारदगिरा न्यरुणो रणं त्वम् ॥ ७

योषा वपुर्दनुजमोहनमाहितं ते
श्रुत्वा विलोकन कुतूहलवान् महेशः ।
भूतैस्समं गिरिजया च गतः पदं ते
स्तुत्वाऽब्रवीदभिमतं त्वमथो तिरोधाः ॥ ८

आरामसीमनि च कन्दुकघातलीला-

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

लोलायमान नयनां कमनीं मनोज्ञाम् ।
त्वामेष वीक्ष्य विगलद्वसनां मनोभू-
वेगादनंगरिपुरंग समालिलिंग ॥ ९

भूयोऽपि विद्रुतवतीमुपधाव्य देवो
वीर्यं प्रमोक्ष्य विकसत्परमार्थबोधः ।
त्वन्मानितस्तव महत्वमुवाच देव्यै
तत्तादृशस्त्वमव वातनिकेतनाथ ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

३० ॥ वामनावतारः ॥

शक्रेण संयति हतोऽपि बलिर्महात्मा
शुक्रेण जीविततनुः क्रतुवर्धितोष्मा ।
विक्रान्तिमान् भयनिलीन सुरां त्रिलोकीं
चक्रे वशे स तव चक्रमुखादभीतः ॥ १

पुत्रार्ति दर्शन वशाददितिर्विषण्णा
तं काश्यपं निजपतिं शरणं प्रपन्ना ।
त्वत्पूजनं तदुदितं हि पयोव्रताख्यं
सा द्वादशाहमचरत्त्वयि भक्तिपूर्णा ॥ २

तस्यावधौ त्वयि निलीनमतेरमुष्याः
श्यामश्चतुर्भुजवपुः स्वयमाविरासीः ।
नम्रां च तामिह भवत्तनयो भवेयं
गोप्यं मदीक्षणमिति प्रलपन्नयासीः ॥ ३

त्वं काश्यपे तपसि सन्निदधत्तदानीं
प्राप्तोऽसि गर्भमदितेः प्रणुतो विधात्रा ।
प्रासूत च प्रकट वैष्णवदिव्य रूपं
सा द्वादशी श्रवण पुण्यदिने भवन्तम् ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

पुण्याश्रमं तमभिवर्षति पुष्पवर्षै-
र्हर्षाकुले सुरकुले कृततूर्यघोषे ।
बध्वाऽञ्जलिं जय जयेति नुतः पितृभ्यां
त्वं तत्क्षणे पटुतमं वटुरूपमाधाः ॥ ५

तावत्प्रजापतिमुखैरुपनीय मौञ्जी-
दण्डाजिनाक्षवलयादिभिरर्च्यमानः ।
देदीप्यमानवपुरीश कृताग्निकार्य-
स्त्वं प्रास्थिथा बलिगृहं प्रकृताश्वमेधम् ॥ ६

गात्रेण भाविमहिमोचितगौरवं प्राग्-
व्यावृण्वतेव धरणीं चलयन्नयासीः ।
छत्रं परोष्मतिरणार्थमिवादधानो
दण्डं च दानवजनेष्विव सन्निधातुम् ॥ ७

तां नर्मदोत्तरतटे हयमेधशाला-
मासेदुषि त्वयि रुचा तव रुद्धनेत्रैः ।
भास्वान् किमेष दहनो नु सनत्कुमारो
योगी नु कोऽयमिति शुक्रमुखैः शशंके ॥ ८

आनीतमाशु भृगुभिर्महसाभिभूतै-

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

स्त्वां रम्यरूपमसुरः पुलकावृतांगः ।
भक्त्या समेत्य सुकृती परिणिज्य पादौ
तत्तोयमन्वधृत मूर्धनि तीर्थतीर्थम् ॥ ९

प्रह्लादवंशजतया क्रतुभिर्द्विजेषु
विश्वासतो नु तदिदं दितिजोऽपि लेभे ।
यत्ते पदाम्बु गिरिशस्य शिरोऽभिलाल्यं
स त्वं विभो गुरुपुरालय पालयेथाः ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

३१ ॥ बलिदर्पोच्छेदः ॥

प्रीत्या दैत्यस्तव तनुमहः प्रेक्षणात् सर्वथाऽपि
त्वामाराध्यन्नजित रचयन्नञ्जलिं सञ्जगाद ।
मत्तः किं ते समभिलषितं विप्रसूनो वद त्वं
व्यक्तं भक्तं भवनमवनीं वाऽपि सर्वं प्रदास्ये ॥ १

तामक्षीणां बलिगिरमुपाकर्ण्य कारुण्यपूर्णो-
ऽप्यस्योत्सेकं शमयितुमना दैत्यवंशं प्रशंसन् ।
भूमिं पादत्रयपरिमितां प्रार्थयामासिथ त्वं
सर्वं देहीति तु निगदिते कस्य हास्यं न वा स्यात् ॥ २

विश्वेशं मां त्रिपदमिह किं याचसे बालिशस्त्वं
सर्वां भूमिं वृणु किमममुनेत्यालपत्त्वां स दृप्यन् ।
यस्माद्दर्पात् त्रिपदपरिपूर्त्यक्षमः क्षेपवादान्
बन्धं चासावगमदतदर्होऽपि गाढोपशान्त्यै ॥ ३

पादत्रय्या यदि न मुदितो विष्टपैर्नापि तुष्ये-
दित्युक्तेऽस्मिन् वरद भवते दातुकामेऽथ तोयम् ।
दैत्याचार्यस्तव खलु परीक्षार्थिनः प्रेरणात्तं
मा मा देयं हरिरयमिति व्यक्तमेवाबभाषे ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

याचत्येवं यदि स भगवान् पूर्णकामोऽस्मि सोऽहं
दास्याम्येव स्थिरमिति वदन् काव्यशप्तोऽपि दैत्यः ।
विन्ध्यावल्या निजदयितया दत्तपाद्याय तुभ्यं
चित्रं चित्रं सकलमपि सः प्रार्पयत्तोयपूर्वम् ॥ ५

निस्सन्देहं दितिकुलपतौ त्वय्यशेषार्पणं तत्
व्यातन्वाने मुमुचुर्ऋषयः सामराः पुष्पवर्षम् ।
दिव्यं रूपं तव च तदिदं पश्यतां विश्वभाजा-
मुच्चैरुच्चैरवृधदवधीकृत्य विश्वाण्डभाण्डम् ॥ ६

त्वत्पादाग्रं निजपदगतं पुण्डरीकोद्भवोऽसौ
कुण्डीतोयैरसिचदपुनाद्यज्जलं विश्वलोकान् ।
हर्षोत्कर्षात् सुबहु ननृते खेचरैरुत्सवेऽस्मिन्
भेरींनिघ्नन् भुवनमचरज्जाम्बवान् भक्तिशाली ॥ ७

तावद्दैत्यास्त्वनुमतिमृते भर्तुरारब्धयुद्धाः
देवोपेतैर्भवदनुचरैस्संगता भंगमापन् ।
कालात्माऽयं वसति पुरतो यद्वशात् प्राग्जिताः स्मः
किं वो युद्धैरिति बलिगिरा तेऽथ पातालमापुः ॥ ८

पाशैर्बद्धं पतगपतिना दैत्यमुच्चैरवादी-

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

स्तार्त्तीयीकं दिश मम पदं किं न विश्वेश्वरोऽसि ।
पादं मूर्ध्नि प्रणय भगवन्नित्यकम्पं वदन्तं
प्रह्लादस्तं स्वयमुपगतो मानयन्नस्तवीत्त्वाम् ॥ ९

दर्पोच्छित्त्यै विहितमखिलं दैत्य सिद्धोऽसि पुण्यै-
र्लोकस्तेऽस्तु त्रिदिवविजयी वासवत्वं च पश्चात् ।
मत्सायुज्यं भज च पुनरित्यन्वगृह्णाबलिं तं
विप्रैस्सन्तानितमखवरः पाहि वातालयेश ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

३२ ॥ मत्स्यावतारः ॥

पुरा हयग्रीव महासुरेण षष्ठान्तरान्तोद्यदकाण्डकल्पे ।
निद्रोन्मुख ब्रह्म मुखाद्धृतेषु वेदेष्वधित्सः किल मत्स्यरूपम् ॥ १

सत्यव्रतस्य द्रमिलाधिभर्तुर्नदीजले तर्पयतस्तदानीम् ।
कराञ्जलौ सञ्ज्वलिताकृतिस्त्वमदृश्यथाः कश्चन बालमीनः ॥ २

क्षिप्तं जले त्वां चकितं विलोक्य निन्येऽम्बु पात्रेण मुनिः स्वगेहम् ।
स्वल्पैरहोभिः कलशीं च कूपं वापीं सरश्चानशिषे विभो त्वम् ॥ ३

योगप्रभावाद्भवदाज्ञयैव नीतस्ततस्त्वं मुनिना पयोधिम् ।
पृष्टोऽमुना कल्पदिदृक्षुमेनं सप्ताहमास्वेति वदन्नयासीः ॥ ४

प्राप्ते त्वदुक्तेऽहनि वारिधारा परिप्लुते भूमितले मुनीन्द्रः ।
सप्तर्षिभिः सार्धमपारवारि-ण्युद्घूर्णमानः शरणं ययौत्वाम् ॥ ५

धरान्त्वदादेशकरीमवाप्तां नौरूपिणीमारुरुहुस्तदा ते ।
तत्कम्पकम्प्रेषु च तेषु भूय-स्त्वमम्बुधेराविरभूर्महीयान् ॥ ६

झषाकृतिं योजनलक्षदीर्घां दधानमुच्चैस्तर तेजसं त्वाम् ।

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

निरीक्ष्य तुष्टा मुनयस्त्वदुक्त्या त्वत्तुंगशृंगे तरणिं बबन्धुः ॥ ७

आकृष्ट नौको मुनिमण्डलाय प्रदर्शयन् विश्वजगद्विभागान् ।
संस्तूयमानो नृवरेण तेन ज्ञानं परं चोपदिशन्नचारीः ॥ ८

कल्पावधौ सप्तमुनीन् पुरोवत् प्रस्थाप्य सत्यव्रतभूमिपं तम् ।
वैवस्वताख्यं मनुमादधानः क्रोधाद्धयग्रीवमभिद्रुतोऽभूः ॥ ९

स्वतुंगशृंगक्षत वक्षसं तं निपात्य दैत्यं निगमान् गृहीत्वा ।
विरिञ्चये प्रीतहृदे ददानः प्रभञ्जनागारपते प्रपायाः ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

३३ ॥ अम्बरीषचरितम् ॥

वैवस्वताख्य मनुपुत्र नभाग जात-
नाभागनामक नरेन्द्र सुतोऽम्बरीषः ।
सप्तार्णवावृत महीदयितोऽपि रेमे
त्वत्संगिषु त्वयि च मग्नमनास्सदैव ॥ १

त्वत्प्रीतये सकलमेव वितन्वतोऽस्य
भक्त्यैव देव नचिरादभृताः प्रसादम् ।
येनास्य याचनमृतेऽप्यभिरक्षणार्थं
चक्रं भवान् प्रविततार सहस्रधारम् ॥ २

स द्वादशीव्रतमथो भवदर्चनार्थं
वर्षं दधौ मधुवने यमुनोपकण्ठे ।
पत्न्या समं सुमनसा महतीं वितन्वन्
पूजां द्विजेषु विसृजन् पशुषष्टिकोटिम् ॥ ३

तत्राथ पारणदिने भवदर्चनान्ते
दुर्वाससाऽस्य मुनिना भवनं प्रपेदे ।
भोक्तुं वृतश्च स नृपेण परार्ति शीलो
मन्दं जगाम यमुनां नियमान्विधास्यन् ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

राज्ञाऽथ पारणमुहूर्त समाप्ति खेदा-
द्वारैव पारणमकारि भवत्परेण ।
प्राप्तो मुनिस्तदथ दिव्य दृशा विजानन्
क्षिप्यन् क्रुधोद्धृतजटो विततान कृत्याम् ॥ ५

कृत्यां च तामसिधरां भुवनं दहन्ती-
मग्रेऽभिवीक्ष्य नृपतिर्न पदाच्चकम्पे ।
त्वद्भक्तबाधमभिवीक्ष्य सुदर्शनं ते
कृत्यानलं शलभयन् मुनिमन्वधावीत् ॥ ६

धावन्नशेष भुवनेषु भिया स पश्यन्
विश्वत्र चक्रमपि ते गतवान् विरिञ्चम् ।
कः कालचक्रमतिलंघयतीत्यपास्तः
शर्वं ययौ स च भवन्तमवन्दतैव ॥ ७

भूयो भवन्निलयमेत्य मुनिं नमन्तं
प्रोचे भवानहमृषे ननु भक्तदासः ।
ज्ञानं तपश्च विनयान्वितमेव मान्यं
याह्यम्बरीष पदमेव भजेति भूमन् ॥ ८

तावत्समेत्य मुनिना स गृहीतपादो

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

राजाऽपसृत्य भवदस्त्रमसावनौषीत् ।
चक्रे गते मुनिरदादखिलाशिषोऽस्मै
त्वद्भक्तिमागसि कृतेऽपि कृपां च शंसन् ॥ ९

राजा प्रतीक्ष्य मुनिमेकसमा-मनाश्वान्
सम्भोज्य साधु तमृषिं विसृजन् प्रसन्नम् ।
भुक्त्वा स्वयं त्वयि ततोऽपि दृढं रतोऽभू-
त्सायुज्यमाप च स मां पवनेश पायाः ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

३४ ॥ श्री रामावतारः (१) ॥

गीर्वाणैरर्थ्यमानो दशमुखनिधनं कोसलेष्वृश्यशृंगे
पुत्रीयामिष्टिमिष्ट्वा ददुषि दशरथक्ष्माभृते पायसाग्र्यम् ।
तद्भुक्त्या तत्पुरन्ध्रीष्वपि तिसृषु समं जातगर्भासु जातो
रामस्त्वं लक्ष्मणेन स्वयमथ भरतेनापि शत्रुघ्न नाम्ना ॥ १

कोदण्डी कौशिकस्य क्रतुवरमवितुं लक्ष्मणेनानुयातो
यातोऽभूस्तातवाचा मुनिकथित मनुद्वन्द्वशान्ताध्व खेदः ।
नृणां त्राणाय बाणैर्मुनि वचनबलात् ताटकां पाटयित्वा
लब्ध्वाऽस्मादस्त्र जालं मुनिवनमगमो देव सिद्धाश्रमाख्यम् ॥ २

मारीचं द्रावयित्वा मखशिरसि शरैरन्यरक्षांसि निघ्नन्
कल्यां कुर्वन्नहल्यां पथि पदरजसा प्राप्य वैदेहगेहम् ।
भिन्दानश्चान्द्रचूडं धनुरवनिसुतामिन्दिरामेव लब्ध्वा
राज्यं प्रातिष्ठथास्त्वं त्रिभिरपि च समं भ्रातृवीरैस्सदारैः ॥ ३

आरुन्धाने रुषान्धे भृगुकुलतिलके संक्रमय्य स्वतेजो
याते यातोऽस्ययोध्यां सुखमिह निवसन् कान्तया कान्तमूर्ते ।
शत्रुघ्नेनैकदाऽथो गतवति भरते मातुलस्याधि वासं
तातारब्धोऽभिषेकस्तव किल विहतः केकयाधीश पुत्र्या ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

तातोक्त्या यातुकामो वनमनुज वधूसंयुतश्चापधारः
पौरानारुध्य मार्गे गुहनिलयगतस्त्वं जटाचीरधारी ।
नावा सन्तीर्य गंगामधि पदवि पुनस्तम् भरद्वाजमारा-
न्नत्वा तद्वाक्यहेतोरतिसुखमवसश्चित्रकूटे गिरीन्द्रे ॥ ५

श्रुत्वापुत्रार्तिखिन्नं खलु भरतमुखात् स्वर्ग यातं स्वतातं
तप्तो दत्वाऽम्बु तस्मै निदधिथ भरते पादुकां मेदिनीं च ।
अत्रिं नत्वाऽथ गत्वा वनमति विपुलं दण्डकं चण्डकायं
हत्वा दैत्यं विराधं सुगतिमकलयश्चारु भोः शारभंगीम् ॥ ६

नत्वाऽगस्त्यं समस्ताशरनिकर सपत्राकृतिं तापसेभ्यः
प्रत्यश्रौषीः प्रियैषी तदनु च मुनिना वैष्णवे दिव्यचापे ।
ब्रह्मास्त्रे चापि दत्ते पथि पितृसुहृदं वीक्ष्य भूयो जटायुं
मोदाद् गोदातटान्ते परिरमसि पुरा पञ्चवट्यां वधूट्या ॥ ७

प्राप्तायाः शूर्पणख्या मदनचलधृतेरर्थनैर्निस्सहात्मा
तां सौमित्रौ विसृज्य प्रबलतमरुषा तेन निर्लून नासाम् ।
दृष्ट्वैनां रुष्टचित्तं खरमभिपतितं दूषणं च त्रिमूर्धं
व्याहिंसीराशरानप्ययुत समधिकां स्तत्क्षणादक्षतोष्मा ॥ ८

सोदर्या प्रोक्तवार्ताविवश दशमुखादिष्ट मारीचमाया-

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

सारंगं सारसाक्ष्या स्पृहितमनुगतः प्रावधीर्बाणघातम् ।
तन्मायाक्रन्द निर्यापित भवदनुजां रावणस्तामहार्षी-
त्तेनार्त्तोऽपि त्वमन्तः किमपि मुदमधास्तद्वधोपाय लाभात् ॥ ९

भूयस्तन्वीं विचिन्वन्नहृत दशमुखस्त्वद्वधूं मद्वधेने-
त्युक्त्वा याते जटायौ दिवमथ सुहृदः प्रातनोः प्रेतकार्यम् ।
गृह्णानं तं कबन्धं जघनिथ शबरीं प्रेक्ष्य पम्पातटे त्वं
सम्प्राप्तो वातसूनुं भृशमुदितमनाः पाहि वातालयेश ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

३५ ॥ श्री रामावतारः (२) ॥

नीतस्सुग्रीवमैत्रीं तदनु हनुमता दुन्दुभेः कायमुच्चैः
क्षिप्त्वांगुष्ठेन भूयो लुलुविथ युगपत्पत्रिणासप्त सालान् ।
हत्वा सुग्रीव घातोद्यत-मतुलबलं वालिनं व्याजवृत्त्या
वर्षावेलामनैषीर्विरह तरलितस्त्वं मतंगाश्रमान्ते ॥ १

सुग्रीवेणानुजोक्त्या सभयमभियता व्यूहितां वाहिनीं ता-
मृक्षाणां वीक्ष्य दिक्षु द्रुतमथ दयितामार्गणायावनम्राम् ।
सन्देशञ्चांगुलीयं पवनसुतकरे प्रादिशो मोदशाली
मार्गे मार्गे ममार्गे कपिभिरपि तदा त्वत्प्रिया सप्रयासैः ॥ २

त्वद्वार्ता कर्णनोद्यद्गरुदुरुजवसम्पाति सम्पातिवाक्य-
प्रोत्तीर्णार्णोधिरन्तर्नगरि जनकजां वीक्ष्य दत्वांगुलीयम् ।
प्रक्षुद्योद्यानमक्षक्षपणचणरणः सोढबन्धो दशास्यं
दृष्ट्वा प्लुष्ट्वा च लंकां झटिति स हनुमान्मौलिरत्नं ददौ ते ॥ ३

त्वं सुग्रीवांगदादि प्रबल कपिचमू चक्र विक्रान्तभूमी-
चक्रोऽभिक्रम्य पारेजलधि निशिचरेन्द्रानुजा श्रीयमाणः ।
तत्प्रोक्तां शत्रुवार्तां रहसि निशमयन् प्रार्थनापार्थ्य रोष-
प्रास्ताग्नेयास्त्र तेजस्त्रसदुदधिगिरा लब्धवान् मध्यमार्गम् ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

कीशैराशान्तरोपाहृत गिरि निकरैस्सेतुमाधाप्य यातो
यातून्यामर्द्य दंष्ट्रानखशिखरिशिला सालशस्त्रैः स्वसैन्यैः ।
व्याकुर्वन् सानुजस्त्वं समरभुवि परं विक्रमं शक्रजेत्रा
वेगान्नागास्त्रबद्धः पतगपतिगरुन्मारुतैर्मोचितोऽभूः ॥ ५

सौमित्रिस्त्वत्र शक्तिप्रहृतिगलदसुर्वातजानीत शैल-
घ्राणात् प्राणानुपेतो व्यकृणुत कुसृतिश्लाघिनं मेघनादम् ।
मायाक्षोभेषु वैभीषण वचनहृतस्तम्भनः कुम्भकर्णं
सम्प्राप्तं कम्पितोर्वीतलमखिलचमूभक्षिणं व्यक्षिणोस्त्वम् ॥ ६

गृह्णन् जम्भारि सम्प्रेषितरथकवचौ रावणेनाभियुध्यन् ।
ब्रह्मास्त्रेणास्य भिन्दन् गलततिमबलामग्निशुद्धां प्रगृह्णन् ।
देवश्रेणीवरोज्जीवित समरमृतैरक्षतैर्ऋक्षसंघै-
र्लङ्काभर्त्रा च साकं निजनगरमगाः सप्रियः पुष्पकेण ॥ ७

प्रीतो दिव्याभिषेकैरयुतसमधिकान् वत्सरान् पर्यरंसी-
र्मैथिल्यां पापवाचा शिव शिव किल तां गर्भिणीमभ्यहासीः ।
शत्रुघ्नेनार्दयित्वा लवणनिशिचरं प्रार्दयः शूद्रपाशं
तावद्वाल्मीकिगेहे कृतवसतिरुपासूत सीता सुतौ ते ॥ ८

वाल्मीकेस्त्वत्सुतोद्गापित मधुरकृतेराज्ञयायज्ञवाटे

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

सीतां त्वय्याप्तुकामे क्षितिमविशदसौ त्वं च कालार्थितोऽभूः ।
हेतोः सौमित्रिघाती स्वयमथ सरयूमग्ननिश्शेषभृत्यैः
साकं नाकं प्रयातो निजपदमगमो देव वैकुण्ठमाद्यम् ॥ ९

सोऽयं मर्त्यावतारस्तव खलु नियतं मर्त्यशिक्षार्थमेवं
विश्लेषार्तिर्निरागस्त्यजनमपि भवेत् कामधर्मातिसक्त्या ।
नो चेत् स्वात्मानुभूतेः क्वनु तव मनसो विक्रिया चक्रपाणे
स त्वं सत्त्वैकमूर्ते पवनपुरपते व्याधुनु व्याधितापान् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

३६ ॥ परशुरामावतारः ॥

अत्रेः पुत्रतया पुरा त्वमनसूयायां हि दत्ताभिधो
जातः शिष्यनिबन्धतन्द्रितमनाः स्वस्थश्चरन् कान्तया ।
दृष्टो भक्ततमेन हेहयमहीपालेन तस्मै वरान्
अष्टैश्वर्य मुखान् प्रदाय ददिथ स्वेनैव चान्ते वधम् ॥ १

सत्यं कर्तुमथार्जुनस्य च वरं तच्छक्ति मात्रानतं
ब्रह्मद्वेषि तदाखिलं नृपकुलं हन्तुं च भूमेर्भरम् ।
सञ्जातो जमदग्नितो भृगुकुले त्वं रेणुकायां हरे
रामो नाम तदात्मजेष्ववरजः पित्रोरधास्सम्मदम् ॥ २

लब्धाम्नायगणश्चतुर्दशवयाः गन्धर्वराजे मना-
गासक्तां किल मातरं प्रति पितुः क्रोधाकुलस्याज्ञया ।
ताताज्ञातिगसोदरैः सममिमां छित्वाऽथ शान्तात् पितु-
स्तेषां जीवनयोगमापिथ वरं माता च तेऽदाद्वरान् ॥ ३

पित्रा मातृमुदे स्तवाहृतवियद्धेनोर्निजादाश्रमात्
प्रस्थायाथ भृगोर्गिरा हिमगिरावाराध्य गौरीपतिम् ।
लब्ध्वा तत्परशुं तदुक्तदनुजच्छेदी महास्त्रादिकं
प्राप्तो मित्रमथाकृतव्रणमुनिं प्राप्यागमः स्वाश्रमम् ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

आखेटोपगतोऽर्जुनः सुरगवी सम्प्राप्तसम्पद्गणैः
त्वत्पित्रा परिपूजितः पुरगतो दुर्मन्त्रि वाचा पुनः ।
गां क्रेतुं सचिवं न्ययुंक्त कुधिया तेनापि रुन्धन्मुनि-
प्राणक्षेप सरोष गोहत चमूचक्रेण वत्सो हृतः ॥ ५

शुक्रोज्जीवित तातवाक्य चलित क्रोधोऽथ सख्या समं
विभ्रद्ध्यात महोदरोपनिहितं चापं कुठारं शरान् ।
आरूढस्सहवाहयन्तृकरथं माहिष्मतीमाविशन्
वाग्भिर्वत्समदाशुषि क्षितिपतौ सम्प्रास्तुथाः संगरम् ॥ ६

पुत्राणामयुतेन सप्तदशभिश्चाक्षौहिणीभिर्महा-
सेनानीभिरनेक मित्र निवहैर्व्याजृम्भितायोधनः ।
सद्यस्त्वत्क कुठार बाण विदलन्निश्शेष सैन्योत्करो
भीतिप्रद्रुतनष्टशिष्टतनयस्त्वामापतद् हेहयः ॥ ७

लीलावारित नर्मदाजलवलल्लंकेश गर्वापह-
श्रीमद्बाहु सहस्रमुक्त बहुशस्त्रास्त्रं निरुन्धन्नमुम् ।
चक्रे त्वय्यथ वैष्णवेऽपि विफले बुद्ध्वा हरिं त्वां मुदा
ध्यायन्तं छितसर्वदोषमवधीः सोऽगात् परं ते पदम् ॥ ८

भूयोऽमर्षित हेहयात्मजगणैस्ताते हते रेणुका-

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

माघ्नानां हृदयं निरीक्ष्य बहुशो घोरां प्रतिज्ञां वहन् ।
ध्यानानीतरथायुधस्त्वमकृथा विप्रद्रुहः क्षत्रियान्
दिक्चक्रेषु कुठारयन् विशिखयन् निःक्षत्रियां मेदिनीम् ॥ ९

तातोज्जीवनकृन्नृपालककुलं त्रिस्सप्तकृत्वो जयन्
सन्तर्प्याथ समन्तपञ्चक महारक्तह्रदौघे पितॄन् ।
यज्ञे क्ष्मामपि काश्यपादिषु दिशन् साल्वेन युध्यन् पुनः
कृष्णोऽमुं निहनिष्यतीति शमितो युद्धात्कुमारैर्भवान् ॥ १०

न्यस्यास्त्राणि महेन्द्रभूभृति तपस्तन्वन् पुनर्मज्जितां
गोकर्णावधि सागरेण धरणीं दृष्ट्वार्थितस्तापसैः ।
ध्यातेष्वासधृतानलास्त्र चकितं सिन्धुं स्रुवक्षेपणा-
दुत्सार्योद्धृतकेरलो भृगुपते वातेश संरक्ष माम् ॥ ११

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

३७ ॥ श्रीकृष्णावतार प्रस्तावः ॥

सान्द्रानन्दतनो हरे ननु पुरा दैवासुरे संगरे
त्वत्कृत्ता अपि कर्मशेष वशतो ये ते न याता गतिम् ।
तेषां भूतलजन्मनां दितिभुवां भारेण दूरार्दिता
भूमिः प्राप विरिञ्चमाश्रितपदं देवैः पुरैवागतैः ॥ १

हा हा दुर्जन भूरिभारमथितां पाथो निधौ पातुकां
एतां पालय हन्त मे विवशतां सम्पृच्छ देवानिमान् ।
इत्यादि प्रचुर प्रलाप विवशामालोक्य धाता महीं
देवानां वदनानि वीक्ष्य परितो दध्यौ भवन्तं हरे ॥ २

ऊचे चाम्बुज भूरमूनयि सुराः सत्यं धरित्र्या वचो
नन्वस्या भवतां च रक्षणविधौ दक्षो हि लक्ष्मीपतिः ।
सर्वे शर्वपुरस्सरा वयमितो गत्वा पयो वारिधिं
नत्वा तं स्तुमहे जवादिति ययुस्साकं तवाकेतनम् ॥ ३

ते मुग्धानिलशालि दुग्धजलधेस्तीरं गताः संगताः
यावत्त्वत्पदचिन्तनैक मनसस्तावत्स पाथोजभूः ।
त्वद्वाचं हृदये निशम्य सकलान् आनन्दयन्नूचिवान्
आख्यातः परमात्मना स्वयमहं वाक्यं तदाकर्ण्यताम् ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

जाने दीनदशामहं दिविषदां भूमेश्च भीमैर्नृपै-
स्तत्क्षेपायभवामि यादवकुले सोऽहं समग्रात्मना ।
देवा वृष्णिकुले भवन्तु कलया देवांगनाश्चावनौ
मत्सेवार्थमिति त्वदीय वचनं पाथोजभूरूचिवान् ॥ ५

श्रुत्वा कर्णरसायनं तव वचस्सर्वेषु निर्वापित-
स्वान्तेष्वीश गतेषु तावककृपा पीयूषतृप्तात्मसु ।
विख्याते मधुरापुरेकिल भवत्सान्निध्य पुण्योत्तरे
धन्यां देवकनन्दनामुदवहद्राजा स शूरात्मजः ॥ ६

उद्वाहावसितौतदीय सहजः कंसोऽथ सम्मानयन्
एतौ सूततया गतः पथि रथे व्योमोत्थया त्वद्गिरा ।
अस्यास्त्वामतिदुष्टमष्टमसुतो हन्तेति हन्तेरितः
सन्त्रासात्स तु हन्तुमन्तिकगतां तन्वीं कृपाणीमधात् ॥ ७

गृह्णानश्चिकुरेषु तां खलमतिः शौरेश्चिरं सान्त्वनै-
र्नो मुञ्चन् पुनरात्मजार्पणगिरा प्रीतोऽथ यातो गृहान् ।
आद्यं त्वत्सहजं तथार्पितमपि स्नेहेन नाहन्नसौ
दुष्टानामपि देव पुष्टकरुणा दृष्टा हि धीरेकदा ॥ ८

तावत्त्वन्मनसैव नारदमुनिः प्रोचे स भोजेश्वरं

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

यूयं नन्वसुराः सुराश्च यदवो जानासि किं न प्रभो ।
मायावी स हरिर्भवद्वधकृते भावी सुरप्रार्थना-
दित्याकर्ण्य यदूनदूधुनदसौ शौरेश्च सूनूनहन् ॥ ९

प्राप्ते सप्तमगर्भतामहिपतौ त्वत्प्रेरणान्मायया
नीते माधव रोहिणीं त्वमपि भोः सच्चित्सुखैकात्मकः ।
देवक्या जठरं विवेशिथ विभो संस्तूयमानः सुरैः
स त्वं कृष्ण विधूय रोगपटलीं भक्तिं परां देहि मे ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

३८ ॥ श्रीकृष्णावतारः ॥

आनन्द रूप भगवन्नयि तेऽवतारे
प्राप्ते प्रदीप्त भवदंगनिरीयमाणैः ।
कान्तिव्रजैरिव घनाघनमण्डलैर्द्या-
मावृण्वती विरुरुचे किल वर्षवेला ॥ १

आशासु शीतलतरासु पयोद तोयै-
राशासिताप्ति विवशेषु च सज्जनेषु ।
नैशाकरोदयविधौ निशि मध्यमायां
क्लेशापहस्त्रिजगतां त्वमिहाविरासीः ॥ २

बाल्यस्पृशाऽपि वपुषा दधुषा विभूती-
रुद्यत्किरीट कटकांगद हारभासा ।
शंखारिवारिजगदा परिभासितेन
मेघासितेन परिलेसिथ सूतिगेहे ॥ ३

वक्षःस्थली सुखनिलीन विलासि लक्ष्मी-
मन्दाक्ष लक्षित कटाक्ष विमोक्ष भेदैः ।
तन्मन्दिरस्य खल कंसकृतामलक्ष्मी-
मुन्मार्जयन्निव विरेजिथ वासुदेव ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

शौरिस्तु धीरमुनिमण्डल चेतसोऽपि
दूरस्थितं वपुरुदीक्ष्य निजेक्षणाभ्याम् ।
आनन्दबाष्प पुलकोद्गमगद्गदार्द्र-
स्तुष्टाव दृष्टिमकरन्दरसं भवन्तम् ॥ ५

देव प्रसीद परपूरुष ताप वल्ली-
निर्लूनदात्र समनेत्र कलाविलासिन् ।
खेदानपाकुरु कृपागुरुभिः कटाक्षै-
रित्यादि तेन मुदितेन चिरं नुतोऽभूः ॥ ६

मात्रा च नेत्र सलिलास्तृत गात्रवल्या
स्तोत्रैरभिष्टुत गुणः करुणालयस्त्वम् ।
प्राचीनजन्मयुगलं प्रतिबोध्य ताभ्यां
मातुर्गिरा दधिथ मानुषबालवेषम् ॥ ७

त्वत्प्रेरितस्तदनु नन्द तनूजया ते
व्यत्यासमारचयितुं स हि शूरसूनुः ।
त्वां हस्तयोरधृत चित्तविधार्यमार्यै-
रम्भोरुहस्थकलहंस किशोर रम्यम् ॥ ८

जाता तदा पशुपसद्मनि योगनिद्रा

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

निद्राविमुद्रितमथाकृत पौरलोकम् ।
त्वत्प्रेरणात्किमिव चित्रमचेतनैर्यद्-
द्वारैः स्वयं व्यघटि संघटितैस्सुगाढम् ॥ ९

शेषेण भूरिफणवारित वारिणाऽथ
स्वैरं प्रदर्शितपथो मणिदीपितेन ।
त्वां धारयन् स खलु धन्यतमः प्रतस्थे
सोऽयं त्वमीश मम नाशय रोगवेगान् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

३९ ॥ श्रीकृष्णजन्मोत्सवः ॥

भवन्तमयमुद्वहन् यदुकुलोद्वहो निस्सरन्
ददर्श गगनोच्चलज्जलभरां कलिन्दात्मजाम् ।
अहो सलिलसञ्चयस्स पुनरैन्द्रजालोदितो
जलौघ इव तत्क्षणात् प्रपदमेयतामाययौ ॥ १

प्रसुप्तपशुपालिकां निभृतमारुदद्बालिका-
मपावृतकवाटिकां पशुपवाटिकामाविशन् ।
भवन्तमयमर्पयन् प्रसवतल्पके तत्पदा-
द्वहन् कपटकन्यकां स्वपुरमागतो वेगतः ॥ २

ततस्त्वदनुजारवक्षपित निद्रवेग द्रवद्-
भटोत्कर निवेदित प्रसव वार्तयै वार्तिमान् ।
विमुक्तचिकुरोत्करस्त्वरित मापतन् भोजरा-
डतुष्ट इव दृष्टवान् भगिनिकाकरे कन्यकाम् ॥ ३

ध्रुवं कपट शालिनो मधुहरस्य माया भवे-
दसाविति किशोरिकां भगिनिकाकरालिंगिताम् ।
द्विपो नलिनिकान्तरादिव मृणालिकामाक्षिप-
न्नयं त्वदनुजामजामुपलपट्टके पिष्टवान् ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

ततो भवदुपासको झटिति मृत्युपाशादिव
प्रमुच्य तरसैव सा समधिरूढरूपान्तरा ।
अधस्तलमजग्मुषी विकसदष्टबाहुस्फुर-
न्महायुधमहो गता किल विहायसा दिद्युते ॥ ५

नृशंसतर कंस ते किमु मया विनिष्पिष्टया
बभूव भवदन्तकः क्वचन चिन्त्यतां ते हितम् ।
इति त्वदनुजा विभो खलमुदीर्य तं जग्मुषी
मरुद्गणपणायिता भुवि च मन्दिराण्येयुषी ॥ ६

प्रगेपुनरगात्मजावचनमीरिता भूभुजा
प्रलम्ब बक पूतना प्रमुख दानवा मानिनः ।
भवन्निधनकाम्यया जगति बभ्रमुर्निर्भयाः
कुमारक विमारकाः किमिव दुष्करं निष्कृपैः ॥ ७

ततः पशुपमन्दिरे त्वयि मुकुन्द नन्दप्रिया-
प्रसूति शयने शये रुदति किञ्चिदञ्चत्पदे ।
विबुध्य वनिताजनै स्तनयसम्भवे घोषिते
मुदा किमु वदाम्यहो सकलमाकुलं गोकुलम् ॥ ८

अहो खलु यशोदया नवकलाय चेतोहरं

भवन्तमलमन्तिके प्रथममापिबन्त्या दृशा ।
पुनः स्तनभरं निजं सपदि पाययन्त्या मुदा
मनोहरतनुस्पृशा जगति पुण्यवन्तो जिताः ॥ ९

भवत्कुशल काम्यया स खलु नन्दगोपस्तदा
प्रमोदभरसंकुलो द्विजकुलाय किन्नाददात् ।
तथैव पशुपालकाः किमु न मंगलं तेनिरे
जगत् त्रितयमंगल त्वमिह पाहि मामामयात् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

४० ॥ पूतनामोक्षः ॥

तदनु नन्द ममन्दशुभास्पदं नृपपुरीं करदान कृते गतम् ।
समवलोक्य जगाद भवत्पिता विदितकंस सहाय जनोद्यमः । १

अयि सखे तव बालक जन्म मां सुखयतेऽद्य निजात्मज न्मवत् ।
इति भवत्पितृतां व्रजनायके समधिरोप्य शशंस तमादरात् ॥ २

इह च सन्त्यनिमित्त शतानि ते कटकसीम्नि ततो लघु गम्यताम् ।
इति च तद्वचसा व्रजनायको भवदपायभिया द्रुत माययौ ॥ ३

अवसरे खलु तत्र च काचन व्रजपदे मधुराकृतिरंगना ।
तरलषट्पद लालित कुन्तला कपटपोतक ते निकटं गता ॥ ४

सपदि सा हृतबालक चेतना निशिचरान्वयजा किल पूतना ।
व्रजवधूष्विह केयमिति क्षणं विमृशतीषु भवन्तमुपाददे ॥ ५

ललित भावविलासहृतात्मभि-र्युवतिभिः प्रतिरोद्धुमपारिता ।
स्तनमसौ भवनान्तनिषेदुषी प्रददुषी भवते कपटात्मने ॥ ६

समधिरुह्य तदंकमशंकितस्त्वमथ बालकलोपन रोषितः ।

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

महद्दिवाम्रफलं कुचमण्डलं प्रतिचुचूषिथ दुर्विषदूषितम् ॥ ७

असुभिरेव समं धयति त्वयि स्तनमसौ स्तनितोपम निस्वना ।
निरपतद् भयदायि निजं वपुः प्रतिगता प्रविसार्य भुजावुभौ ॥ ८

भयदघोषणभीषण विग्रह श्रवणदर्शन मोहित वल्लवे ।
व्रजपदे तदुरःस्थनखेलनं ननु भवन्तमगृह्णत गोपिकाः ॥ ९

भुवन मंगल नामभिरेव ते युवतिभिर्बहुधा कृतरक्षणः ।
त्वमयि वातनिकेतननाथ मामगदयन् कुरु तावक सेवकम् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

४१ ॥ पूतनादेहदाहः ॥

व्रजेश्वरः शौरिवचो निशम्य समाव्रजन्नध्वनि भीतचेताः ।
निष्पिष्ट निश्शेषतरुं निरीक्ष्य कञ्चित्पदार्थं शरणं गतस्त्वाम् ॥ १

निशम्य गोपीवचनादुदन्तं सर्वेऽपि गोपा भयविस्मयान्धाः ।
त्वत्पातितं घोरपिशाच देहं देहुर्विदूरेऽथ कुठारकृत्तम् ॥ २

त्वत्पीत पूतस्तन तच्छरीरात् समुच्चलन्नुच्चतरो हि धूमः ।
शंकामधादागरवः किमेषः किं चान्दनो गौल्गुलवोऽथवेति ॥ ३

मदंगसंगस्य फलं न दूरे क्षणेन तावद् भवतामपि स्यात् ।
इत्युल्लपन्वल्लवतल्लजेभ्य-स्त्वं पूतनामातनुथास्सुगन्धिम् ॥ ४

चित्रं पिशाच्या न हतः कुमार-श्चित्रं पुरैवाकथि शौरिणेदम् ।
इति प्रशंसन् किल गोपलोको भवन्मुखालोकरसे न्यमांक्षीत् ॥ ५

दिने दिनेऽथ प्रतिवृद्धलक्ष्मी-रक्षीण मांगल्य शतो व्रजोयम् ।
भवन्निवासादयि वासुदेव प्रमोदसान्द्रः परितो विरेजे ॥ ६

गृहेषु ते कोमलरूपहास-मिथः कथा संकुलिताःकमन्यः ।

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

वृत्तेषु कृत्येषु भवन्निरीक्षा समागताः प्रत्यहमत्यनन्दन् ॥ ७

अहो कुमारो मयि दत्तदृष्टिः स्मितं कृतं मां प्रति वत्सकेन ।
एह्येहि मामित्त्युपसार्य पाणी त्वयीश किं किं न कृतं वधूभिः ॥ ८

भवद्वपुस्पर्शन कौतुकेन करात्करं गोपवधूजनेन ।
नीतस्त्वमाताम्र सरोजमाला व्यालम्बिलोलम्बतुलामलासीः ॥ ९

निपाययन्ती स्तनमंकगं त्वां विलोकयन्ती वदनं हसन्ती ।
दशां यशोदा कतमां न भेजे स तादृशः पाहि हरे गदान्माम् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

४२ ॥ शकटासुरनिग्रहः ॥

कदाऽपि जन्मर्क्षदिने तव प्रभो निमन्त्रितज्ञाति वधू महीसुरा ।
महानसस्त्वां सविधे निधाय सा महानसादौ ववृते व्रजेश्वरी ॥ १

ततो भवत्त्राण नियुक्त बालक प्रभीति संक्रन्दन संकुलारवैः ।
विमिश्रमश्रावि भवत्समीपतः परिस्फुटद्दारु चटच्चटारवः ॥ २

ततस्तदाकर्णन सम्भ्रम श्रम प्रकम्पि वक्षोजभरा व्रजांगनाः ।
भवन्तमन्तर्ददृशुस्समन्ततो विनिष्पतद्दारुण दारुमध्यगम् ॥ ३

शिशोरहो किं किमभूदिति द्रुतं प्रधाव्य नन्दः पशुपाश्च भूसुराः ।
भवन्तमालोक्य यशोदया धृतं समाश्वसन्नश्रु जलार्द्र लोचनाः ॥ ४

कस्को नु कौतस्कुत एष विस्मयो विशंकटं यच्छकटं विपाटितम् ।
न कारणं किञ्चिदिहेति ते स्थिताः स्वनासिकादत्त रास्वदीक्षकाः ॥ ५

कुमारकस्यास्य पयोधरार्थिनः प्ररोदने लोलपदाम्बुजाहतम् ।
मया मया दृष्टमनो विपर्यगादितीश ते पालक बालका जगुः ॥ ६

भिया तदा किंचिदजानतामिदं कुमारकाणां अतिदुर्घटं वचः ।

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

भवत्प्रभावाविदुरैरितीरितं मनागिवाशंक्यत दृष्टपूतनैः ॥ ७

प्रवालताम्रं किमिदं पदं क्षतं सरोजरम्यौ नु करौ विरोजितौ ।
इति प्रसर्पत्करुणातरंगिता स्त्वदंगमापस्पृशुरंगनाजनाः ॥ ८

अये सुतं देहि जगत्पतेः कृपा-तरंगपातात्परिपातमद्य मे ।
इति स्म संगृह्य पिता त्वदंगकं मुहुर्मुहुः श्लिष्यति जातकण्टकः ॥ ९

अनोनिलीनः किल हन्तुमागतः सुरारिरेवं भवता विहिंसितः ।
रजोऽपि नो दृष्टममुष्य तत्कथं स शुद्धसत्त्वे त्वयि लीनवान् ध्रुवम् ॥ १०

प्रपूजितैस्तत्र ततो द्विजातिभिः विशेषतो लम्भित मंगलाशिषः ।
व्रजं निजैः बाल्यरसैः विमोहयन् मरुत्पुराधीश रुजां जहीहि मे ॥ ११

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

४३ ॥ तृणावर्तवधः ॥

त्वामेकदा गुरुमरुत्पुरनाथ वोढुं
गाढाधिरूढ गरिमाणमपारयन्ती ।
माता निधाय शयने किमिदं बतेति
ध्यायन्त्यचेष्टत गृहेषु निविष्टशंका ॥ १

तावद्विदूरमुपकर्णित घोर घोष
व्याजृम्भि पांसुपटली परिपूरिताशः ।
वात्यावपुः स किल दैत्यवरस्त्रिणाव-
र्ताख्यो जहार जनमानसहारिणं त्वाम् ॥ २

उद्दामपांसु तिमिराहत दृष्टिपाते
द्रष्टुं किमप्यकुशले पशुपाल लोके ।
हा बालकस्य किमिति त्वदुपान्तमाप्ता
माता भवन्तमविलोक्य भृशं रुरोद ॥ ३

तावत्स दानववरोऽपि च दीनमूर्ति-
र्भावत्क-भार परिधारणलून वेगः ।
संकोचमाप तदनु क्षतपांसुघोषे
घोषे व्यतायत भवज्जननी निनादः ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

रोदोपकर्णन वशादुपगम्य गेहं
क्रन्दत्सु नन्दमुख गोप कुलेषु दीनः ।
त्वां दानवस्त्वखिलमुक्तिकरं मुमुक्षु-
स्त्वय्यप्रमुञ्चति पपात वियत्प्रदेशात् ॥ ५

रोदाकुलास्तदनु गोपगणा बहिष्ठ
पाषाण पृष्ठभुवि देहमतिस्थविष्ठम् ।
प्रैक्षन्त हन्त निपतन्त ममुष्य वक्ष-
स्यक्षीणमेव च भवन्तमलं हसन्तम् ॥ ६

ग्रावप्रपात परिपिष्ट गरिष्ठदेह-
भ्रष्टासु दुष्टदनुजोपरि धृष्टहासम् ।
आघ्नानमम्बुजकरेण भवन्तमेत्य
गोपा दधुर्गिरिवरादिव नीलरत्नम् ॥ ७

एकैकमाशु परिगृह्य निकामनन्द-
न्नन्दादि गोप परिरब्ध विचुम्बितांगम् ।
आदातुकाम परिशंकित गोपनारी-
हस्ताम्बुजप्रपतितं प्रणुमो भवन्तम् ॥ ८

भूयोऽपि किं नु कृणुमः प्रणतार्तिहारी

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

गोविन्द एव परिपालयतात् सुतं नः ।
इत्यादि मातरपितृ प्रमुखैस्तदानीं
संप्रार्थितस्त्वदवनाय विभो त्वमेव ॥ ९

वातात्मकं दनुजमेवमयि प्रधून्वन्
वातोद्भवान्मम गदान् किमु नो धुनोषि ।
किं वा करोमि पुनरप्यनिलालयेश
निश्शेष रोगशमनं मुहुरर्थये त्वाम् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

४४ ॥ नामकरणम् ॥

गूढं वसुदेव गिरा कर्तुं ते निष्क्रियस्य संस्कारान् ।
हृद्गतहोरा तत्त्वो गर्गमुनिस्त्वद् गृहं विभो गतवान् ॥ १

नन्दोऽथ नन्दितात्मा बृन्दिष्टं मानयन्नमुं यमिनाम् ।
मन्दस्मितार्द्रमूचे त्वत्संस्कारान् विधातुमुत्सुकधीः ॥ २

यदुवंशाचार्यत्वात्सुनिभृतमिदमार्य कार्यमिति कथयन् ।
गर्गो निर्गत पुलकश्चक्रे तव साग्रजस्य नामानि ॥ ३

कथमस्य नाम कुर्वे सहस्रनाम्नो ह्यनन्तनाम्नो वा ।
इति नूनं गर्गमुनिश्चक्रे तव नाम नाम रहसि विभो ॥ ४

कृषिधातुणकाराभ्यां सत्तानन्दात्मतां किलाभिलपत् ।
जगदघकर्षित्वं वा कथयदृषिः कृष्ण नाम ते व्यतनोत् ॥ ५

अन्याश्च नामभेदान् व्याकुर्वन्नग्रजे च रामादीन् ।
अतिमानुषानुभावं न्यगदत्त्वामप्रकाशयन् पित्रे ॥ ६

स्निह्यति यस्तव पुत्रे मुह्यति स न मायिकैः पुनः शोकैः ।

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

द्रुह्यति यः स तु नश्येदित्यवदत्तो महत्त्वमृषिवर्यः ॥ ७

जेष्यति बहुतरदैत्यान् नेष्यति निजबन्धुलोकं अमलपदम् ।
श्रोष्यति सुविमलकीर्तीरस्येति भवद्विभूतिं ऋषिरूचे ॥ ८

अमुनैव सर्वदुर्गं तरितास्थ कृतास्थमत्र तिष्ठध्वम् ।
हरिरेवेत्यनभिलपन्नित्यादि त्वामवर्णयत् स मुनिः ॥ ९

गर्गेऽथ निर्गतेऽस्मिन्नन्दित नन्दादि नन्द्यमानस्त्वम् ।
मद्गतमुद्गतकरुणो निर्गमय श्रीमरुत्पुराधीश ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

४५ ॥ बाल लीला ॥

अयि सबल मुरारे पाणिजानु प्रचारैः
किमपि भवनभागान् भूषयन्तौ भवन्तौ ।
चलित चरणकञ्जौ मञ्जुमञ्जीर शिञ्जा
श्रवण कुतुक भाजौ चेरतुश्चारु वेगात् ॥ १

मृदु मृदु विहसन्तौ उन्मिषद्दन्तवन्तौ
वदन पतित केशौ दृश्य पादाब्ज देशौ ।
भुज गलित करान्त व्यालगत् कंकणांकौ
मतिमहरतमुच्चैः पश्यतां विश्वनृणाम् ॥ २

अनुसरति जनौघे कौतुक व्याकुलाक्षे
किमपि कृत निनादं व्याहसन्तौ द्रवन्तौ ।
वलित वदनपद्मं पृष्ठतो दत्तदृष्टी
किमिव न विदधाथे कौतुकं वासुदेव ॥ ३

द्रुतगतिषु पतन्तौ उत्थितौ लिप्तपंकौ
दिवि मुनिभिरपंकैः सस्मितं वन्द्यमानौ ।
द्रुतमथ जननीभ्यां सानुकम्पं गृहीतौ
मुहुरपि परिरब्धौ द्राग्युवां चुम्बितौ च ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

स्नुत कुचभरमंके धारयन्ती भवन्तं
तरलमति यशोदा स्तन्यदा धन्यधन्या ।
कपटपशुप मध्ये मुग्धहासांकुरं ते
दशनमुकुल हृद्यं वीक्ष्य वक्त्रं जहर्ष ॥ ५

तदनु चरणचारी दारकैः साकमारात्
निलयततिषु खेलन् बालचापल्यशाली ।
भवन शुक बिडालान् वत्सकांश्चानुधावन्
कथमपि कृतहासैः गोपकैः वारितोऽभूः ॥ ६

हलधर सहितस्त्वं यत्र यत्रोपयातो
विवश पतित नेत्राः तत्र तत्रैव गोप्यः ।
विगलित गृहकृत्या विस्मृतापत्य भृत्याः
मुरहर मुहुरत्यन्ताकुला नित्यमासन् ॥ ७

प्रतिनव नवनीतं गोपिकादत्तमिच्छन्
कलपदमुपगायन् कोमलं क्वापि नृत्यन् ।
सदययुवति लोकैरर्पितं सर्पिरश्नन्
क्वचन नवविपक्वं दुग्धमप्यापिबस्त्वम् ॥ ८

मम खलु बलिगेहे याचनं जातमास्ताम्

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

इह पुनरबलानामग्रतो नैव कुर्वे ।
इति विहितमतिः किं देव सन्त्यज्य याच्ञां
दधिघृतमहरस्त्वं चारुणा चोरणेन ॥ ९

तव दधिघृतमोषे घोषयोषाजनानाम्
अभजत हृदि रोषो नावकाशं न शोकः ।
हृदयमपि मुषित्वा हर्षसिन्धौ न्यधास्त्वं
स मम शमय रोगान् वातगेहाधिनाथ ॥ १०

शाखाग्रेऽथ विधुं विलोक्य फलमित्यंबां च तातं मुहुः
संप्रार्थ्याथ तदा तदीयवचसा प्रोत्क्षिप्तबाहौ त्वयि ।
चित्रं देव शशी स ते करमगात्किं ब्रूमहे संपत-
ज्ज्योतिर्मण्डलपूरिताखिलवपुः प्रागा विराड्रूपताम् ॥ ११

किं किं बतेदमिति संभ्रमभाजमेनं
ब्रह्मार्णवे क्षणममुं परिमज्ज्य तातम् ।
मायां पुनस्तनयमोहमयीं वितन्व-
न्नानन्दचिन्मय जगन्मय पाहि रोगात् ॥ १२

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

४६ ॥ विश्वरूपप्रदर्शनवर्णनम् ॥

अयि देव पुरा किल त्वयि स्वयमुत्तानशये स्तनन्धये ।
परिजृम्भणतो व्यपावृते वदने विश्वमचष्ट वल्लवी ॥ १

पुनरप्यथ बालकैः समं त्वयि लीलानिरते जगत्पते ।
फलसञ्चय वञ्चन क्रुधा तव मृद्भोजन मूचुरर्भकाः ॥ २

अयि ते प्रलयावधौ विभो क्षिति तोयादि समस्त भक्षिणः ।
मृदुपाशनतो रुजा भवेदिति भीता जननी चुकोप सा ॥ ३

अयि दुर्विनयात्मक त्वया किमु मृत्सा बत वत्स भक्षिता ।
इति मातृगिरं चिरं विभो वितथां त्वं प्रतिजज्ञिषे हसन् ॥ ४

अयिते सकलैर्विनिश्चिते विमतिश्चेद्वदनं विदार्यताम् ।
इति मातृविभर्त्सितो मुखं विकसत्पद्मनिभं व्यदारयः ॥ ५

अपि मृल्लवदर्शनोत्सुकां जननीं तां बहु तर्पयन्निव ।
पृथिवीं निखिलां न केवलं भुवनान्यप्यखिलान्यदीदृशः ॥ ६

कुहचिद्वनमम्बुधिः क्वचित्क्वचिदभ्रं कुहचिद्रसातलम् ।

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

मनुजा दनुजाः क्वचित्सुरा ददृशे किं न तदा त्वदानने ॥ ७

कलशाम्बुधि शायिनं पुनः परवैकुण्ठ पदाधिवासिनम् ।
स्वपुरश्च निजार्भकात्मकं कतिधा त्वां न ददर्श सा मुखे ॥ ८

विकसद् भुवने मुखोदरे ननु भूयोऽपि तथा विधाननः ।
अनया स्फुटमीक्षितो भवाननवस्थां जगतां बतातनोत् ॥ ९

धृततत्त्वधियं तदा क्षणं जननीं तां प्रणयेन मोहयन् ।
स्तनमम्ब दिशेत्युपासजन् भगवन्नद्भुतबाल पाहि माम् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

४७ ॥ उलूखलबन्धनम् ॥

एकदा दधिविमाथ कारिणीं मातरं समुपसेदिवान् भवान् ।
स्तन्य लोलुपतया निवारयन्नंकमेत्य पपिवान् पयोधरौ ॥ १

अर्धपीत कुचकुड्मले त्वयि स्निग्धहास मधुराननांबुजे ।
दुग्धमीश दहने परिस्रुतं धर्तुमाशु जननी जगाम ते ॥ २

सामिपीत रसभंग संगत क्रोधभार परिभूत चेतसा ।
मन्थ दण्डमुपगृह्य पाटितं हन्त देव दधि भाजनं त्वया ॥ ३

उच्चलद् ध्वनितमुच्चकैस्तदा सन्निशम्य जननी समाद्रुता ।
त्वद्यशो विसरवद्ददर्शसा सद्य एव दधि विस्तृतं क्षितौ ॥ ४

वेदमार्ग परिमार्गितं रुषा त्वामवीक्ष्य परिमार्गयन्त्यसौ ।
सन्ददर्श सुकृतिन्युलूखले दीयमान नवनीतमोतवे ॥ ५

त्वां प्रगृह्य बत भीति भावना भासुरानन सरोजमाशु सा ।
रोष रूषित मुखी सखीपुरो बन्धनाय रशनामुपाददे ॥ ६

बन्धुमिच्छति यमेव सज्जनस्तं भवन्तमयि बन्धुमिच्छती ।

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

सा नियुज्य रशनागुणान् बहून् द्व्यंगुलोनमखिलं किलैक्षत ॥ ७

विस्मितोत्स्मित सखी जनेक्षितां स्विन्नसन्न वपुषं निरीक्ष्य ताम् ।
नित्य मुक्तवपुरप्यहो हरे बन्धमेव कृपयाऽन्वमन्यथाः ॥ ८

स्थीयतां चिरमुलूखले खलेत्यागता भवनमेव सा यदा ।
प्रागुलूखलबिलान्तरे तदा सर्पिरर्पित-मदन्नवास्थिथाः ॥ ९

यद्यपाश सुगमो विभो भवान् संयतः किमु सपाशयाऽनया ।
एवमादि दिविजै-रभिष्टुतो वातनाथ परिपाहि माम् गदात् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

४८ ॥ नलकूबरमणिग्रीवयोः शापमोक्षः ॥

मुदा सुरौघैस्त्वमुदार सम्मदैः उदीर्य दामोदर इत्यभिष्टुतः ।
मृदूदरः स्वैरमुलूखले लगन्नदूरतोद्वौ ककुभावुदैक्षथाः । १

कुबेर सूनुर्नलकूबराभिधः परो मणिग्रीव इति प्रथां गतः ।
महेशसेवाधिगत श्रियोन्मदौ चिरं किल त्वद्विमुखावखेलताम् ॥ २

सुरापगायां किल तौ मदोत्कटौ सुरापगायद् बहुयौवता वृतौ ।
विवाससौ केलिपरौ स नारदो भवत्पदैक प्रवणो निरैक्षत ॥ ३

भिया प्रियालोकमुपात्तवाससं पुरो निरीक्ष्यापि मदान्ध चेतसौ ।
इमौ भवद्भक्त्युपशान्ति सिद्धये मुनिर्जगौ शान्तिमृते कुतः सुखम् ॥ ४

युवामवाप्तौ ककुभात्मतां चिरं हरिं निरीक्ष्याथ पदं स्वमाप्नुतम् ।
इतीरितौ तौ भवदीक्षण स्पृहां गतौ व्रजान्ते ककुभौ बभूवतुः ॥ ५

अतन्द्र मिन्द्रद्रुयुगं तथा विधं समेयुषा मन्थरगामिना त्वया ।
तिरायितोलूखल रोध निर्धुतौ चिराय जीर्णौ परिपातितौ तरू ॥ ६

अभाजि शाखिद्वितयं यदा त्वया तदैव तद्गर्भतलान्निरेयुषा ।

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

महार्तिविषा यक्षयुगेन तत्क्षणादभाजि गोविन्द भवानपि स्तवैः ॥ ७

इहान्य भक्तोऽपि समेष्यति क्रमाद् भवन्तमेतौ खलु रुद्रसेवकौ ।
मुनि प्रसादाद् भवदंघ्रि मागतौ गतौ वृणानौ खलु भक्तिमुत्तमाम् ॥ ८

ततस्तरूद्दारण दारुणारव प्रकंपि सम्पातिनि गोपमण्डले ।
विलज्जित त्वज्जननी मुखेक्षिणाव्यमोक्षि नन्देन भवान् विमोक्षदः ॥ ९

महीरुहोर्मध्यगतो बतार्भको हरेः प्रभावादपरिक्षतोऽधुना ।
इति ब्रुवाणैर्गमितो गृहं भवान् मरुत्पुराधीश्वर पाहि माम् गदात् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

४९ ॥ बृन्दावन गमनम् ॥

भवत्प्रभावाविदुरा हि गोपाः तरुप्रपातादिकमत्र गोष्ठे ।
अहेतुमुत्पातगणं विशंक्य प्रयातुमन्यत्र मनो वितेनुः ॥ १

तत्रोपनन्दाभिध गोपवर्यो जगौ भवत्प्रेरणयैव नूनम् ।
इतः प्रतीच्यां विपिनं मनोज्ञं बृन्दावनं नाम विराजतीति ॥ २

बृहद्वनं तत्खलु नन्दमुख्या विधाय गौष्ठीनमथ क्षणेन ।
त्वदन्वित त्वज्जननी निविष्ट गरिष्ठ यानानुगता विचेलुः ॥ ३

अनो मनोज्ञध्वनि धेनुपाली खुरप्रणादान्तरतो वधूभिः ।
भवद्विनोदालपिताक्षराणि प्रपीय नाज्ञायत मार्ग दैर्घ्यम् ॥ ४

निरीक्ष्य बृन्दावनमीश नन्दत्प्रसून कुन्द प्रमुखद्रुमौघम्।
अमोदथाः शाद्वल सान्द्र लक्ष्म्या हरिन्मणी कुट्टिमपुष्ट शोभम् ॥ ५

नवाक निर्व्यूढ निवास भेदेष्वशेष गोपेषु सुखासितेषु ।
वनश्रियं गोपकिशोरपाली विमिश्रितः पर्यगलोकथास्त्वम् ॥ ६

अरालमार्गागत निर्मलापां मरालकूजाकृत नर्मलापाम् ।

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

निरन्तरस्मेर सरोजवक्त्रां कलिन्दकन्यां समलोकयस्त्वम् ॥ ७

मयूर केका शत लोभनीयं मयूख माला शबलं मणीनाम् ।
विरिञ्च लोकस्पृश मुच्चशृङ्गैर्गिरिं च गोवर्धनमैक्षथास्त्वम् ॥ ८

समं ततो गोपकुमारकैस्त्वम् समन्ततो यत्र वनान्तमागाः ।
ततस्ततस्तां कुटिलामपश्यः कलिन्दजां रागवतीमिवैकाम् ॥ ९

तथा विधेऽस्मिन् विपिने पशव्ये समुत्सुको वत्सगणप्रचारे ।
चरन् सरामोऽथ कुमारकैस्त्वं समीरगेहाधिप पाहि रोगात् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

५० ॥ वत्सासुर बकासुरयोः वधः ॥

तरल मधुकृद् बृन्दे बृन्दावनेऽथ मनोहरे
पशुप शिशुभिः साकं वत्सानुपालन लोलुपः ।
हलधरसखो देव श्रीमन् विचेरिथ धारयन्
गवल मुरली वेत्रं नेत्राभिराम तनु द्युतिः ॥ १

विहित जगती रक्षं लक्ष्मीकरांबुज लालितं
ददति चरणद्वन्द्वं बृन्दावने त्वयि पावने ।
किमिव न बभौ संपत्संपूरितं तरुवल्लरी
सलिल धरणी गोत्र क्षेत्रादिकं कमलापते ॥ २

विलसदुलपे कान्तारान्ते समीरण शीतले
विपुल यमुनातीरे गोवर्धनाचल मूर्धसु ।
ललितमुरलीनादः संचारयन् खलु वात्सकं
क्वचन दिवसे दैत्यं वत्साकृतिं त्वमुदैक्षथाः ॥ ३

रभस विलसत्पुच्छंविच्छायतोऽस्य विलोकयन्
किमपि वलितस्कन्धं रन्ध्रप्रतीक्ष मुदीक्षितम् ।
तमथ चरणे विभ्रद्विभ्रामयन् मुहुरुच्चकैः
कुहचन महावृक्षे चिक्षेपिथ क्षतजीवितम् ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

निपतति महादैत्ये जात्या दुरात्मनि तत्क्षणं
निपतनजवक्षुण्ण क्षोणीरुह क्षत कानने ।
दिवि परिमिलद् बृन्दा बृन्दारकाः कुसुमोत्करैः
शिरसि भवतो हर्षाद्वर्षन्ति नाम तदा हरे ॥ ५

सुरभिलतमा मूर्धन्यूर्ध्वं कुतः कुसुमावली
निपतति तवेत्युक्तो बालैः सहेल मुदैरयः ।
झटिति दनुजक्षेपेणोर्ध्वं गतस्तरुमण्डलात्
कुसुमनिकरः सोऽयं नूनं समेति शनैरिति ॥ ६

क्वचन दिवसे भूयो भूयस्तरे परुषातपे
तपनतनयापाथः पातुं गता भवदादयः ।
चलितगरुतं प्रेक्षामासुर्बकं खलु विस्मृतं
क्षितिधर गरुच्छेदे कैलास शैलमिवापरम् ॥ ७

पिबति सलिलं गोपव्राते भवन्तमभिद्रुतः
स किल निगिलन्नग्नि प्रख्यं पुनर्द्रुतमुद्वमन् ।
दलयितुमगात्त्रोट्याः कोट्या तदाऽऽशुभवान् विभो
खलजन भिदा चुञ्चुश्चञ्चू प्रगृह्य ददार तम् ॥ ८

सपदि सहजां सन्द्रष्टुं वा मृतां खलु पूतना-

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

मनुजमघमप्यग्रे गत्वा प्रतीक्षितुमेव वा ।
शमन निलयं याते तस्मिन् बके सुमनो गणे
किरति सुमनोबृन्दं बृन्दावनाद् गृहमैयथाः ॥ ९

ललित मुरलीनादं दूरान्निशम्य वधूजनैः
त्वरितमुपगम्यारादारूढ मोद मुदीक्षितः ।
जनित जननी नन्दानन्दः समीरण मन्दिर
प्रथितवसते शौरे दूरी कुरुष्व ममामयान् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

५१ ॥ अघासुर-वध ॥

कदाचन व्रजशिशुभिः समं भवान्
वनाशने विहितमतिः प्रगेतराम् ।
समावृतो बहुतर वत्समण्डलैः
सतेमनैर्निरगम दीशजेमनैः ॥ १

विनिर्यतस्तव चरणाम्बुज द्वयात्
उदञ्चितं त्रिभुवन पावनं रजः ।
महर्षयः पुलकधरैः कलेवरैः
उदूहिरे धृतभवदीक्षणोत्सवाः ॥ २

प्रचारयत्यविरल शाद्वले तले
पशून् विभो भवति समं कुमारकैः ।
अघासुरो न्यरुणदघाय वर्तनीं
भयानकः सपदि शयानकाकृतिः ॥ ३

महाचल प्रतिमतनोर्गुहानिभ
प्रसारित प्रथित मुखस्य कानने ।
मुखोदरं विहरण कौतुकाद्गताः
कुमारकाः किमपि विदूरगे त्वयि ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

प्रमादतः प्रविशति पन्नगोदरं
क्वथत्तनौ पशुपकुले सवात्सके ।
विदन्निदं त्वमपि विवेशिथ प्रभो
सुहृज्जनं विशरणमाशु रक्षितुम् ॥ ५

गलोदरे विपुलित वर्ष्मणा त्वया
महोरगे लुठति निरुद्ध मारुते ।
द्रुतं भवान् विदलित कण्ठ मण्डलो
विमोचयन् पशुप पशून्विनिर्ययौ ॥ ६

क्षणं दिवि त्वदुपगमार्थमास्थितं
महासुरप्रभव महो महो महत् ।
विनिर्गते त्वयि तु निलीनमञ्जसा
नभः स्थले ननृतुरथो जगुः सुराः ॥ ७

स विस्मयैः कमल भवादिभिः सुरैः
अनुद्रुतस्तदनु गतः कुमारकैः ।
दिने पुनस्तरुण दशामुपेयुषी
स्वकैर्भवानतनुत भोजनोत्सवम् ॥ ८

विषाणिकामपि मुरलीं नितम्बके

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

निवेशयन् कबलधरः कराम्बुजे ।
प्रहासयन् कलवचनैः कुमारकान्
बुभोजित त्रिदशगणैर्मुदा नुतः ॥ ९

सुखाशनं त्विह तव गोपमण्डले
मखाशनात् प्रियमिव देवमण्डले ।
इति स्तुत स्त्रिदशवरैर्जगत्पते
मरुत्पुरीनिलय गदात्प्रपाहि माम् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

५२ ॥ ब्रह्म गर्व शमनम् ॥

अन्यावतार निकरेष्वनिरीक्षितं ते
भूमातिरेक मभिवीक्ष्य तदाऽघमोक्षे ।
ब्रह्मापरीक्षितुमनाः स परोक्षभावं
निन्येऽथ वत्सकगणान् प्रवितत्य मायाम् ॥ १

वत्सानवीक्ष्य विवशे पशुपोत्करेतान्
आनेतुकाम इव धातृमतानुवर्ती ।
त्वं सामिभुक्त कबलो गतवांस्तदानीं
भुक्तांस्तिरोधित सरोजभवः कुमारान् ॥ २

वत्सायित स्तदनु गोपगणायितस्त्वं
शिक्यादि भाण्ड मुरली गवलादिरूपः ।
प्राग्वद्विहृत्य विपिनेषु चिराय सायं
त्वं माययाऽथ बहुधा व्रजमाययाथ ॥ ३

त्वामेव शिक्य गवलादिमयं दधानो
भूयस्त्वमेव पशुवत्सक बालरूपः ।
गोरूपिणीभिरपि गोपवधूमयीभिः
आसादितोऽसि जननीभिरतिप्रहर्षात् ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

जीवं हि कञ्चिदभिमान वशात्स्वकीयं
मत्वा तनूज इति रागभरं वहन्त्यः ।
आत्मानमेव तु भवन्तमवाप्य सूनुं
प्रीतिं ययुर्नकियतीं वनिताश्च गावः ॥ ५

एवं प्रतिक्षण विजृंभित हर्षभार
निःशेष गोपगण लालित भूरि मूर्तिम् ।
त्वामग्रजोऽपि बुबुधे किल वत्सरान्ते
ब्रह्मात्मनोरपि महान् युवयोर्विशेषः ॥ ६

वर्षावधौ नव पुरातन वत्स पालान्
दृष्ट्वा विवेकमसृणे द्रुहिणे विमूढे ।
प्रादीदृशः प्रतिनवान् मकुटांगदादि
भूषांश्चतुर्भुज युजः सजलांबुदाभान् ॥ ७

प्रत्येकमेव कमला परिलालितांगान्
भोगीन्द्र भोगशयनान् नयनाभिरामान् ।
लीला निमीलितदृशः सनकादि योगि
व्यासेवितान् कमलभूर्भवतो ददर्श ॥ ८

नारायणाकृतिं असंख्यतमां निरीक्ष्य

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

सर्वत्र सेवकमपि स्वमवेक्ष्य धाता ।
माया निमग्न हृदयो विमुमोह यावत्
एको बभूविथ तदा कबलार्धपाणिः ॥ ९

नश्यन्मदे तदनु विश्वपतिंमुहुस्त्वां
नत्वा च नूतवति धातरि धाम याते ।
पोतैः समं प्रमुदितैः प्रविशन्निकेतं
वातालयाधिप विभो परिपाहि रोगात् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

५३ ॥ धेनुकासुर-वधः ॥

अतीत्य बाल्यं जगतां पते त्वमुपेत्य पौगण्डवयो मनोज्ञाम् ।
उपेक्ष्य वत्सावनमुत्सवेन प्रावर्तथा गोगणपालनायाम् ॥ १

उपक्रमस्यानुगुणैव सेयं मरुत्पुराधीश तव प्रवृत्तिः ।
गोत्रापरित्राणकृतेऽवतीर्णः तदेव देवाऽऽरभथास्तदा यत् ॥ २

कदाऽपि रामेण समं वनान्ते वनश्रियं वीक्ष्य चरन् सुखेन ।
श्रीदामनाम्नः स्वसखस्य वाचा मोदादगा धेनुककाननं त्वम् ॥ ३

उत्तालतालीनिवहे त्वदुक्त्या बलेन धूतेऽथबलेन दोर्भ्याम् ।
मृदुः खरश्चाभ्यपतत्पुरस्तात् फलोत्करो धेनुक दानवोऽपि ॥ ४

समुद्यतो धैनुकपालनेऽहं कथं वधं धैनुकमद्य कुर्वे ।
इतीव मत्वा ध्रुवमग्रजेन सुरौघ योद्धारमजीघनस्त्वम् ॥ ५

तदीय भृत्यानपि जम्बुकत्वेनोपागता-नग्रजसंयुतस्त्वम् ।
जम्बूफलानीव तदा निरास्थस्तालेषुखेलन् भगवन्निरास्थः ॥ ६

विनिघ्नति त्वय्यथ जम्बुकौघं सनामकत्वाद्वरुणस्तदानीम् ।

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

भयाकुलो जम्बुकनामधेयं श्रुति प्रसिद्धं व्यधितेति मन्ये ॥ ७

तवावतारस्य फलं मुरारे संजातमद्येति सुरैर्नुतस्त्वम् ।
सत्यं फलं जातमिहेति हासी बालैः समं तालफलान्यभुंक्थाः ॥ ८

मधुद्रवस्रुन्ति बृहन्ति तानि फलानि मेदोभरभृन्ति भुक्त्वा ।
तृप्तैश्च दृप्तैर्भवनं फलौघं वहद्भिरागाः खलु बालकैस्त्वम् ॥ ९

हतो हतो धेनुक इत्युपेत्य फलान्यदद्भिर्मधुराणि लोकैः ।
जयेति जीवेति नुतो विभो त्वं मरुत्पुराधीश्वर पाहि रोगात् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

५४ ॥ यमुनाह्रदे कालियः ॥

त्वत्सेवोत्कः सौभरिर्नाम पूर्वं
कालिन्द्यन्तर्द्वादशाब्दं तपस्यन् ।
मीनव्राते स्नेहवान् भोगलोले
तार्क्ष्यं साक्षादैक्षताग्रे कदाचित् ॥ १

त्वद्वाहं तं सक्षुधं तृक्षसूनुं
मीनं कञ्चिज्जक्षतं लक्षयन् सः ।
तप्तश्चित्ते शप्तवानत्र चेत्त्वं
जन्तून् भोक्ता जीवितं चापि मोक्ता ॥ २

तस्मिन् काले कालियः क्ष्वेलदर्पात्
सर्पारातेः कल्पितं भागमश्नन् ।
तेन क्रोधात् त्वत्पदाम्भोजभाजा
पक्षक्षिप्तः तद्दुरापं पयोऽगात् ॥ ३

घोरे तस्मिन् सूरजानीरवासे
तीरे वृक्षा विक्षताः क्ष्वेलवेगात् ।
पक्षिव्राताः पेतुरभ्रे पतन्तः
कारुण्यार्द्रं त्वन्मनस्तेन जातम् ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

कालेे तस्मिन्नेकदा सीरपाणिं
मुक्त्वायाते यामुनं काननान्तम् ।
त्वय्युद्दाम ग्रीष्म भीष्मोष्मतप्ता
गो गोपाला व्यापिबन् क्ष्वेलतोयम् ॥ ५

नश्यज्जीवान् विच्युतान् क्ष्मातले तान्
विश्वान् पश्यन्नच्युत त्वं दयार्द्रः ।
प्राप्योपान्तं जीवयामासिथ द्राक्
पीयूषाम्भो वर्षिभिः श्रीकटाक्षैः ॥ ६

किं किं जातो हर्षवर्षातिरेकः
सर्वांगेष्वित्युत्थिता गोपसंघाः ।
दृष्ट्वाग्रे त्वां त्वत्कृतं तद्विदन्तः
त्वामालिंगन् दृष्टनाना प्रभावाः ॥ ७

गावश्चैवं लब्धजीवाः क्षणेन
स्फीतानन्दास्त्वां च दृष्ट्वा पुरस्तात् ।
द्रागावव्रुः सर्वतो हर्षबाष्पं
व्यामुञ्चन्त्यो मन्दमुद्यन्निनादाः ॥ ८

रोमाञ्चोऽयं सर्वतो नः शरीरे

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

भूयस्यन्तः काचिदानन्दमूर्च्छा ।
आश्चर्योऽयं क्ष्वेलवेगो मुकुन्दे-
त्युक्तो गोपैः नन्दितो वन्दितोऽभूः ॥ ९

एवं भक्तान्मुक्तजीवानपि त्वं
मुग्धापांगैः अस्तरोगांस्तनोषि ।
तादृग्भूत स्फीत कारुण्य भूमा
रोगात्पाया वायुगेहाधिनाथ ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

५५ ॥ कालिय-मर्दनम् ॥

अथ वारिणि घोरतरं फणिनं प्रतिवारयितुं कृतधीर्भगवन् ।
द्रुतमारिथ तीरग नीपतरुं विषमारुतशोषित पर्णचयम् ॥ १

अधिरुह्य पदाम्बुरुहेण च तं नवपल्लव तुल्य मनोज्ञरुचा ।
ह्रदवारिणि दूरतरं न्यपतः परिघूर्णित घोरतरंगगणे ॥ २

भुवनत्रय भार भृतो भवतो गुरुभारविकम्पि विजृम्भिजला ।
परिमज्जयति स्म धनुश्शतकं तटिनी झटिति स्फुटघोषवती ॥ ३

अथ दिक्षुविदिक्षु परिक्षुभित भ्रमितोदर वारि निनादभरैः ।
उदकादुदगादुरगाधिपति- स्त्वदुपान्तमशान्तरुषाऽन्धमनाः ॥ ४

फणशृंगसहस्रविनिस्सृमर ज्वलदग्निकणोग्रविषाम्बुधरम् ।
पुरतः फणिनं समलोकयथा बहुशृंगिणमंजन शैलमिव ॥ ५

ज्वलदक्षि परिक्षर दुग्रविषः श्वसनोष्मभरः स महाभुजगः ।
परिदश्य भवन्तमनन्तबलं समवेष्टयदस्फुटचेष्टमहो ॥ ६

अविलोक्य भवन्तमथाकुलिते तटगामिनि बालकधेनुगणे ।

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

व्रजगेहतलेऽप्यनिमित्तशतं समुदीक्ष्य गता यमुनां पशुपाः ॥ ७

अखिलेषु विभो भवदीयदशां अवलोक्य जिहासुषु जीवभरम् ।
फणिबन्धनमाशु विमुच्य जवात् उदगम्यत हासजुषा भवता ॥ ८

अधिरुह्य ततः फणिराजफणान् ननृते भवता मृदुपादरुचा ।
कलशिञ्जित नूपुर मंजुमिलत् करकंकण संकुल संक्वणितम् ॥ ९

जहृषुः पशुपास्तुतुषुर्मुनयो ववृषुः कुसुमानि सुरेन्द्रगणाः ।
त्वयि नृत्यति मारुतगेहपते परिपाहि स मां त्वमदान्त गदात् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

५६ ॥ कालिय अनुग्रहः ॥

रुचिरकम्पित कुण्डलमण्डलः सुचिरमीश ननर्तिथ पन्नगे ।
अमरताडित दुन्दुभिसुन्दरम् वियति गायति दैवतयौवते ॥ १

नमति यद्यदमुष्य शिरो हरे परिविहाय तदुन्नतमुन्नतम् ।
परिमथन् पदपंकरुहा चिरं व्यहरथाः करताल मनोहरम् ॥ २

त्वदवभग्न विभुग्न फणागणे गलितशोणित शोणितपाथसि ।
फणिपतावक्सीदति सन्नताः तदबलास्तव माधव पादयोः ॥ ३

अयि पुरैव चिराय परिश्रुत त्वदनुभाव विलीन हृदो हि ताः ।
मुनिभिरप्यनवाप्यपथैः स्तवैः नुनुवुरीश भवन्त-मयन्त्रितम् ॥ ४

फणिवधूजन भक्तिविलोकन प्रविकसत् करुणाकुल चेतसा ।
फणिपति-र्भवताऽच्युत जीवितः त्वयि समर्पित मूर्ति रवानमत् ॥ ५

रमणकं व्रज वारिधि मध्यगं फणिरिपुर्न करोति विरोधिताम् ।
इति भवद्वचनान्यति मानयन् फणिपति-र्निरगा दुरगैः समम् ॥ ६

फणिवधूजन दत्तमणि व्रज ज्वलितहार दुकूल विभूषितः ।

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

तटगतैः प्रमदाश्रुविमिश्रितैः समगथाः स्वजनै-र्दिवसावधौ ॥ ७

निशिपुनस्तमसा व्रजमन्दिरं व्रजितुमक्षम एव जनोत्करे ।
स्वपिति तत्र भवच्चरणाश्रये दवकृशानुररुन्ध समन्ततः ॥ ८

प्रबुधितानथ पालय पालयेत्युदयदार्त रवान् पशुपालकान् ।
अवितुमाशु पपाथ महानलं किमिह चित्रमयं खलु ते मुखम् ॥ ९

शिखिनि वर्णत एव हि पीतता परिलसत्यधुना क्रिययाप्यसौ ।
इति नुतः पशुपै-र्मुदितै-र्विभो हर हरे दुरितैः सह मे गदान् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

५७ ॥ प्रलम्बासुर-वधः ॥

रामसख क्वापि दिने कामद भगवन् गतो भवान् विपिनम् ।
सूनुभिरपि गोपानां धेनुभिरभिसंवृतो लसद्वेषः ॥ १

सन्दर्शयन् बलाय स्वैरं बृन्दावनश्रियं विमलाम् ।
काण्डीरैः सह बालै-र्भाण्डीरकमागमो वटं क्रीडन् ॥ २

तावत्तावक निधनस्पृहयालुः गोपमूर्तिरदयालुः ।
दैत्यः प्रलम्बनामा प्रलम्बबाहुं भवन्तमापेदे ॥ ३

जानन्नप्यविजानन्निव तेन समं निबद्धसौहार्दः ।
वटनिकटे पटुपशुपव्याबद्धं द्वंद्वयुद्धमारब्धाः ॥ ४

गोपान् विभज्य तन्वन् संघं बलभद्रकं भवत्कमपि ।
त्वद् बलभीतं दैत्यं त्वद्बलगत मन्वमन्यथा भगवन् ॥ ५

कल्पित विजेतृवहने समरे परयूथगं स्वदयिततरम् ।
श्रीदामानमधत्थाः पराजितो भक्तदासतां प्रथयन् ॥ ६

एवं बहुषु विभूमन् बालेषु वहत्सु वाह्यमानेषु ।

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

रामविजितः प्रलम्बो जहार तं दूरतो भवद्भीत्या ॥ ७

त्वद्दूरं गमयन्तं तंदृष्ट्वा हलिनि विहित गरिमभरे ।
दैत्यः स्वरूपमागाद्यद्रूपात् स हि बलोऽपि चकितोऽभूत् ॥ ८

उच्चतया दैत्यतनोस्त्वन्मुखं आलोक्य दूरतो रामः ।
विगतभयो दृढमुष्ट्या भृशदुष्टं सपदि पिष्टवानेनम् ॥ ९

हत्वा दानववीरं प्राप्तं बलमालिलिंगिथ प्रेम्णा ।
तावन्मिलतोर्युवयोः शिरसि कृता पुष्पवृष्टिरमरगणैः ॥ १०

आलम्बो भुवनानां प्रालम्बं निधनमेवं आरचयन् ।
कालं विहाय सद्यो लोलम्बरुचे हरे हरेः क्लेशान् ॥ ११

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

५८ ॥ दावाग्नि-मोक्ष ॥

त्वयि विहरणलोले बाल जालैः प्रलम्ब
प्रमथनसविलम्बे धेनवः स्वैरचाराः ।
तृण कुतुक निविष्टा दूर दूरं चरन्त्यः
किमपि विपिनमैषीकाख्यमीषां बभूवुः ॥ १

अनधिगत निदाघ क्रौर्य बृन्दावनान्तात्
बहिरिदमुपयाताः काननं धेनवस्ताः ।
तव विरह विषण्णा ऊष्मलग्रीष्मताप
प्रसरविसरदंभस्याकुला स्तंभमापुः ॥ २

तदनु सह सहायैर्दूरमन्विष्य शौरे
गलित सरणि मुञ्जारण्य सञ्जात खेदम् ।
पशुकुलमभिवीक्ष्य क्षिप्रमानेतु मारात्
त्वयि गतवति ही ही सर्वतोऽग्निर्जजृम्भे ॥ ३

सकलहरिति दीप्ते घोरभांकारभीमे
शिखिनि विहतमार्गा अर्धदग्धा इवार्ताः ।
अहह भुवनबन्धो पाहि पाहीति सर्वे
शरणमुपगतास्त्वां तापहर्तारमेकम् ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

अलमलमतिभीत्या सर्वतो मीलयध्वं
दृशमिति तव वाचा मीलिताक्षेषु तेषु ।
क्वनु दवदहनोऽसौ कुत्र मुञ्जाटवी सा
सपदि ववृतिरे ते हन्त भाण्डीरदेशे ॥ ५

जय जय तव माया केयमीशेति तेषां
नुतिभिरुदित हासो बद्धनाना विलासः ।
पुनरपि विपिनान्ते प्राचरः पाटलादि
प्रसव निकर मात्र ग्राह्यघर्मानुभावे ॥ ६

त्वयि विमुखमिवोच्चैः ताप भारं वहन्तं
तव भजनवदन्तः पंकमुच्छोषयन्तम् ।
तव भुजवदुदञ्चद् भूरितेजः प्रवाहं
तपसमयमनैषीर्यामुनेषु स्थलेषु ॥ ७

तदनु जलद जालैः त्वद्वपुस्तुल्य भाभिः
विकसदमल विद्युत् पीतवासो विलासैः ।
सकलभुवन भाजां हर्षदां वर्षवेलां
क्षितिधर कुहरेषु स्वैरवासी व्यनैषीः ॥ ८

कुहरतल निविष्टं त्वां गरिष्ठं गिरीन्द्रः

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

शिखिकुल नव केका काकुभिः स्तोत्रकारी ।
स्फुटकुटज कदम्बस्तोम पुष्पाञ्जलिं च
प्रविदधदनुभेजे देव गोवर्धनोऽसौ ॥ ९

अथ शरदमुपेतां तां भवद्भक्त चेतो
विमल सलिल पूरां मानयन् काननेषु ।
तृणममल वनान्ते चारु सञ्चारयन् गाः
पवनपुरपते त्वं देहि मे देहसौख्यम् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

५९ ॥ वेणुगानम् ॥

त्वद्वपुर्नव कलाय कोमलं प्रेमदोहन-मशेषमोहनम् ।
ब्रह्मतत्त्व परचिन्मुदात्मकं वीक्ष्य संमुमुहुरन्वहं स्त्रियः ॥ १

मन्मथोन्मथित मानसाः क्रमात्त्वद्विलोकनरता स्ततस्ततः ।
गोपिकास्तव न सेहिरे हरे काननोपगति-मप्यहर्मुखे ॥ २

निर्गते भवति दत्तदृष्टयः त्वद्गतेनमनसा मृगेक्षणाः ।
वेणुनाद-मुपकर्ण्य दूरतः त्वद्विलास कथयाऽभिरेमिरे ॥ ३

काननान्त-मितवान् भवानपि स्निग्धपादपतले मनोरमे ।
व्यत्ययाकलित पादमास्थितः प्रत्यपूरयत वेणुनालिकाम् ॥ ४

मारबाणधुत खेचरीकुलं निर्विकार पशुपक्षि मण्डलम् ।
द्रावणं च दृषदामपि प्रभो तावकं व्यजनि वेणुकूजितम् ॥ ५

वेणुरन्ध्र तरलांगुलीदलं तालसंचलित पादपल्लवम् ।
तत्स्थितं तव परोक्षमप्यहो संविचिन्त्य मुमुहुर्व्रजांगनाः ॥ ६

निर्विशंक भवदंग दर्शिनीः खेचरीः खगमृगान् पशूनपि ।

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

त्वत्पदप्रणयि काननं च ताः धन्यधन्यमिति नन्वमानयन् ॥ ७

आपिबेयमधरामृतं कदा वेणुभुक्तरसशेषमेकदा ।
दूरतो बत कृतं दुराशये-त्याकुला मुहुरिमाः समामुहन् ॥ ८

प्रत्यहंच पुनरित्थमंगनाः चित्तयोनि जनिता दनुग्रहात् ।
बद्धरागविवशाः त्वयि प्रभो नित्यमापुरिह कृत्यमूढताम् ॥ ९

रागस्तावज्जायते हि स्वभावान्
मोक्षोपायो यत्नतः स्यान्नवास्यात् ।
तासान्त्वेकं तद्द्वयं लब्धमासी-
द्भाग्यं भाग्यं पाहि वातालयेश ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

६० ॥ गोपीवस्त्रापहरणम् ॥

मदनातुर चेतसोऽन्वहं भवदंघ्रिद्वयदास्य काम्यया ।
यमुनातटसीम्नि सैकतीं तरलाक्ष्यो गिरिजां समार्चिचन् ॥ १

तव नाम कथारताः समं सुदृशः प्रातरुपागता नदीम् ।
उपहार शतैरपूजयन् दयितो नन्दसुतो भवेदिति ॥ २

इति मासमुपाहित व्रताः तरलाक्षी-रभिवीक्ष्य ता भवान् ।
करुणा मृदुलो नदीतटं समयासीत्तदनुग्रहेच्छया ॥ ३

नियमावसितौ निजाम्बरं तटसीमन्यवमुच्य तास्तदा ।
यमुनाजल खेलनाकुलाः पुरतस्त्वामवलोक्य लज्जिताः ॥ ४

त्रपया नमिताननास्वथो वनितास्वम्बर जालमन्तिके ।
निहितं परिगृह्य भूरुहो विटपं त्वं तरसाऽधिरूढवान् ॥ ५

इह तावदुपेत्य नीयतां वसनं वः सुदृशो यथायथम् ।
इति नर्म मृदुस्मिते त्वयि ब्रुवति व्यामुमुहे वधूजनैः ॥ ६

अयि जीव चिरं किशोर नस्तव दासी-रवशीकरोषि किम् ।

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

प्रदिशाम्बर-मम्बुजेक्षणेत्युदितस्त्वं स्मितमेव दत्तवान् ॥ ७

अधिरुह्य तटं कृताञ्जलीः परिशुद्धाः स्वगतीः निरीक्ष्य ताः ।
वसनान्यखिलान्यनुग्रहं पुनरेवं गिरमप्यदा मुदा ॥ ८

विदितं ननु वो मनीषितं वदितारस्त्विह योग्यमुत्तरम् ।
यमुना पुलिने सचन्द्रिकाः क्षणदा इत्यबलास्त्वमूचिवान् ॥ ९

उपकर्ण्य भवन्मुखच्युतं मधुनिष्यन्दि वचो मृगीदृशः ।
प्रणयादयि वीक्ष्य वीक्ष्य ते वदनाब्जं शनकैर्गृहं गताः ॥ १०

इति नन्वनुगृह्य वल्लवीः विपिनान्तेषु पुरेव संचरन् ।
करुणाशिशिरो हरे हर त्वरया मे सकलामयावलिम् ॥ ११

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

६१ ॥ विप्र-पत्नी-अनुग्रहः ॥

ततश्च बृन्दावनतोऽतिदूरतो
वनं गतस्त्वं खलु गोपगोकुलैः ।
हृदन्तरे भक्तर द्विजांगना
कदम्बकानुग्रहणाग्रहं वहन् ॥ १

ततो निरीक्ष्याशरणे वनान्तरे
किशोरलोकं क्षुधितं तृषाकुलम् ।
अदूरतो यज्ञपरान् द्विजान् प्रति
व्यसर्जयो दीदिवियाचनाय तान् ॥ २

गतेष्वथो तेष्वभिधाय तेऽभिधां
कुमारकेष्वोदन याचिषु प्रभो ।
श्रुतिस्थिरा अप्यभिनिन्युः अश्रुतिं
न किञ्चिदूचुश्च महीसुरोत्तमाः ॥ ३

अनादरात् खिन्नधियो हि बालकाः
समाययु-र्युक्तमिदं हि यज्वसु ।
चिरादभक्ताः खलु ते महीसुराः
कथं हि भक्तं त्वयि तैः समर्प्यते ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

निवेदयध्वं गृहिणीजनाय मां
दिशेयुरन्नं करुणाकुला इमाः ।
इति स्मितार्द्रं भवतेरिता गतास्ते-
दारका दारजनं ययाचिरे ॥ ५

गृहीतनाम्नि त्वयि संभ्रमाकुलाः
चतुर्विधं भोज्यरसं प्रगृह्य ताः ।
चिरं धृत त्वत्प्रविलोकनाग्रहाः
स्वकैर्निरुद्धाऽपि तूर्णमाययुः ॥ ६

विलोलपिञ्च्छं चिकुरे कपोलयोः
समुल्लसत्कुण्डल मार्द्रमीक्षिते ।
निधाय बाहुं सुहृदं ससीमनि
स्थितं भवन्तं समलोकयन्त ताः ॥ ७

तदा च काचित् त्वदुपागमोद्यता
गृहीत हस्ता दयितेन यज्वना ।
तदैव संचिन्त्य भवन्तमंजसा
विवेश कैवल्य महो कृतिन्यसौ ॥ ८

आदाय भोज्यान्यनुगृह्य ताः पुनः

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

त्वदंग संगस्पृहयोज्झतीर्गृहम् ।
विलोक्य यज्ञाय विसर्जयन् इमा-
श्चकर्थ भर्तृनपि तास्वगर्हणान् ॥ ९

निरूप्य दोषं निजमंगना जने
विलोक्य भक्तिं च पुनर्विचारिभिः ।
प्रबुद्धतत्त्वैस्त्वमभिष्टुतो द्विजैः
मरुत्पुराधीश निरुन्धि मे गदान् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

६२ ॥ गोवर्द्धन-बलिः ॥

कदाचिद्गोपालान् विहित मखसम्भार विभवान्
निरीक्ष्य त्वं शौरे मघवमद मुध्द्वंसितुमनाः ।
विजानन्नप्येतान् विनय मृदु नन्दादि पशुपान्
अपृच्छः को वाऽयं जनक भवतामुद्यम इति ॥ १

बभाषे नन्दस्त्वां सुत ननु विधेयो मघवतो
मखो वर्षे वर्षे सुखयति स वर्षेण पृथिवीम् ।
नृणां वर्षायत्तं निखिलमुपजीव्यं महितले
विशेषादस्माकं तृणसलिलजीवा हि पशवः ॥ २

इति श्रुत्वा वाचं पितुरयि भवानाह सरसं
धिगेतन्नो सत्यं मघवजनिता वृष्टिरिति यत् ।
अदृष्टं जीवानां सृजति खलु वृष्टिं समुचितां
महारण्ये वृक्षाः किमिव बलिमिन्द्राय ददते ॥ ३

इदं तावत्सत्यं यदिह पशवो नः कुलधनं
तदाजीव्यायासौ बलिरचलभर्त्रे समुचितः ।
सुरेभ्योऽप्युत्कृष्टा ननु धरणि देवाः क्षितितले
ततस्तेऽप्याराध्या इति जगदिथ त्वं निजजनान् ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

भवद्वाचम् श्रुत्वा बहुमतियुतास्तेऽपि पशुपाः
द्विजेन्द्रानर्चन्तो बलिमददुरुच्चैः क्षितिभृते ।
व्यधुः प्रादक्षिण्यं सुभृशमनमन्नादरयुता-
स्त्वमादश्शैलात्मा बलिमखिलमाभीरपुरतः ॥ ५

अवोचश्चैवं तान् किमिह वितथं मे निगदितं
गिरीन्द्रो नन्वेष स्वबलिमुपभुंक्ते स्ववपुषा ।
अयं गोत्रो गोत्रद्विषि च कुपिते रक्षितुमलं
समस्तानित्युक्ता जहृषुरखिला गोकुलजुषः ॥ ६

परिप्रीता याताः खलु भवदुपेता व्रजजुषो
व्रजं यावत्तावन्निज मखविभंगं निशमयन् ।
भवन्तं जानन्नप्यधिक रजसाऽऽक्रान्तहृदयो
न सेहे देवेन्द्रस्त्वदुपरचितात्मोन्नतिरपि ॥ ७

मनुष्यत्वं यातो मधुभिदपि देवेष्वविनयं
विधत्ते चेन्नष्टस्त्रिदशसदसां कोऽपि महिमा ।
ततश्च ध्वंसिष्ये पशुपहतकस्य श्रियमिति
प्रवृत्तस्त्वां जेतुं स किल मघवा दुर्मदनिधिः ॥ ८

त्वदावासं हन्तुं प्रलयजलदानम्बरभुवि

प्रहिण्वन् बिभ्राणः कुलिशमयमभ्रेभगमनः ।
प्रतस्थेऽन्यैरन्तर्दहन मरुदाद्यैर्विहसितो
भवन्माया नैव त्रिभुवनपते मोहयतिकम् ॥ ९

सुरेन्द्रः क्रुद्धश्चेत् द्विजकरुणया शैलकृपयाऽ-
प्यनातंकोऽस्माकं नियत इति विश्वास्य पशुपान् ।
अहो किन्नायातो गिरिभिदिति संचिन्त्य निवसन्
मरुद्गेहाधीश प्रणुद मुरवैरिन् मम गदान् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

६३ ॥ गोवर्द्धन-उद्धारणम् ॥

ददृशिरे किल तत्क्षणमक्षत
स्तनित जृम्भित कम्पित दिक्तटाः ।
सुषमया भवदंगतुलां गता
व्रजपदोपरि वारिधरास्त्वया ॥ १

विपुलकरकमिश्रैस्तोय धारा निपातैः
दिशि दिशि पशुपानां मण्डले दण्ड्यमाने ।
कुपित हरि कृतान्नः पाहि पाहीति तेषां
वचनमजित शृण्वन् मा बिभीतेत्यभाणीः ॥ २

कुल इह खलु गोत्रो दैवतं गोत्रशत्रोः
विहतिमिह स रुन्ध्यात् को नु वः संशयोऽस्मिन् ।
इति सहसित वादी देव गोवर्धनाद्रिं
त्वरितमुदमुमूलो मूलतो बालदोर्भ्याम् ॥ ३

तदनु गिरिवरस्य प्रोद्धृतस्यास्य तावत्
सिकतिलमृदुदेशे दूरतो वारितापे ।
परिकर परिमिश्रान् धेनुगोपानधस्तात्
उपनिदधदधत्था हस्तपद्मेन शैलम् ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

भवति विधृतशैले बालिकाभिर्वयस्यैः
अपि विहित विलासं केलि लापादि लोले ।
सविध मिलित धेनूरेकहस्तेन कण्डू -
यति सति पशुपालास्तोषमैषन्त सर्वे ॥ ५

अति महान् गिरिरेष तु वामके करसरोरुहि तं धरतेचिरम् ।
किमिदमद्भुत मद्रिबलं न्विति त्वदवलोकिभिराकथि गोपकैः ॥ ६

अहह धाष्टर्यममुष्य वटोर्गिरिं व्यथित बाहुरसाववरोपयेत् ।
इति हरिस्त्वयि बद्धविगर्हणो दिवससप्तकमुग्रमवर्षयत् ॥ ७

अचलति त्वयि देव पदात्पदं गलित सर्वजले च घनोत्करे ।
अपहृते मरुता मरुतां पतिस्त्वदभिशंकितधीः समुपाद्रवत् ॥ ८

शममुपेयुषि वर्षभरे तदा पशुपधेनुकुले च विनिर्गते ।
भुवि विभो समुपाहित भूधरः प्रमुदितैः पशुपैः परिरेभिषे ॥ ९

धरणिमेव पुरा धृतवानसि क्षितिधरोद्धरणे तव कः श्रमः ।
इति नुतस्त्रिदशैः कमलापते गुरुपुरालय पालय मां गदात् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

६४ ॥ गोविन्दाभिषेकः ॥

आलोक्य शैलोद्धरणादि रूपं प्रभावमुच्चैस्तव गोपलोकाः ।
विश्वेश्वरं त्वामभिमत्य विश्वे नन्दं भवज्जातकमन्वपृच्छन् ॥ १

गर्गोदितो निर्गदितो निजाय वर्गाय तातेन तव प्रभावः ।
पूर्वाधिकस्त्वय्यनुराग एषामैधिष्ट तावद्बहुमान भारः ॥ २

ततोऽवमानोदित तत्त्वबोधः सुराधिराजः सह दिव्यगव्या ।
उपेत्य तुष्टाव स नष्टगर्वः स्पृष्ट्वा पदाब्जं मणि मौलिना ते ॥ ३

स्नेहस्नुतैस्त्वां सुरभिः पयोभिः गोविन्द नामांकितमभ्यषिञ्चत् ।
ऐरावतोपाहृत दिव्य गंगा पाथोभिरिन्द्रोऽपि च जातहर्षः ॥ ४

जगत्त्रयेशे त्वयि गोकुलेशे तथाऽभिषिक्ते सति गोपवाटः ।
नाकेऽपि वैकुण्ठ पदेऽप्यलभ्यां श्रियं प्रपेदे भवतः प्रभावात् ॥ ५

कदाचिदन्तर्यमुनं प्रभाते स्नायन् पिता वारुणपूरुषेण ।
नीतस्तमानेतु मगाः पुरींत्वं तां वारुणीं कारण मर्त्यरूपः ॥ ६

ससम्भ्रमं तेन जलाधिपेन प्रपूजितस्त्वं प्रतिगृह्य तातम् ।

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

उपागतस्तत्क्षणमात्मगेहं पिताऽवदत्तच्चरितं निजेभ्यः ॥ ७

हरिं विनिश्चित्य भवन्तमेतान् भवत्पदालोकन बद्धतृष्णान् ।
निरीक्ष्य विष्णो परमं पदं तद् दुरापमन्यैस्त्वमदीदृशस्तान् ॥ ८

स्फुरत्परानन्द रसप्रवाह प्रपूर्ण कैवल्य महापयोधौ ।
चिरं निमग्नाः खलु गोपसंघाः त्वयैव भूमन् पुनरुद्धृतास्ते ॥ ९

करबदरवदेवं देव कुत्रावतारे
निजपदमनवाप्यं दर्शितं भक्तिभाजाम् ।
तदिह पशुपरूपी त्वं हि साक्षात् परात्मा
पवन पुरनिवासिन् पाहि मामामयेभ्यः ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

६५ ॥ गोपीनां भगवत्समीप गमनम् ॥

गोपी जनाय कथितं नियमावसाने
मारोत्सवं त्वमथ साधयितुं प्रवृत्तः ।
सान्द्रेण चान्द्रमहसा शिशिरीकृताशे
प्रापूरयो मुरलिकां यमुनावनान्ते ॥ १

संमूर्च्छनाभिरुदित स्वरमण्डलाभिः
संमूर्च्छयन्तमखिलं भुवनान्तरालम् ।
त्वद्वेणुनादमुपकर्ण्य विभो तरुण्यः
तत्तादृशं कमपि चित्तविमोहमापुः ॥ २

ता गेह कृत्य निरतास्तनय प्रसक्ताः
कान्तोपसेवन पराश्च सरोरुहाक्ष्यः ।
सर्वं विसृज्य मुरलीरव मोहितास्ते
कान्तारदेशमयि कान्ततनो समेताः ॥ ३

काश्चिन्निजांग परिभूषण मादधाना
वेणुप्रणादमुपकर्ण्य कृतार्धभूषाः ।
त्वामागता ननु तथैव विभूषिताभ्यः
ता एव संरुरुचिरे तव लोचनाय ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

हारं नितम्बभुवि काचन धारयन्ती
काञ्चीञ्च कण्ठभुवि देव समागता त्वाम् ।
हारित्वमात्म जघनस्य मुकुन्द तुभ्यं
व्यक्तं बभाष इव मुग्धमुखी विशेषात् ॥ ५

काचित्कुचे पुनरसज्जित कञ्चुलीका
व्यामोहतः परवधूभिरलक्ष्यमाणा ।
त्वामाययौ निरुपम प्रणयातिभार
राज्याभिषेक विधये कलशीधरेव ॥ ६

काश्चिद् गृहात् किल निरेतुमपारयन्त्यः
त्वामेव देव हृदये सुदृढं विभाव्य ।
देहं विधूय परचित्सुखरूपमेकं
त्वामाविशन् परमिमा ननु धन्यधन्याः ॥ ७

जारात्मना न परमात्मतया स्मरन्त्यो
नार्यो गताः परमहंसगतिं क्षणेन ।
तं त्वां प्रकाश परमात्मतनुं कथञ्चित्
चित्ते वहन्नमृत-मश्रम-मश्नुवीय ॥ ८

अभ्यागताभिरभितो व्रजसुन्दरीभिः

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

मुग्धस्मितार्द्र वदनः करुणावलोकी ।
निस्सीम कान्ति जलधिस्त्वमवेक्ष्यमाणो
विश्वैकहृद्य हर मे परमेश रोगान् ॥ ९

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

६६ ॥ गोपीजनाह्लादनम् ॥

उपयातानां सुदृशां कुसुमायुध बाणपात विवशानाम् ।
अभिवाञ्छितं विधातुं कृतमतिरपिता जगाथ वाममिव ॥ १

गगनगतं मुनिनिवहं श्रावयितुं जगिथ कुलवधू धर्मम् ।
धर्म्यं खलु ते वचनं कर्मतु नो निर्मलस्य विश्वास्यम् ॥ २

आकर्ण्य ते प्रतीपां वाणीमेणीदृशः परंदीनाः ।
मा मा करुणासिन्धो परित्यजेत्यतिचिरं विलेपुस्ताः ॥ ३

तासां रुदितैर्लपितैः करुणाकुलमानसो मुरारे त्वम् ।
ताभिः समं प्रवृत्तो यमुनापुलिनेषु काममभिरन्तुम् ॥ ४

चन्द्रकरस्यन्द लसत्सुन्दर यमुना तटान्त वीथीषु ।
गोपी जनोत्तरीयैरापादित संस्तरो न्यषीदस्त्वम् ॥ ५

सुमधुर नर्मालपनैः करसंग्रहणैश्च चुम्बनोल्लासैः ।
गाढालिंगन संगैस्त्वमंगनालोक माकुली चकृषे ॥ ६

वासोहरणदिने यद्वासो हरणं प्रतिश्रुतं तासाम् ।

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

तदपि विभो रसविवशस्वान्तानां कान्तसुभ्रुवामददाः ॥ ७

कन्दलित घर्मलेशं कुन्द मृदुस्मेर वक्त्रपाथोजम् ।
नन्दसुत त्वां त्रिजगत् सुन्दरमुपगूह्य नन्दिता बालाः ॥ ८

विरहेष्वंगारमयः शृंगारमयश्च संगमे हि त्वम् ।
नितरामंगारमयस्तत्र पुनः संगमेऽपि चित्रमिदम् ॥ ९

राधा तुंग पयोधर साधु परीरम्भ लोलुपात्मानम् ।
आराधये भवन्तं पवन पुराधीश शमय सकलगदान् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

६७ ॥ भगवतः तिरोधानम् ॥

स्फुरत्परानन्द रसात्मकेन त्वया समासादित भोगलीलाः ।
असीममानन्दभरं प्रपन्ना महान्त मापुर्मदमम्बुजाक्ष्यः ॥ १

निलीयतेऽसौ मयि मय्यमायं रमापतिर्विश्व मनोऽभिरामः ।
इतिस्म सर्वाः कलिताभिमानाः निरीक्ष्य गोविन्द तिरोहितोऽभूः ॥ २

राधाभिधां तावदजातगर्वाम् अतिप्रियां गोपवधूं मुरारे ।
भवानुपादाय गतो विदूरं तया सह स्वैरविहार कारी ॥ ३

तिरोहितेऽथत्वयि जाततापाः समंसमेताः कमलायताक्ष्यः ।
वने वने त्वां परिमार्गयन्त्यो विषादमापुः भगवन्नपारम् ॥ ४

हाचूत हा चम्पक कर्णिकार हा मल्लिके मालति बालवल्ल्यः ।
किं वीक्षितो नो हृदयैकचोर इत्यादि तास्त्वत्प्रवणा विलेपुः ॥ ५

निरीक्षितोऽयं सखि पंकजाक्षः पुरो ममेत्याकुल मालपन्ती ।
त्वां भावना चक्षुषि वीक्ष्य काचित्तापं सखीनां द्विगुणीचकार ॥ ६

त्वदात्मिकास्ता यमुनातटान्ते तवानुचक्रुः किल चेष्टितानि ।

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

विचित्य भूयोऽपि तथैवमानात्त्वया विमुक्तां ददृशुश्च राधाम् ॥ ७

ततः समं ता विपिने समन्तात्तमोवतारावधि मार्गयन्त्यः ।
पुनर्विमिश्रा यमुना तटान्ते भृशं विलेपुश्च जगुर्गुणांस्ते ॥ ८

तथा व्यथा संकुल मानसानां व्रजांगनानां करुणैकसिन्धो ।
जगत् त्रयीमोहन मोहनात्मा त्वं प्रादुरासीरयि मन्दहासी ॥ ९

सन्दिग्ध सन्दर्शनमात्मकान्तं त्वां वीक्ष्य तन्व्यः सहसा तदानीम् ।
किं किं न चक्रुः प्रमदातिभारात् स त्वं गदात्पालय मारुतेश ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

६८ ॥ गोपिकानां परमाह्लादः ॥

तवविलोकनाद्गोपिकाजनाः प्रमदसंकुलाः पंकजेक्षण ।
अमृतधारया संप्लुता इव स्तिमितता दधुस्त्वत्पुरोगताः ॥ १

तदनु काचन त्वत्कराम्बुजं सपदि गृह्णती निर्विशंकितम् ।
घनपयोधरे संविधाय सा पुलकसंवृता तस्थुषी चिरम् ॥ २

तव विभोऽपरा कोमलं भुजं निजगलान्तरे पर्यवेष्टयत् ।
गलसमुद्गतं प्राणमारुतं प्रति निरुन्धतीवाऽति हर्षुला ॥ ३

अपगतत्रपा काऽपि कामिनी तव मुखाम्बुजात्पूगचर्वितम् ।
प्रतिगृह्य्य तद्वक्त्रपंकजे निदधती गता पूर्णकामताम् ॥ ४

विकरुणो वने संविहाय माम् अपगतोऽसि का त्वामिह स्पृशेत् ।
इति सरोषया तावदेकया सजललोचनं वीक्षितो भवान् ॥ ५

इति मुदाऽऽकुलैर्वल्लवी जनैः सममुपागतो यामुने तटे ।
मृदुकुचाम्बरैः कल्पितासने घुसृणभासुरे पर्यशोभथाः ॥ ६

कतिविधा कृपा केऽपि सर्वतो धृतदयोदयाः केचिदाश्रिते ।

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

कतिचिदीदृशा मादृशेष्वपीत्यभिहितो भवान् वल्लवीजनैः ॥ ७

अयि कुमारिका नैव शंक्यतां कठिनता मयि प्रेमकातरे ।
मयि तु चेतसो वोऽनुवृत्तये कृतमिदं मयेत्यूचिवान् भवान् ॥ ८

अयि निशम्यतां जीववल्लभाः प्रियतमो जनो नेदृशो मम ।
तदिह रम्यतांरम्य यामिनीष्वनुपरोध मित्यालपो विभो ॥ ९

इति गिराऽधिकं मोदमेदुरैर्व्रजवधूजनैः साकमारमन् ।
कलित कौतुको रास खेलने गुरुपुरीपते पाहि मां गदात् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

६९ ॥ रासक्रीडा ॥

केशपाशधृत पिञ्च्छिकावितति संचलन्मकरकुण्डलम्
हारजाल वनमालिका ललितमंगरागघन सौरभम् ।
पीतचेलधृत काञ्चि काञ्चितमुदञ्चदंशुमणि नूपुरम्
रासकेलि परिभूषितं तव हि रूपमीश कलयामहे ॥ १

तावदेव कृतमण्डने कलित कञ्चुलीक कुचमण्डले
गण्डलोलमणिकुण्डले युवति मण्डलेऽथ परिमण्डले ।
अंतरा सकल सुन्दरी युगलमिन्दिरारमण सञ्चरन्
मंजुलांतदनु रासकेलिमयि कञ्जनाभ समुपादधाः ॥ २

वासुदेव तव भासमानमिह रासकेलि रससौरभं
दूरतोऽपि खलु नारदागदितमाकलय्य कुतुकाकुला ।
वेषभूषण विलास पेशल विलासिनी शतसमावृता
नाकतो युगपदागता वियति वेगतोऽथ सुरमण्डली ॥ ३

वेणुनादकृत तानदानकल गानराग गतियोजना
लोभनीय मृदु पाद पात कृत ताल मेलन मनोहरम् ।
पाणिसंक्वणित कंकणं च मुहुरंसलम्बित कराम्बुजम्
श्रोणि बिम्बचलदम्बरं भजत रासकेलि रस डम्बरम् ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

श्रद्धया विरचितानुगान कृत तार तार मधुरस्वरे
नर्तनेऽथ ललितांगहार लुलितांगहार मणि भूषणे ।
संमदेनकृत पुष्पवर्षमलमुन्मिषद्दिविषदां कुलम्
चिन्मये त्वयि निलीयमानमिव संमुमोह सवधूकुलम् ॥ ५

स्विन्नसन्नतनुवल्लरी तदनु काऽपि नाम पशुपांगना
कान्तमंस मवलम्बते स्म तव तान्तिभार मुकुलेक्षणा ।
काचिदाचलित कुन्तला नवपटीरसार नवसौरभं
वञ्चनेन तव सञ्चुचुम्ब भुजमञ्चितोरु पुलकांकुरम् ॥ ६

काऽपि गण्डभुवि सन्निधाय निजगण्डमाकुलित कुण्डलं
पुण्य पूर निधिरन्ववाप तव पूगचर्वित रसामृतम् ।
इन्दिरा विहृति मन्दिरं भुवनसुन्दरंहि नटनान्तरे
त्वामवाप्य दधुरंगनाः किमु न संमदोन्मद दशान्तरम् ॥ ७

गानमीश विरतं क्रमेण किल वाद्यमेलनमुपारतं
ब्रह्म संमदरसाकुलाः सदसि केवलं ननृतुरंगनाः ।
नाविदन्नपि च नीविकां किमपि कुन्तलीमपि च कञ्चुलीं
ज्योतिषामपि कदम्बकं दिवि विलम्बितं किमपरं ब्रुवे ॥ ८

मोदसीम्नि भुवनं विलाप्य विहृतिं समाप्य च ततो विभो

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

केलिसंमृदित निर्मलांगनवघर्मलेश सुभगात्मनाम् ।
मन्मथासहन चेतसां पशुपयोषितां सुकृत चोदितः
तावदाकलित मूर्ति रादधिथ मारवीर परमोत्सवान् ॥ ९

केलिभेद परिलोलिताभि-रतिलालिताभि-रबलालिभिः
स्वैरमीशननु सूरजापयसि चारु नाम विहृतिं व्यधाः ।
काननेऽपि च विसारिशीतल किशोर मारुत मनोहरे
सूनसौरभ मये विलेसिथ विलासिनी शत विमोहनम् ॥ १०

कामिनीरिति हि यामिनीषु खलु कामनीयक निधे भवान्
पूर्णसंमद रसार्णवं कमपि योगिगम्यमनुभावयन् ।
ब्रह्मशंकर मुखानपीह पशुपांगनासु बहुमानयन्
भक्तलोक गमनीयरूप कमनीय कृष्ण परिपाहि माम् ॥ ११

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

७० ॥ सुदर्शन शाप मोक्षः ॥

इति त्वयि रसाकुलं रमितवल्लभे वल्लवाः
कदाऽपि पुरमम्बिकाकमितु-रम्बिकाकानने ।
समेत्य भवतासमं निशि निषेव्य दिव्योत्सवं
सुखं सुषुपुरग्रसीद् व्रजपमुग्र नागस्तदा ॥ १

समुन्मुख मथोल्मुकैरभिहतेऽपि तस्मिन् बलात्
अमुञ्चति भवत्पदे न्यपति पाहि पाहीति तैः ।
तदा खलु पदा भवान् समुपगम्य पस्पर्श तं
बभौ स च निजां तनुं समुपसाद्य वैद्याधरीम् ॥ २

सुदर्शनधर प्रभो ननु सुदर्शनाख्योऽस्म्यहं
मुनीन् क्वचिदपाहसं त इह मां व्यधुर्वाहसम् ।
भवत्पद समर्पणात् अमलतां गतोऽस्मीत्यसौ
स्तुवन्निजपदं ययौ व्रजपदं च गोपा मुदा ॥ ३

कदाऽपि खलु सीरिणा विहरति त्वयि स्त्रीजनैः
जहार धनदानुगः स किल शंखचूडोऽबलाः ।
अतिद्रुतमनुद्रुतस्त्वमथ मुक्तनारीजनं
रुरोजिथ शिरोमणिं हलभृते च तस्याददाः ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

दिनेषु च सुहृज्जनैः सह वनेषु लीलापरं
मनोभवमनोहरं रसितवेणुनादामृतम् ।
भवन्तममरीदृशाममृत पारणादायिनं
विचिन्त्य किमु नालपन् विरहतापिता गोपिकाः ॥ ५

भोजराजभृतकस्त्वथ कश्चित्कष्टदुष्टपथ दृष्टिररिष्टः ।
निष्ठुराकृतिरपष्ठु निनादस्तिष्ठते स्म भवते वृषरूपी ॥ ६

शाक्वरोऽथ जगतीधृति हारी मूर्तिमेष बृहतीं प्रदधानः ।
पंक्तिमाशु परिधूर्ण्य पशूनां छन्दसां निधिमवाप भवन्तम् ॥ ७

तुंगशृंगमुखमाश्वभियन्तं संगृहय्य रभसादभियं तम् ।
भद्ररूपमपि दैत्यमभद्रं मर्दयन्नमदयः सुरलोकम् ॥ ८

चित्र मद्य भगवन् वृषघातात् सुस्थिराऽजनि वृषस्थितिरुर्व्याम् ।
वर्धते च वृष चेतसि भूयान्मोद इत्यभिनुतोऽसि सुरैस्त्वम् ॥ ९

औक्षकाणि परिधावत दूरं वीक्ष्यतामय मिहोक्षविभेदी ।
इत्थमात्तहसितैः सहगोपैः गेहगस्त्वमव वातपुरेश ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

७१ ॥ केशिवधः व्योमासुरवधः च ॥

यत्नेषु सर्वेष्वपि नावकेशी केशी स भोजेशितुरिष्टबन्धुः ।
त्वं सिन्धुजावाप्य इतीव मत्वा संप्राप्तवान् सिन्धुजवाजिरूपः ॥ १

गन्धर्वतामेष गतोऽपि रूक्षैर्नादैः समुद्वेजित सर्वलोकः ।
भवद्विलोकावधि गोपवाटीं प्रमर्द्य पापः पुनरापतत्त्वाम् ॥ २

ताक्ष्यार्पितांघ्रेस्तव ताक्ष्र्य एष चिक्षेप वक्षोभुवि नाम पादम् ।
भृगोः पदाघात कथां निशम्य स्वेनापि शक्यं तदितीव मोहात् ॥ ३

प्रवञ्चयन्नस्य खुराञ्चलं द्राक् अमुं च चिक्षेपिथ दूरदूरम् ।
संमूर्च्छितोऽपि ह्यतिमूर्च्छितेन क्रोधोष्मणा खादितुमाद्रुतस्त्वाम् ॥ ४

त्वं वाहदण्डे कृतधीश्च बाहा दण्डं न्यधास्तस्य मुखेतदानीम् ।
तद्वृद्धिरुद्ध श्वसनो गतासुः सप्ती भवन्नप्ययमैक्यमागात् ॥ ५

आलंभ मात्रेण पशोः सुराणां प्रसादके नूत्न इवाश्वमेधे ।
कृते त्वया हर्षवशात् सुरेन्द्रास्त्वां तुष्टुवुः केशव नामधेयम् ॥ ६

कंसाय ते शौरिसुतत्व मुक्त्वा तं तद्वधोत्कं प्रतिरुध्य वाचा ।

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

प्राप्तेन केशिक्षपणावसाने श्रीनारदेन त्वमभिष्टुतोऽभूः ॥ ७

कदाऽपि गोपैः सह काननान्ते निलायन क्रीडन लोलुपं त्वाम् ।
मयात्मजः प्राप दुरन्तमायो व्योमाभिधो व्योमचरोपरोधी ॥ ८

स चोरपालायित वल्लवेषु चोरायितो गोपशिशून् पशूंश्च ।
गुहासु कृत्वा पिदधे शिलाभिः त्वया च बुद्ध्वा परिमर्दितोऽभूत् ॥ ९

एवं विधैश्चाद्भुत केलिभेदैः आनन्दमूर्च्छामतुलां व्रजस्य ।
पदे पदे नूतनयन्नसीमां परात्मरूपिन् पवनेश पायाः ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

७२ ॥ अक्रूर आगमनम् ॥

कंसोऽथ नारदगिरा व्रजवासिनं त्वा-
माकर्ण्य दीर्ण हृदयस्स हि गान्दिनेयम् ।
आहूय कार्मुकमखच्छलतो भवन्त-
मानेतु-मेनमहिनो-दहिनाथ शायिन् ॥ १

अक्रूर एष भवदंघ्रि परश्चिराय
त्वद्दर्शनाक्षममनाः क्षितिपालभीत्या ।
तस्याज्ञयैव पुनरीक्षितुमुद्यतस्त्वा-
मानन्दभारमतिभूरितरं बभार ॥ २

सोयं रथेन सुकृती भवतो निवासं
गच्छन्मनोरथ गणांस्त्वयि धार्यमाणान् ।
आस्वादयन्मुहुरपाय भयेन दैवं
संप्रार्थयन् पथि न किञ्चिदपि व्यजानात् ॥ ३

द्रक्ष्यामि वेदशतगीतगतिं पुमांसं
स्प्रक्ष्यामि किंस्विदपि नाम परिष्वजेयम् ।
किं वक्ष्यते स खलु मां क्वनु वीक्षितः स्यात्
इत्थं निनाय स भवन्मयमेव मार्गम् ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

भूयः क्रमादभिविशन् भवदंघ्रिपूतं
बृन्दावनं हरविरिञ्चसुराभिवन्द्यम् ।
आनन्दमग्न इव लग्न इव प्रमोहे
किं किं दशान्तरमवाप न पंकजाक्ष ॥ ५

पश्यन्नवन्दत भवद्विहृतिस्थलानि
पांसुष्ववेष्टत भवच्चरणांकितेषु ।
किं ब्रूमहे बहुजना हि तदाऽपि जाता
एवं तु भक्तितरला विरलाः परात्मन् ॥ ६

सायं स गोपभवनानि भवच्चरित्र
गीतामृत प्रसृत कर्णरसायनानि ।
पश्यन् प्रमोदसरितेव किलोह्यमानो
गच्छन् भवद्भवन सन्निधिमन्वयासीत् ॥ ७

तावद्ददर्श पशुदोह विलोकलोलं
भक्तोत्तमागतिमिव प्रतिपालयन्तम् ।
भूमन् भवन्तमयमग्रजवन्तमन्तः
ब्रह्मानुभूतिरस सिन्धुमिवोद्वमन्तम् ॥ ८

सायन्तनाप्लव विशेष विविक्तगात्रौ

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

द्वौ पीतनील रुचिराम्बर लोभनीयौ ।
नातिप्रपञ्च धृतभूषण चारुवेषौ
मन्दस्मितार्द्रवदनौ स युवां ददर्श ॥ ९

दूराद्रथात्समवरुह्य नमन्तमेनम्
उत्थाप्य भक्तकुलमौलि मथोपगूहन् ।
हर्षान्मिताक्षर गिरा कुशलानुयोगी
पाणिं प्रगृह्य सबलोऽथ गृहं निनेथ ॥ १०

नन्देन साकममितादरमर्चयित्वा
तं यादवं तदुदितां निशमय्य वार्ताम् ।
गोपेषु भूपति निदेश कथां निवेद्य
नानाकथाभिरिह तेन निशामनैषीः ॥ ११

चन्द्रागृहे किमुत चन्द्रभगा गृहे नु
राधा गृहे नु भवने किमु मैत्रविन्दे ।
धूर्तो विलम्बत इति प्रमदाभिरुच्चैः
आशंकितो निशि मरुत्पुरनाथ पायाः ॥ १२

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

७३ ॥ भगवतः मधुरापुर यात्रा ॥

निशमय्य तवाथ यानवार्तां भृशमार्ताः पशुपाल बालिकास्ताः ।
किमिदं किमिदं कथं न्विवतीमाः समवेताः परिदेवितान्यकुर्वन् ॥ १

करुणा निधिरेष नन्दसूनुः कथमस्मान् विसृजेदनन्यनाथाः ।
बत नः किमु दैवमेव मासीत् इतितास्त्वद्गत मानसा विलेपुः ॥ २

चरम प्रहरे प्रतिष्ठमानः सह पित्रा निजमित्रमण्डलैश्च ।
परितापभरं नितम्बिनीनां शमयिष्यन् व्यमुचः सखायमेकम् ॥ ३

अचिरादुपयामि सन्निधिं वो भविता साधु मयैव संगमश्रीः ।
अमृताम्बुनिधौ निमज्जयिष्ये द्रुतमित्याश्वसिता वधूरकार्षीः ॥ ४

सविषादभरं सयाच्ञमुच्चैः अतिदूरं वनिताभिरीक्ष्यमाणः ।
मृदु तद्दिशि पातयन्नपांगान् सबलोऽक्रूररथेन निर्गतोऽभूः ॥ ५

अनसा बहुलेन वल्लवानां मनसा चानुगतोऽथ वल्लभानाम् ।
वनमार्तमृगं विषण्णवृक्षं समतीतो यमुनातटीमयासीः ॥ ६

नियमाय निमज्ज्य वारिणि त्वाम् अभिवीक्ष्याथ रथेऽपि गान्दिनेयः ।

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

विवशोऽजनि किंन्विदं विभोस्ते ननुचित्रं त्ववलोकनं समन्तात् ॥ ७

पुनरेष निमज्ज्य पुण्यशाली पुरुषं त्वां परमं भुजंगभोगे ।
अरि कम्बु गदांबुजैः स्फुरन्तं सुर सिद्धौघ परीतमालुलोके ॥ ८

स तदा परमात्म सौख्य सिन्धौ विनिमग्नः प्रणुवन् प्रकारभेदैः ।
अविलोक्य पुनश्च हर्षसिन्धोः अनुवृत्त्या पुलकावृतो ययौ त्वाम् ॥ ९

किमु शीतलिमा महान् जले यत् पुलकोऽसाविति चोदितेन तेन ।
अतिहर्ष निरुत्तरेण सार्धं रथवासी पवनेश पाहि मां त्वम् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

७४ ॥ भगवतः मथुरापुरी प्रवेशः ॥

संप्राप्तो मथुरां दिनार्धविगमे तत्रान्तरस्मिन् वसन्
आरामे विहिताशनः सखिजनैर्यातः पुरीमीक्षितुम् ।
प्रापो राजपथं चिरश्रुतिधृत व्यालोक कौतूहल-
स्त्रीपुंसोद्यदगण्य पुण्य निगलैराकृष्यमाणो नु किम् ॥ १

त्वत्पादद्युतिवत् सरागसुभगाः त्वन्मूर्तिवद्योषितः
संप्राप्ता विलसत्पयोधररुचौ लोला भवद् दृष्टिवत् ।
हारिण्यस्त्वदुरःस्थलीवदयि ते मन्दस्मित प्रौढिव-
न्नैर्मल्ल्योलसिताः कचौघरुचिवत् राजत्कलापाश्रिताः ॥ २

तासामाकलयन्नपांग वलनैर्मोदं प्रहर्षाद्भुत
व्यालोलेषु जनेषुतत्र रजकं कंचित्पटीं प्रार्थयन् ।
कस्ते दास्यति राजकीयवसनं याहीति तेनोदितः
सद्यस्तस्य करेण शीर्षमहृथाः सोऽप्याप पुण्यां गतिम् ॥ ३

भूयोवायकमेकमायतमतिं तोषेण वेषोचितं
दाश्वांसं स्वपदं निनेथ सुकृतं को वेद जीवात्मनाम् ।
मालाभिः स्तबकैः स्तवैरपि पुनर्मालाकृता मानितो
भक्तिं तेन वृतां दिदेशिथ परां लक्ष्मीं च लक्ष्मीपते ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

कुब्जामब्जविलोचनां पथि पुनर्दृष्ट्वांगरागे तया
दत्ते साधु किलांगरागमददास्तस्या महान्तं हृदि ।
चित्तस्थामृजुतामथ प्रथयितुं गात्रेऽपि तस्याः स्फुटं
गृह्णन् मञ्जु करेण तामुदनय स्तावज्जगत्सुन्दरीम् ॥ ५

तावन्निश्चित वैभवास्तव विभो नात्यन्त पापा जनाः
यत्किञ्चिद्ददते स्म शक्त्यनुगुणं ताम्बूल माल्यादिकम् ।
गृह्णानः कुसुमादि किञ्चन तदा मार्गे निबद्धाञ्जलिः
नातिष्ठं बतहा यतोऽद्य विपुलामार्तिं व्रजामि प्रभो ॥ ६

एष्यामीति विमुक्तयाऽपि भगवन्नालेपदात्र्या तया
दूरात्कातरया निरीक्षितगतिस्त्वं प्राविशो गोपुरम् ।
आघोषानुमित त्वदागम महा हर्षोल्ललद्देवकी
वक्षोज प्रगलत्पयोरसमिषात्त्वत्कीर्तिरन्तर्गता ॥ ७

आविष्टो नगरीं महोत्सववतीं कोदण्डशालां व्रजन्
माधुर्येण नु तेजसा नु पुरुषैर्दूरेण दत्तान्तरः ।
स्रग्भिर्भूषितमर्चितं वरधनुर्मामेति वादात्पुरः
प्रागृह्णाः समरोपयः किल समाक्राक्षीरभांक्षीरपि ॥ ८

श्वः कंसक्षपणोत्सवस्य पुरतः प्रारम्भ तूर्योपमः

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

चापध्वंस महाध्वनिस्तव विभो देवानरोमाञ्चयत् ।
कंसस्यापि च वेपथुस्तदुदितः कोदण्डखण्डद्वयी
चण्डाभ्याहत रक्षिपूरुषरवै रुत्कूलितोऽभूत् त्वया ॥ ९

शिष्टैर्दुष्टजनैश्च दृष्टमहिमा प्रीत्या च भीत्या ततः
संपश्यन् पुरसंपदं प्रविचरन् सायं गतो वाटिकाम् ।
श्रीदाम्ना सह राधिकाविरहजं खेदं वदन् प्रस्वपन्
आनन्दन्नवतारकार्य घटनात् वातेश संरक्ष माम् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

७५ ॥ कंस-वध ॥

प्रातः सन्त्रस्त भोजक्षितिपति वचसा प्रस्तुते मल्लतूर्ये
संघे राज्ञा च मञ्चानभिययुषि गते नन्दगोपेऽपि हर्म्यम् ।
कंसे सौधाधिरूढे त्वमपि सहबलः सानुगश्चारुवेषो
रंगद्वारं गतोऽभूः कुपित कुवलयापीड नागावलीढम् ॥ १

पापिष्ठापेहि मार्गाद् द्रुतमिति वचसा निष्ठुरक्रुद्धबुद्धेः
अंबष्ठस्य प्रणोदादधिक जवजुषा हस्तिना गृह्यमाणः ।
केलीमुक्तोऽथ गोपीकुच कलश चिरस्पर्धिनं कुम्भमस्य
व्याहत्यालीयथास्त्वं चरणभुवि पुनर्निर्गतो वल्गुहासी ॥ २

हस्त प्राप्योऽप्यगम्यो झटिति मुनिजनस्येव धावन् गजेन्द्रं
क्रीडन्नापात्य भूमौ पुनरभिपततस्तस्य दन्तम् सजीवम् ।
मूलादुन्मूल्य तन्मूलग महित महा मौक्तिकान्यात्ममित्रे
प्रादास्त्वं हारमेभिर्ललित विरचितं राधिकायै दिशेति ॥ ३

गृह्णानं दन्तमंसे युतमथ हलिना रंगमंगाविशन्तं
त्वां मंगल्यांग भंगीरभस हृत मनोलोचना वीक्ष्य लोकाः ।
हं हो धन्यो हि नन्दो नहि नहि पशुपालांगना नो यशोदा
नो नो धन्येक्षणाः स्मस्त्रिजगति वयमेवेति सर्वे शशंसुः ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

पूर्णं ब्रह्मैव साक्षान्निरवधि परमानन्द सान्द्रप्रकाशं
गोपेषु त्वं व्यलासीर्नखलु बहुजनैस्तावदावेदितोऽभूः ।
दृष्ट्वाथत्वां तदेदं प्रथममुपगते पुण्यकाले जनौघाः
पूर्णानन्दा विपापाः सरसमभिजगुस्त्वत्कृतानि स्मृतानि ॥ ५

चाणूरो मल्लवीरस्तदनु नृपगिरा मुष्टिको मुष्टिशाली
त्वां रामं चाभिपेदे झट झटिति मिथो मुष्टिपातातिरूक्षम् ।
उत्पातापातनाकर्षण विविधरणान्यासतां तत्र चित्रं
मृत्योः प्रागेव मल्लप्रभुरगमदयं भूरिशो बन्धमोक्षान् ॥ ६

हा धिक्कष्टं कुमारौ सुललितवपुषौ मल्लवीरौ कठोरौ
न द्रक्ष्यामो व्रजामस्त्वरितमिति जने भाषमाणे तदानीम् ।
चाणूरं तं करोद्भ्रामण विगलदसुं पोथयामासिथोर्व्यां
पिष्टोऽभून्मुष्टिकोऽपि द्रुतमथ हलिना नष्टशिष्टैर्दधावे ॥ ७

कंस संवार्य तूर्यं खलमतिरविदन् कार्यमार्यान् पितॄंस्तान्
आहन्तुं व्याप्तमूर्तेस्तव च समशिषद् दूरमुत्सारणाय ।
रुष्टो दुष्टोक्तिभिस्त्वं गरुड इव गिरिं मञ्चमञ्चन्नुदञ्चत्
खड्गव्यावल्ग दुःसंग्रहमपि च हठात् प्राग्रहीरौग्रसेनिम् ॥ ८

सद्योनिष्पिष्टसन्धिं भुवि नरपतिमापात्य तस्योपरिष्टात्

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

त्वय्यापात्ये तदैव त्वदुपरि पतिता नाकिनां पुष्पवृष्टिः ।
किं किं ब्रूमस्तदानीं सततमपि भिया त्वद्गतात्मा स भेजे
सायुज्यं त्वद्वधोत्था परम परमियं वासना कालनेमेः ॥ ९

तद् भ्रातृनष्ट पिष्ट्वा द्रुतमथ पितरौ सन्नमन्नुग्रसेनं
कृत्वा राजानमुच्चैर्यदुकुलमखिलं मोदयन् कामदानैः ।
भक्तानामुत्तमं चोद्धवममरगुरोराप्तनीतिं सखायं
लब्ध्वा तुष्टो नगर्याम् पवनपुरपते रुन्धिमे सर्वरोगान् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

७६ ॥ उद्धव-दूत्यम् ॥

गत्वा सान्दीपनिमथ चतुष्षष्टि मात्रैरहोभिः
सर्वज्ञस्त्वं सह मुसलिना सर्वविद्यागृहीत्वा ।
पुत्रं नष्टं यमनिलयनादाहृतं दक्षिणार्थं
दत्त्वा तस्मै निजपुरमगा नादयन् पाञ्चजन्यम् ॥ १

स्मृत्वा स्मृत्वा पशुप सुदृशः प्रेमभारः प्रणुन्नाः
कारुण्येन त्वमपि विवशः प्राहिणोरुद्धवं तम् ।
किंचामुष्मै परमसुहृदे भक्तवर्याय तासां
भक्त्युद्रेकं सकलभुवने दुर्लभं दर्शयिष्यन् ॥ २

त्वन्माहात्म्य प्रथिमपिशुनं गोकुलं प्राप्य सायं
त्वद्वार्ताभिर्बहु स रमयामास नन्दं यशोदाम् ।
प्रातर्दृष्ट्वा मणिमयरथं शंकिताः पंकजाक्ष्यः
श्रुत्वा प्राप्तं भवदनुचरं त्यक्तकार्याः समीयुः ॥ ३

दृष्ट्वा चैनं त्वदुपम लसद्वेषभूषाभिरामं
स्मृत्वा स्मृत्वा तव विलसितान्युच्चकैस्तानि तानि ।
रुद्धालापाः कथमपि पुनर्गद्गदां वाचमूचुः
सौजन्यादीन् निजपरभिदामप्यलं विस्मरन्त्यः ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

श्रीमन् किं त्वं पितृजनकृते प्रेषितो निर्दयेन
क्वासौ कान्तो नगर सुदृशां हा हरे नाथ पायाः ।
आश्लेषाणाममृतवपुषो हन्त ते चुम्बनानाम्
उन्मादानां कुहकवचसां विस्मरेत्कान्त का वा ॥ ५

रासक्रीडा लुलित ललितं विश्लथत्केशपाशं
मन्दोद्भिन्न श्रमजलकणं लोभनीयं त्वदंगम् ।
कारुण्याब्धे सकृदपि समालिंगितुं दर्शयेति
प्रेमोन्मादाद्भुवनमदन त्वत्प्रियास्त्वां विलेपुः ॥ ६

एवं प्रायै र्विवशवचनैराकुला गोपिकास्ताः
त्वत्सन्देशैः प्रकृतिमनयत् सोऽथ विज्ञान गर्भैः ।
भूयस्ताभि र्मुदित मतिभिस्त्वन्मयीभि र्वधूभिः
तत्तद्वार्ता सरसमनयत् कानिचिद्वासराणि ॥ ७

त्वत्प्रोद्गानैः सहितमनिशं सर्वतो गेहकृत्यं
त्वद्वार्तैव प्रसरतिमिथः सैव चोत्स्वापलापाः ।
चेष्टाः प्रायस्त्वदनुकृतयस्त्वन्मयं सर्वमेवं
दृष्ट्वा तत्र व्यमुहदधिकं विस्मयादुद्धवोऽयम् ॥ ८

राधाया मे प्रियतममिदं मत्प्रियैवं ब्रवीति

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

त्वं किं मौनं कलयसि सखे मानिनी मत्प्रियेव ।
इत्याद्येव प्रवदति सखि त्वत्प्रियो निर्जने माम्
इत्थं वादैररमयदयं त्वत्प्रियामुत्पलाक्षीम् ॥ ९

एष्यामि द्रागनुपगमनं केवलं कार्यभाराद्
विश्लेषेपि स्मरणदृढता संभवान्माऽस्तु खेदः ।
ब्रह्मानन्दे मिलति नचिरात् संगमो वा वियोगः
तुल्यो वः स्यादिति तव गिरा सोऽकरोन्निर्व्यथास्ताः ॥ १०

एवं भक्तिः सकलभुवने नेक्षिता न श्रुता वा
किं शास्त्रौघैः किमिह तपसा गोपिकाभ्यो नमोऽस्तु ।
इत्यानन्दाकुलमुपगतं गोकुलादुद्धवं तं
दृष्ट्वा हृष्टो गुरुपुरपते पाहि मामामयौघात् ॥ ११

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

७७ ॥ जरासन्ध ॥

सैरन्ध्र्यास्तदनु चिरं स्मरातुराया
यातोऽभूः सुललितमुद्धवेन सार्धम् ।
आवासं तदुपगमोत्सवं सदैव
ध्यायन्त्याः प्रतिदिनवास सज्जिकायाः ॥ १

उपगते त्वयि पूर्ण मनोरथां
प्रमद संभ्रम कम्प्र पयोधराम् ।
विविध माननमादधतीं मुदा
रहसि तां रमयां चकृषे सुखम् ॥ २

पृष्टा वरं पुनरसाववृणोद्वराकी
भूयस्त्वया सुरतमेव निशान्तरेषु ।
सायुज्यमस्त्विति वदेत् बुध एव कामं
सामीप्यमस्त्वनिशमित्यपि नाब्रवीत् किम् ॥ ३

ततो भवान् देव निशासु कासुचित्
मृगीदृशं तां निभृतं विनोदयन् ।
अदादुपश्लोक इति श्रुतं सुतं
स नारदात्सात्त्वत तन्त्रविद्बभौ ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

अक्रूर मन्दिरमितोऽथ बलोद्धवाभ्याम्
अभ्यर्चितो बहु नुतो मुदितेन तेन ।
एनं विसृज्य विपिनागत पाण्डवेय-
वृत्तं विवेदिथ तथा धृतराष्ट्र चेष्टाम् ॥ ५

विघाताज्जामातुः परमसुहृदो भोजनृपतेः
जरासन्धे रुन्धत्यनवधिरुषाऽन्धेऽथ मथुराम् ।
रथाद्यै र्द्योलब्धैः कतिपय बलस्त्वं बलयुतः
त्रयोविंशत्यक्षौहिणि तदुपनीतं समहृथाः ॥ ६

बद्धं बलादथ बलेन बलोत्तरं त्वं
भूयो बलोद्यमरसेन मुमोचिथैनम् ।
निश्शेष दिग्जय समाहृत विश्वसैन्यात्
कोऽन्यस्ततो हि बलपौरुषवांस्तदानीम् ॥ ७

भग्नः स लग्न हृदयोऽपि नृपैः प्रणुन्नो
युद्धं त्वया व्यधित षोडश कृत्व एवम् ।
अक्षौहिणीः शिव शिवास्य जघन्थ विष्णो
संभूय सैकनवति त्रिशतं तदानीम् ॥ ८

अष्टादशेऽस्य समरे समुपेयुषि त्वं

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

दृष्ट्वा पुरोऽथ यवनं यवन त्रिकोट्या ।
त्वष्ट्रा विधाप्य पुरमाशु पयोधि मध्ये
तत्राऽथ योगबलतः स्वजनाननैषीः ॥ ९

पद्भ्यां त्वं पद्ममाली चकित इव पुरान्निर्गतो धावमानो
म्लेच्छेशेनानुयातो वधसुकृत विहीनेन शैले न्यलैषीः ।
सुप्तेनांघ्र्याहतेन द्रुतमथ मुचुकुन्देन भस्मीकृतेऽस्मिन्
भूपायास्मै गुहान्ते सुललित वपुषा तस्थिषे भक्तिभाजे ॥ १०

ऐक्ष्वाकोऽहं विरक्तोऽस्म्यखिल नृपसुखे त्वत्प्रसादैककांक्षी
हा देवेति स्तुवन्तं वरविततिषु तं निःस्पृहं वीक्ष्य हृष्यन् ।
मुक्तेस्तुल्यां च भक्तिं धुतसकलमलां मोक्षमप्याशु दत्त्वा
कार्यं हिंसा विशुद्ध्यै तप इति च तदा प्रात्थ लोकप्रतीत्यै ॥ ११

तदनु मथुरां गत्वा हत्वा चमूं यवनाहृतां
मगधपतिना मार्गे सैन्यैः पुरेव निवारितः ।
चरमविजयं दर्पायास्मै प्रदाय पलायितो
जलधि नगरीं यातो वातालयेश्वर पाहि माम् ॥ १२

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

७८ ॥ बलराम विवाहम् ॥

त्रिदश वर्धकि वर्धित कौशलं त्रिदश दत्त समस्त विभूतिमत् ।
जलधिमध्यगतं त्वमभूषयो नवपुरं वपुरञ्चित रोचिषा ॥ १

ददुषि रेवत भूभृति रेवतीं हलभृते तनयां विधिशासनात् ।
महितमुत्सव घोष मपूपुषः समुदितै र्मुदितैः सहयादवैः ॥ २

अथ विदर्भसुतां खलु रुक्मिणीं प्रणयिनीं त्वयिदेव सहोदरः ।
स्वयमदित्सत चेदि महीभुजे स्वतमसा तमसाधुमुपाश्रयन् ॥ ३

चिरधृत प्रणया त्वयि बालिका सपदि कांक्षित भंग समाकुला ।
तव निवेदयितुं द्विज मादिशत् स्वकदनं कदनंग विनिर्मितम् ॥ ४

द्विजसुतोऽपि च तूर्ण मुपाययौ तव पुरं हि दुराश दुरासदम् ।
मुदमवाप च सादर पूजितः स भवता भवताप हृता स्वयम् ॥ ५

स च भवन्तमवोचत कुण्डिने नृपसुता खलु राजति रुक्मिणी ।
त्वयि समुत्सुकया निजधीरता रहितया हि तया प्रहितोस्म्यहम् ॥ ६

तव हृताऽस्मि पुरैव गुणैरहं हरति मां किल चेदि नृपोऽधुना ।

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

अयि कृपालय पालय मामिति प्रजगदे जगदेकपते तया ॥ ७

अशरणां यदि मां त्वमुपेक्षसे सपदि जीवितमेव जहाम्यहम् ।
इति गिरा सुतनोरतनोद् भृशं सुहृदयं हृदयं तव कातरम् ॥ ८

अकथयस्त्वमथैनमये सखे तदधिका मम मन्मथ वेदना ।
नृपसमक्षमुपेत्य हराम्यहं तदयि तां दयितामसितेक्षणाम् ॥ ९

प्रमुदितेन च तेन समं तदा रथगतो लघु कुण्डिन मेयिवान् ।
गुरुमरुत्पुर नायक मे भवान् वितनुतां तनुतां निखिलापदाम् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

७९ ॥ रुक्मिणी विवाहम् ॥

बलसमेत बलानुगतो भवान् पुरमगाहत भीष्मक मानितः ।
द्विजसुतं त्वदुपागम वादिनं धृतरसा तरसा प्रणनाम सा ॥ १

भुवन कान्तमवेक्ष्य भवद्वपुः नृपसुतस्य निशम्य च चेष्टितम् ।
विपुल खेदजुषां पुरवासिनां सरुदितै रुदितैरगमन्निशा ॥ २

तदनु वन्दितुमिन्दुमुखी शिवां विहित मंगल भूषण भासुरा ।
निरगमद्भव दर्पित जीविता स्वपुरतः पुरतः सुभटावृता ॥ ३

कुल वधूभिरुपेत्य कुमारिका गिरिसुतां परिपूज्य च सादरम् ।
मुहुर याचत तत्पद पंकजे निपतिता पतितां तव केवलम् ॥ ४

समवलोक कुतूहल संकुले नृपकुले निभृतं त्वयि च स्थिते ।
नृपसुता निरगाद् गिरिजालयात् सुरुचिरं रुचिरञ्जित दिङ्मुखा ॥ ५

भुवन मोहन रूपरुचा तदा विवशिताखिल राज कदम्बया ।
त्वमपि देव कटाक्ष विमोक्षणैः प्रमदया मदयां चकृषे मनाक् ॥ ६

क्वनु गमिष्यसि चन्द्रमुखीति तां सरसमेत्य करेण हरन् क्षणात् ।

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

समधिरोप्य रथं त्वमपाहृथा भुवि ततो विततो निनदो द्विषाम् ॥ ७

क्वनु गतः पशुपाल इति क्रुधा कृतरणा यदुभिश्च जिता नृपाः ।
न तु भवानुदचाल्यत तैरहो पिशुनकैः शुनकैरिव केसरी ॥ ८

तदनु रुक्मिणमागत माहवे वधमुपेक्ष्य निबध्य विरूपयन् ।
हृतमदं परिमुच्य बलोक्तिभिः पुरमया रमया सह कान्तया ॥ ९

नव समागम लज्जित मानसां प्रणय कौतुक जृंभित मन्मथाम् ।
अरमयः खलु नाथ यथा सुखं रहसि तां हसितांशुलसन्मुखीम् ॥ १०

विविध नर्मभिरेव महर्निशं प्रमद माकलयन् पुनरेकदा ।
ऋजुमतेः किल वक्रगिरा भवान् वरतनोरतनोदतिलोलताम् ॥ ११

तदधिकैरथ लालन कौशलैः प्रणयिनीमधिकं सुखयन्निमाम् ।
अयि मुकुन्द भवच्चरितानि नः प्रगदतां गदतान्तिमपाकुरु ॥ १२

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

८० ॥ स्यमन्तक उपाख्यानम् ॥

सत्राजितस्त्वमथ लुब्धवदर्कलब्धं
दिव्यं स्यमन्तकमणिं भगवन्नयाचीः ।
तत्कारणं बहुविधं मम भाति नूनं
तस्यात्मजां त्वयि रतां छलतो विवोढुम् ॥ १

अदत्तं तं तुभ्यं मणिवरं अनेनाल्पमनसा
प्रसेनस्तद् भ्राता गलभुवि वहन् प्रापमृगयाम् ।
अहन्नेनं सिंहो मणिमहसि मांसभ्रमवशात्
कपीन्द्रस्तं हत्वा मणिमपि च बालाय ददिवान् ॥ २

शशंसुः सत्राजिद्गिरमनु जनास्त्वां मणिहरं
जनानां पीयूषं भवति गुणिनां दोषकणिका ।
ततः सर्वज्ञोऽपि स्वजनसहितो मार्गणपरः
प्रसेनं तं दृष्ट्वा हरिमपि गतोऽभूः कपिगुहाम् ॥ ३

भवन्तं अवितर्कयन् अतिवयाः स्वयं जांबवान्
मुकुन्द शरणं हि मां क इह रोद्धुमित्यालपन् ।
विभो रघुपते हरे जय जयेत्यलं मुष्टिभिः
चिरंस्तव समर्चनं व्यधित भक्त चूडामणिः ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

बुद्ध्वाऽथ तेन दत्तां नवरमणीं वरमणिं च परिगृह्णन् ।
अनुगृह्णन्नमुमागाः सपदि च सत्राजिते मणिं प्रादाः ॥ ५

तदनु स खलु व्रीलालोलो विलोल विलोचनां
दुहितरमहो धीमान् भामां गिरैवपरार्पिताम् ।
अदित मणिना तुभ्यं लभ्यं समेत्य भवानपि
प्रमुदित मनास्तस्यैवादान्मणिं गहनाशयः ॥ ६

व्रीलाकुलाम् रमयति त्वयि सत्यभामां
कौन्तेय दाह कथयाऽथकुरून् प्रयाते ।
ही गान्दिनेय कृतवर्म गिरानिपात्य
सत्राजितं शतधनुः मणिमाजहार ॥ ७

शोकात् कुरूनुपगतां अवलोक्य कान्तां
हत्वा द्रुतं शतधनुं समहर्षयस्ताम् ।
रत्ने शशंक इव मैथिल गेहमेत्य
रामो गदां समशिशिक्षत धार्तराष्ट्रम् ॥ ८

अक्रूर एष भगवन् भवदिच्छयैव
सत्राजितः कुचरितस्य युयोज हिंसाम् ।
अक्रूरतो मणिमनाहृतवान् पुनस्त्वं

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

तस्यैव भूतिमुपधातुमिति ब्रुवन्ति ॥ ९

भक्तस्त्वयि स्थिरतरः स हि गान्दिनेयः
तस्यैव कापथमतिः कथमीश जाता ।
विज्ञानवान् प्रशमवानहमित्युदीर्णं
गर्वं ध्रुवं शमयितुं भवता कृतैव ॥ १०

यातं भयेन कृतवर्मयुतं पुनस्तं
आहूय तद्विनिहितं च मणिं प्रकाश्य ।
तत्रैव सुव्रतधरे विनिधाय तुष्यन्
भामाकुचान्तशयनः पवनेश पायाः ॥ ११

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

८१ ॥ नरकासुर वधः ॥

स्निग्धां मुग्धांसततमपि तां लालयन् सत्यभामां
यातो भूयः सह खलु तया याज्ञसेनी विवाहम् ।
पार्थ प्रीत्यै पुनरपि मनागास्थितो हस्ति पुर्यां
शक्रप्रस्थं पुरमपि विभो संविधायागतोऽभूः ॥ १

भद्रां भद्रां भवदवरजां कौरवेणार्थ्यमानां
त्वद्वाचा तामहृत कुहनामस्करी शक्रसूनुः ।
तत्र क्रुद्धं बलमनुनयन् प्रत्यगास्तेन सार्धं
शक्रप्रस्थं प्रियसख मुदे सत्यभामा सहायः ॥ २

तत्र क्रीडन्नपि च यमुनाकूल दृष्टां गृहीत्वा
तां कालिन्दीं नगरमगमः खाण्डवप्रीणिताग्निः ।
भ्रातृत्रस्तां प्रणयविवशां देव पैतृष्वसेयीं
राज्ञां मध्ये सपदि जहृषे मित्रविन्दामवन्तीम् ॥ ३

सत्यां गत्वा पुनरुदवहो नग्नजिन्नन्दनां तां
बद्ध्वा सप्तापि च वृषवरान् सप्तमूर्तिर्निमेषात् ।
भद्रां नाम प्रददुरथ ते देव सन्तर्दनाद्याः
तत्सोदर्यां वरद भवतः साऽपि पैतृष्वसेयी ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

पार्थाद्यैरप्यकृतलवनं तोयमात्राभि लक्ष्यं
लक्षं छित्वा शफरमवृथा लक्ष्मणां मद्रकन्यां ।
अष्टावेवम् तव समभवन् वल्लभास्तत्र मध्ये
शुश्रोथत्वं सुरपति गिरा भौमदुश्चेष्टितानि ॥ ५

स्मृतायातं पक्षिप्रवरमधिरूढस्त्वमगमो
वहन्नंके भामामुपवनमिवारातिभवनम् ।
विभिन्दन् दुर्गाणि त्रुटित पृतना शोणितरसैः
पुरं तावत् प्राग्ज्योतिषमकुरुथाश्शोणित पुरम् ॥ ६

मुरस्त्वां पञ्चास्यो जलधिवनमध्यादुदपतत्
स चक्रे चक्रेण प्रदलितशिरा मंक्षु भवता ।
चतुर्दन्तैर्दन्तावल पतिभिरिन्धान समरं
रथांगेन छित्वा नरकमकरोस्तीर्णनरकम् ॥ ७

स्तुतो भूम्या राज्यं सपदि भगदत्तेऽस्य तनये
गजं चैकं दत्वा प्रजिघयिथ नागान्निजपुरम् ।
खलेनाबद्धानां स्वगतमनसां षोडश पुनः
सहस्राणि स्त्रीणामपि च धनराशिं च विपुलम् ॥ ८

भौमापाहृत कुण्डलं तददितेर्दातुं प्रयातो दिवं

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

शक्राद्यै र्महितःसमंदयितया द्युस्त्रीषु दत्तह्रिया ।
हृत्वा कल्पतरुं रुषाऽभिपतितं जित्वेन्द्रमभ्यागमः
तत्तु श्रीमददोष ईदृश इति व्याख्यातुमेवाकृथाः ॥ ९

कल्पद्रुं सत्यभामा भवन भुवि सृजन् द्व्यष्टसाहस्र योषाः
स्वीकृत्य प्रत्यगारं विहित बहुवपुः लालयन् केलि भेदैः ।
आश्चर्यान्नारदालोकित विविधगतिस्तत्र तत्रापि गेहे
भूयः सर्वासु कुर्वन् दश दश तनयान् पाहि वातालयेश ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

८२ ॥ बाण युद्धम् ॥

प्रद्युम्नो रौक्मिणेयः स खलु तव कला शंबरेणाहृतस्तं
हत्वा रत्या सहाप्तो निजपुरमहरद्रुक्मि कन्यां च धन्याम् ।
तत्पुत्रोऽथानिरुद्धो गुणनिधिरवहद्रोचनां रुक्मि पौत्रीं
तत्रोद्वाहे गतस्त्वं न्यवधि मुसलिना रुक्म्यपि द्यूत वैरात् ॥ १

बाणस्य सा बलिसुतस्य सहस्रबाहोः
माहेश्वरस्य महिता दुहिता किलोषा ।
त्वत्पौत्रमेनमनिरुद्धमदृष्ट पूर्वं
स्वप्नेऽनुभूय भगवन् विरहातुराऽभूत् ॥ २

योगिन्यतीव कुशला खलु चित्रलेखा
तस्याः सखी विलिखती तरुणानशेषान् ।
तत्रानिरुद्धमुषया विदितं निशायाम्
आनेष्ट योगबलतो भवतो निकेतात् ॥ ३

कन्यापुरे दयितया सुखमारमन्तं
चैनं कथञ्चन बबन्धुषि शर्वबन्धौ ।
श्रीनारदोक्त-तदुदन्त-दुरन्तरोषैः
त्वं तस्य शोणितपुरं यदुभिर्न्यरुन्धाः ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

पुरीपालः शैलप्रिय दुहितृनाथोऽस्य भगवान्
समं भूत व्रातैर्यदुबलमशंकं निरुरुधे ।
महा प्राणो बाणो झटिति युयुधानेन युयुधे
गुहः प्रद्युम्नेन त्वमपि पुरहन्त्रा जघटिषे ॥ ५

निरुद्धाशेषास्त्रे मुमुहुषि तवास्त्रेण गिरिशे
द्रुता भूता भीताः प्रमथकुलवीराः प्रमथिताः ।
परास्कन्दत् स्कन्दः कुसुमशर बाणैश्च सचिवः
स कुम्भाण्डो भाण्डं नवमिव बलेनाशु बिभिदे ॥ ६

चापानां पञ्चशत्या प्रसभमुपगते छिन्न चापेऽथ बाणे
व्यर्थे याते समेतो ज्वरपतिरशनैरज्वरि त्वज्ज्वरेण ।
ज्ञानीस्तुत्वाऽथ दत्त्वा तव चरितजुषां विज्वरं सज्वरोऽगात्
प्रायोऽन्तर्ज्ञानवन्तोऽपि च बहुतमसा रौद्रचेष्टा हि रौद्राः ॥ ७

बाणं नानायुधोग्रं पुनरभिपतितं दर्पदोषाद्वितन्वन्
निर्लूनाशेषदोषं सपदि बुबुधुषा शंकरेणोपगीतः ।
तद्वाचा शिष्टबाहु द्वितयमुभयतो निर्भयं तत्प्रियं तं
मुक्त्वा तद्दत्तमानो निजपुरमगमः सानिरुद्धः सहोषः ॥ ८

मुहुस्तावच्छक्रं वरुणमजयो नन्दहरणे

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

यमं बालानीतौ दवदहन पानेऽनिल सखम् ।
विधिं वत्सस्तेये गिरिशमिह बाणस्य समरे
विभो विश्वोत्कर्षी तदयमवतारो जयति ते ॥ ९

द्विजरुषा कृकलास वपुर्धरं
नृगनृपं त्रिदिवालय मापयन् ।
निजजने द्विजभक्तिमनुत्तमाम्
उपदिशन् पवनेश्वर पाहि माम् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

८३ ॥ पौण्ड्रकवधः ॥

रामेऽथ गोकुलगते प्रमदाप्रसक्ते
हूतानुपेत यमुनादमने मदान्धे ।
स्वैरं समारमति सेवक वाद मूढो
दूतं न्ययुंक्त तव पौण्ड्रक वासुदेवः ॥ १

नारायणोऽहमवतीर्ण इहास्मि भूमौ
धत्से किल त्वमपि मामकलक्षणानि ।
उत्सृज्य तानि शरणं व्रज मामिति त्वां
दूतो जगाद सकलैर्हसितः सभायाम् ॥ २

दूतेऽथ यातवति यादव सैनिकैस्त्वं
यातो ददर्शिथ वपुः किल पौण्ड्रकीयम् ।
तापेन वक्षसि कृतांकमनल्पमूल्य-
श्रीकौस्तुभं मकरकुण्डल पीत चेलम् ॥ ३

कालायसं निजसुदर्शनमस्यतोऽस्य
कालानलोत्करकिरेण सुदर्शनेन ।
शीर्षं चकर्तिथ ममर्दिथ चास्य सैन्यं
तन्मित्र काशिप शिरोऽपि चकर्थ काश्याम् ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

जाड्येन बालकगिराऽपि किलाहमेव
श्री वासुदेव इति रूढमतिश्चिरं सः ।
सायुज्यमेव भवदैक्य धिया गतोऽभूत्
को नाम कस्य सुकृतं कथमित्यवेयात् ॥ ५

काशीश्वरस्य तनयोऽथ सुदक्षिणाख्यः
शर्वं प्रपूज्य भवते विहिताभिचारः ।
कृत्यानलं कमपि बाणरणातिभीतैः
भूतैः कथञ्चन वृतैः सममभ्यमुञ्चत् ॥ ६

तालप्रमाण चरणामखिलं दहन्तीं
कृत्यां विलोक्य चकितैः कथितोऽपि पौरैः ।
द्यूतोत्सवे किमपि नो चलितो विभो त्वं
पार्श्वस्थमाशु विससर्जिथ कालचक्रम् ॥ ७

अभ्यापतत्यमित धाम्नि भवन्महास्त्रे
हा हेति विद्रुतवती खलु घोरकृत्या ।
रोषात्सुदक्षिण मदक्षिणचेष्टितं तं
पुप्लोष चक्रमपि काशिपुरीमधाक्षीत् ॥ ८

स खलु विविदो रक्षोघाते कृतोपकृतिः पुरा

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

तव तु कलया मृत्युं प्राप्तुं तदा खलतां गतः ।
नरकसचिवो देशक्लेशं सृजन्नगरान्तिके
झटिति हलिना युध्यन्नद्धा पपात तलाहतः ॥ ९

सांबं कौरव्य पुत्रीहरण नियमितं सान्त्वनार्थी कुरूणां
यातस्तद्वाक्य रोषोद्धृतकरि नगरो मोचयामास रामः ।
ते घात्याः पाण्डवेयैरिति यदु पृतनां नामुचस्त्वं तदानीं
तं त्वां दुर्बोधलीलं पवनपुरपते तापशान्त्यै निषेवे ॥ १०

 This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

८४ ॥ समन्तपञ्चकयात्रा ॥

क्वचिदथ तपनोपराग काले
पुरि निदधत् कृतवर्म कामसूनू ।
यदुकुल महिलावृतः सुतीर्थं
समुपगतोऽसि समन्त पञ्चकाख्यम् ॥ १

बहुतर जनताहिताय तत्र
त्वमपि पुनन् विनिमज्ज्य तीर्थतोयं ।
द्विजगण परिमुक्त वित्तराशिः
सममिलथाः कुरुपाण्डवादि मित्रैः ॥ २

तव खलु दयिताजनैः समेता
द्रुपदसुता त्वयि गाढ भक्तिभारा ।
तदुदितभवदाहृति प्रकारैः
अति मुमुदे सममन्य भामिनीभिः ॥ ३

तदनु च भगवन्निरीक्ष्य गोपान्
अति कुतुकातुपगम्य मानयित्वा ।
चिरतर विरहातुरांगरेखाः
पशुपवधूः सरसं त्वमन्वयासीः ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

सपदि च भवदीक्षणोत्सवेन
प्रमुषितमानहृदां नितम्बिनीनाम् ।
अतिरस परिमुक्त कञ्चुलीके
परिचय हृद्यतरे कुचे न्यलैषीः ॥ ५

रिपुजनकलहैः पुनः पुनर्मे
समुपगतैरियती विलम्बनाऽभूत् ।
इति कृत परिरम्भणे त्वयि द्राक्
अति विवशा खलु राधिका निलिल्ये ॥ ६

अपगत विरह व्यथास्तदा ता
रहसि विधाय ददाथ तत्त्वबोधम् ।
परमसुखचिदात्मकोऽहमात्मे-
त्युदयतु वः स्फुटमेव चेतसीति ॥ ७

सुखरस परिमिश्रितो वियोगः
किमपि पुराऽभवदुद्धवोपदेशैः ।
समभवदमुतः परन्तु तासां
परमसुखैक्य मयी भवद्विचिन्ता ॥ ८

मुनिवर निवहैस्तवाथ पित्रा

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

दुरित शमाय शुभानि पृच्छ्यमानैः ।
त्वयि सति किमिदं शुभान्तरैः
इत्युरुहसितैरपि याजितस्तदाऽसौ ॥ ९

सुमहति यजने वितायमाने
प्रमुदित मित्रजने सहैव गोपाः ।
यदुजन महितास्त्रिमास मात्रं
भवदनुषंगरसं पुरेव भेजुः ॥ १०

व्यपगम समये समेत्य राधां
दृढ मुपगूह्य निरीक्ष्य वीतखेदाम् ।
प्रमुदित हृदयः पुरं प्रयातः
पवनपुरेश्वर पाहि मां गदेभ्यः ॥ ११

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

८५ ॥ जरासन्ध शिशुपाल च वधः ॥

ततो मगध भूभृता चिरनिरोध संक्लेशितं
शताष्टकयुता युतद्वितयमीश भूमीभृताम् ।
अनाथ शरणाय ते कमपि पूरुषं प्राहिणोत्
अयाचत स मागध क्षपणमेव किं भूयसा ॥ १

यियासुरभिमागधं तदनु नारदोदीरितात्
युधिष्ठिर मखोद्यमात् उभयकार्य पर्याकुलः ।
विरुद्धजयिनोऽध्वरात् उभय सिद्धिरित्युद्धवे
शशंसुषि निजैः समं पुरमियेथ यौधिष्ठिरीम् ॥ २

अशेषदयितायुते त्वयि समागते धर्मजो
विजित्य सहजैर्महीं भवदपांग संवर्धितैः ।
श्रियं निरुपमां वहन्नहह भक्तदासायितं
भवन्तमयि मागधे प्रहितवान् सभीमार्जुनम् ॥ ३

गिरिव्रजपुरं गतास्तदनु देव यूयं त्रयो
ययाच समरोत्सवंद्विजमिषेण तं मागधम् ।
अपूर्ण सुकृतं त्वमुं पवनजेन संग्रामयन्
निरीक्ष्य सह जिष्णुना त्वमपि राज्ययुध्वा स्थितः ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

अशान्त समरोद्धतं विटप पाटनासंज्ञया
निपात्य जरसः सुतं पवनजेन निष्पाटितम् ।
विमुच्य नृपतीन्मुदा समनुगृह्य भक्तिं परां
दिदेशिथ गतस्पृहानपि च धर्म गुप्त्यै भुवः ॥ ५

प्रचक्रुषि युधिष्ठिरे तदनु राजसूयाध्वरं
प्रसन्न भृतकी भवत् सकल राजकव्याकुलम् ।
त्वमप्ययि जगत्पते द्विजपदावने जादिकं
चकर्थ किमु कथ्यते नृपवरस्य भाग्योन्नतिः ॥ ६

ततः सवन कर्मणि प्रवरमग्रपूजाविधिं
विचार्य सहदेव वागनुगतः स धर्मात्मजः ।
व्यधत्त भवते मुदा सदसि विश्वभूतात्मने
तदा ससुर मानुषं भुवनमेव तृप्तिं दधौ ॥ ७

ततः सपदि चेदिपो मुनिनृपेषु तिष्ठत्स्वहो
सभाजयति को जडः पशुपदुर्दुरूटं वटुम् ।
इति त्वयि च दुर्वचो वितति मुद्वमन्नासनात्
उदापतदुदायुधः समपतन्नमुं पाण्डवाः ॥ ८

निवार्य निजपक्षगानभिमुखस्य विद्वेषिणः

 This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

त्वमेव जहृषे शिरो दनुजदारिणा स्वारिणा ।
जनुस्त्रितय लब्धया सततचिन्तया शुद्धधीः
त्वया स परमेकतामधृत योगिनां दुर्लभाम् ॥ ९

ततः सुमहिते त्वया क्रतुवरे निरूढे जनो
ययौ जयति धर्मजो जयति कृष्ण इत्यालपन् ।
खलः स तु सुयोधनो धुतमनाः सपत्नश्रिया
मयार्पित सभामुखे स्थलजलभ्रमादभ्रमीत् ॥ १०

तदा हसितमुत्थितं द्रुपदनन्दना भीमयोः
अपांगकलया विभो किमपि तावदुज्जृम्भयन् ।
धराभर निराकृतौ सपदि नाम बीजं वपन्
जनार्दन मरुत्पुरीनिलय पाहि मामामयात् ॥ ११

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

८६ ॥ भारत युद्धम् ॥

साल्वो भैष्मी विवाहे यदुबलविजितः चन्द्रचूडाद्विमानं
विन्दन् सौभं समायी त्वयि वसति कुरूंस्त्वत्पुरीमभ्यभांक्षीत् ।
प्रद्युम्नस्तं निरुन्धन्निखिलयदुभटैर्न्यग्रहीदुग्र वीर्यं
तस्यामात्यं द्युमन्तं व्यजनि च समरः सप्तविंशत्यहान्तम् ॥ १

तावत्त्वं रामशाली त्वरितमुपगतः खण्डित प्रायसैन्यं
सौभेशं तं न्यरुन्धाः स च किल गदया शार्ङ्गमभ्रंशयत्ते ।
मायातातं व्यहिंसीदपि तव पुरतस्तत्त्वयापि क्षणार्धं
नाज्ञायीत्याहुरेके तदिदमवमतं व्यास एव न्यषेधीत् ॥ २

क्षिप्त्वा सौभं गदा चूर्णितमुदकनिधौ मंक्षु साल्वेऽपि चक्रेणो-
त्कृत्ते दन्तवक्त्रः प्रसभमभिपतन्नभ्यमुंचद्गदां ते ।
कौमोदक्या हतोऽसावपि सुकृतनिधिश्चैद्यवत् प्रापदैक्यं
सर्वेषामेष पूर्वं त्वयि धृत मनसां मोक्षणार्थोऽवतारः ॥ ३

त्वय्यायातेऽथ जाते किल कुरुसदसि द्यूतके संयतायाः
क्रन्दन्त्या याज्ञसेन्याः सकरुणमकृथाश्चेलमालामनन्ताम् ।
अन्नान्त प्राप्त शर्वांशज मुनि चकित द्रौपदी चिन्तितोऽथ
प्राप्तः शाकान्नमश्नन् मुनिगणमकृथास्तृप्तिमन्तं वनान्ते ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

युद्धोद्योगेऽथ मन्त्रे मिलति सति वृतः फल्गुनेन त्वमेकः
कौरव्ये दत्तसैन्यः करिपुरमगमो दौत्यकृत् पाण्डवार्थम् ।
भीष्मद्रोणादि मान्ये तव खलु वचने धिक्कृते कौरवेण
व्यावृण्वन् विश्वरूपं मुनि सदसि पुरीं क्षोभयित्वागतोऽभूः ॥ ५

जिष्णोस्त्वं कृष्ण सूतः खलु समरमुखे बन्धुघाते दयालुं
खिन्नं तं वीक्ष्य वीरं किमिदमयि सखे नित्य एकोयमात्मा ।
को वध्यः कोऽत्र हन्ता तदिह वधभियं प्रोज्झ्य मय्यर्पितात्मा
धर्म्यं युद्धं चरेति प्रकृतिमनयथा दर्शयन् विश्वरूपम् ॥ ६

भक्तोत्तंसेथ भीष्मे तव धरणि भरक्षेप कृत्यैकसक्ते
नित्यं नित्यं विभिन्दत्ययुतसमधिकं प्राप्तसादे च पार्थे ।
निश्शस्त्रत्वप्रतिज्ञां विजहदरिवरं धारयन् क्रोधशाली-
वाधावन् प्राञ्जलिं तं नतशिरसमथो वीक्ष्य मोदादपागाः ॥ ७

युद्धे द्रोणस्य हस्ति स्थिररण भगदत्तेरितं वैष्णवास्त्रं
वक्षस्याधत्त चक्रस्थगित रवि महाः प्रार्दयत् सिन्धुराजम् ।
नागास्त्रे कर्णमुक्ते क्षितिमवनमयन् केवलं कृत्तमौलिं
तत्रे तत्रापि पार्थं किमिव नहि भवान् पाण्डवानामकार्षीत् ॥ ८

युद्धादौ तीर्थगामी स खलु हलधरो नैमिश क्षेत्रमृच्छन्

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

अप्रत्युत्थायि सूतक्षय कृदथ सुतं तत्पदे कल्पयित्वा ।
यज्ञाघ्नं वल्कलं पर्वणि परिदलयन् स्नाततीर्थो रणान्ते
संप्राप्तो भीमदुर्योधन रणमशमं वीक्ष्य यातः पुरीं ते ॥ ९

संसुप्त द्रौपदेय क्षपण हत धियं द्रौणिमेत्य त्वदुक्त्या
तन्मुक्तं ब्राह्ममस्त्रं समहृत विजयो मौलिरत्नं च जह्रे ।
उच्छित्त्यै पाण्डवानां पुनरपि च विशत्युत्तरा गर्भमस्त्रे
रक्षन्नंगुष्ठमात्रः किल जठर मगाश्चक्रपाणि र्विभो त्वम् ॥ १०

धर्मौघं धर्मसूनोरभिदध दखिलं छन्दमृत्युः स भीष्मः
त्वां पश्यन् भक्तिभूम्नैव हि सपदि ययौ निष्कल ब्रह्मभूयम् ।
संयाज्याथाश्वमेधैस्त्रिभिरतिमहितैर्धर्मजं पूर्णकामं
संप्राप्तो द्वारकां त्वं पवनपुरपते पाहि मां सर्व रोगात् ॥ ११

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

८७ ॥ कुचेल वृत्तान्तः ॥

कुचेल नामा भवतः सतीर्थ्यतां
गतः स सान्दीपनि मन्दिरे द्विजः ।
त्वदेक रागेण धनादि निःस्पृहो
दिनानि निन्ये प्रशमी गृहाश्रमी ॥ १

समान शीलापि तदीय वल्लभा
तथैव नो चित्तजयं समेयुषी ।
कदाचिदूचे बत वृत्तिलब्धये
रमापतिः किं न सखा निषेव्यते ॥ २

इतीरितोऽयं प्रियया क्षुधाऽऽर्तया
जुगुप्समानोऽपि धने मदावहे ।
तदा त्वदालोकन कौतुकाद्ययौ
वहन् पटान्ते पृथुकानुपायनम् ॥ ३

गतोऽयमाश्चर्यमयीं भवत्पुरीं
गृहेषु शैब्याभवनं समेयिवान् ।
प्रविश्य वैकुण्ठमिवाप निर्वृतिं
तवाति सम्भावनया तु किं पुनः ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

प्रपूजितं तं प्रियया च वीजितं
करे गृहीत्वाऽकथयः पुराकृतम् ।
यदिन्धनार्थं गुरुदारचोदितैः
अपर्तु वर्षं तदमर्षि कानने ॥ ५

त्रपाजुषोऽस्मात्पृथुकं बलादथ
प्रगृह्य मुष्टौ सकृदाशिते त्वया ।
कृतं कृतं नन्वियतेति संभ्रमाद्
रमा किलोपेत्य करं रुरोध ते ॥ ६

भक्तेषु भक्तेन स मानितस्त्वया
पुरीं वसन्नेकनिशां महासुखम् ।
बतापरेद्युर्द्रविणं विना ययौ
विचित्ररूपस्तव खल्वनुग्रहः ॥ ७

यदिह्ययाचिष्य मदास्यदच्युतो
वदामि भार्यां किमिति व्रजन्नसौ ।
त्वदुक्ति लीलास्मित मग्नधीः पुनः
क्रमादपश्यन्मणि दीप्रमालयम् ॥ ८

किं मार्ग विभ्रंश इति भ्रमन् क्षणं

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

गृहं प्रविष्टः स ददर्श वल्लभाम् ।
सखी परीतां मणिहेम भूषितां
बुबोध च त्वत्करुणां महाद्भुताम् ॥ ९

स रत्नशालासु वसन्नपि स्वयं
समुन्नमद्भक्ति भरोऽमृतं ययौ ।
त्वमेवमापूरित भक्तवांछितो
मरुत्पुराधीश हरस्व मे गदान् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

८८ ॥ श्री सन्तानगोपालः ॥

प्रागेवाचार्य पुत्राहृति निशमनया स्वीय षट्सूनुवीक्षां
कांक्षन्त्या मातुरुक्त्या सुतलभुवि बलिं प्राप्य तेनार्चितस्त्वम् ।
धातुः शापाद्धिरण्यान्वितकशिपुभवान् शौरिजान् कंसभग्नान्
आनीयैनान् प्रदर्श्य स्वपदमनयथाः पूर्वपुत्रान् मरीचेः ॥ १

श्रुतदेव इति श्रुतं द्विजेन्द्रं
बहुलाश्वं नृपतिंच भक्तिपूर्णम् ।
युगपत्त्वमनुग्रहीतु कामो
मिथिलां प्रापिथ तापसैः समेतः ॥ २

गच्छन् द्विमूर्तिरुभयोर्युगपन्निकेतम्
एकेन भूरिविभवै र्विहितोपचारः ।
अन्येन तद्दिन भृतैश्च फलौदनाद्यैः
तुल्यं प्रसेदिथ ददाथ च मुक्तिमाभ्याम् ॥ ३

भूयोऽथ द्वारवत्यां द्विजतनय मृतिं तत्प्रलापानपि त्वं
को वा दैवं निरुन्ध्यादिति किल कथयन् विश्ववोढाऽप्यसोऽढाः ।
जिष्णोर्गर्वं विनेतुं त्वयि मनुजधिया कुण्ठितां चास्य बुद्धिं
तत्त्वारूढां विधातुं परमतम पद प्रेक्षणेनेति मन्ये ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

नष्टा अष्टास्य पुत्राः पुनरपि तव तूपेक्षया कष्टवादः
स्पष्टो जातो जनानामथ तदवसरे द्वारकामाप पार्थः ।
मैत्र्या तत्रोषितोऽसौ नवमसुतमृतौ विप्रवर्यप्ररोदं
श्रुत्वा चक्रे प्रतिज्ञां अनुपहृतसुतः सन्निवेक्ष्ये कृशानुम् ॥ ५

मानी स त्वामपृष्ट्वा द्विजनिलयगतो बाणजालै र्महास्त्रैः
रुन्धानः सूतिगेहं पुनरपि सहसा दृष्ट नष्टे कुमारे ।
याम्यामैन्द्रीं तथाऽन्याः सुरवर नगरीर्विद्ययाऽऽसाद्य सद्यो
मोघोद्योगः पतिष्यन् हुतभुजि भवता सस्मितं वारितोऽभूत् ॥ ६

सार्धं तेन प्रतीचीं दिशमति जविना स्यन्दनेनाभियातो
लोकालोकं व्यतीतस्तिमिर भरमथो चक्रधाम्ना निरुन्धन् ।
चक्रांशुक्लिष्ट दृष्टिं स्थितमथ विजयं पश्य पश्येति वारां
पारे त्वं प्राददर्शः किमपि हि तमसां दूर दूरं पदं ते ॥ ७

तत्रासीनं भुजंगाधिप शयनतले दिव्यभूषायुधाद्यैः
आवीतं पीतचेलं प्रतिनवजलद श्यामलं श्रीमदंगम् ।
मूर्तीनामीशितारं परमिह तिसृणा मेकमर्थं श्रुतीनां
त्वामेव त्वं परात्मन् प्रियसख सहितो नेमिथ क्षेमरूपम् ॥ ८

युवां मामेव द्वावधिक विवृतान्तर्हिततया

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

विभिन्नौ सन्द्रष्टुं स्वयमह महार्षं द्विजसुतान् ।
नयेतं द्रागेतानिति खलु वितीर्णान् पुनरमून्
द्विजायादायादाः प्रणुतमहिमा पाण्डुजनुषा ॥ ९

एवं नानाविहारै र्जगदभिरमयन् वृष्णिवंशं प्रपुष्णन्
ईजानो यज्ञभेदैः अतुलविहृतिभिः प्रीणयन्नेणनेत्राः ।
भूभारक्षेपदंभात् पदकमलजुषां मोक्षणायावतीर्णः
पूर्णं ब्रह्मैव साक्षाद्यदुषु मनुजतारूषितस्त्वं व्यलासीः ॥ १०

प्रायेण द्वारवत्यामवृतदयि तदा नारदस्त्वद्रसार्द्रः
तस्माल्लेभे कदाचित्खलु सुकृतनिधि स्त्वत्पिता तत्त्वबोधम् ।
भक्तानामग्रयायी स च खलु मतिमान् उद्धवस्त्वत्त एव
प्राप्तो विज्ञानसारं स किलजनहितायाधुनाऽऽस्ते बदर्याम् ॥ ११

सोऽयं कृष्णावतारो जयति तव विभो यत्र सौहार्द भीति
स्नेह द्वेषानुराग प्रभृतिभिरतुलैरश्रमैर्योगभेदैः ।
आर्तिं तीर्त्वा समस्ताममृतपदमगुः सर्वतः सर्वलोकाः
स त्वं विश्वार्तिशान्त्यै पवनपुरपते भक्तिपूर्त्यै च भूयाः ॥ १२

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

८९ ॥ वृकासुर-वधः ॥

रमाजाने जाने यदिह तव भक्तेषु विभवो
न सद्यः संपद्यस्तदिह मदकृत्त्वादशमिनाम् ।
प्रशान्तिं कृत्वैव प्रदिशसि ततः काममखिलं
प्रशान्तेषु क्षिप्रं न खलु भवदीयेच्युति कथा ॥ १

सद्यः प्रसादरुषितान् विधिशंकरादीन्
केचिद्विभो निजगुणानुगुणं भजन्तः ।
भ्रष्टा भवन्ति बत कष्टमदीर्घदृष्ट्या
स्पष्टं वृकासुर उदाहरणं किलास्मिन् ॥ २

शकुनिजः स तु नारदमेकदा
त्वरित तोषमपृच्छदधीश्वरम् ।
स च दिदेश गिरीशमुपासितुं
न तु भवन्तमबन्धुमसाधुषु ॥ ३

तपस्तप्त्वा घोरं स खलु कुपितः सप्तमदिने
शिरश्छित्वा सद्यः पुरहरमुपस्थाप्य पुरतः ।
अतिक्षुद्रं रौद्रं शिरसि करदानेन निधनं
जगन्नाथाद्वव्रे भवति विमुखानां क्व शुभधीः ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

मोक्तारं बन्धमुक्तो हरिणपतिरिव प्राद्रवत् सोऽथरुद्रं
दैत्याद्भीत्या स्मदेवो दिशि दिशि वलते पृष्ठतो दत्तदृष्टिः ।
तूष्णीके सर्वलोके तव पदमधिरोक्ष्यन्तमुद्वीक्ष्य शर्वं
दूरादेवाग्रतस्त्वं पटुवटु वपुषा तस्थिषे दानवाय ॥ ५

भद्रं ते शाकुनेय भ्रमसि किमधुना त्वं पिशाचस्य वाचा
सन्देहश्चेन्मदुक्तौ तव किमु न करोष्यंगुलीमंगमौलौ ।
इत्थं त्वद्वाक्य मूढः शिरसि कृतकरः सोऽपतच्छिन्न पातं
भ्रंशो ह्येवं परोपासितुरपि च गतिः शूलिनोऽपि त्वमेव ॥ ६

भृगुं किल सरस्वतीनिकट वासिनस्तापसाः
त्रिमूर्तिषु समादिशन्नधिकसत्त्वतां वेदितुम् ।
अयं पुनरनादरादुदितरुद्धरोषे विधौ
हरेऽपि च जिहिंसिषौ गिरिजया धृते त्वामगात् ॥ ७

सुप्तं रमांकभुवि पंकजलोचनं त्वां
विप्रे विनिघ्नति पदेन मुदोत्थितस्त्वम् ।
सर्वं क्षमस्व मुनिवर्य भवेत्सदा मे
त्वत्पादचिह्नमिह भूषणमित्यवादीः ॥ ८

निश्चित्य ते च सुदृढं त्वयि बद्धभावाः

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

सारस्वता मुनिवरा दधिरे विमोक्षम् ।
त्वामेवमच्युत पुनश्च्युति दोषहीनं
सत्वोच्चयैक तनुमेव वयं भजामः ॥ ९

जगत्सृष्ट्यादौ त्वां निगमनिवहैर्वन्दिभिरिव
स्तुतं विष्णो सच्चित्परमरस निर्द्वैतवपुषम् ।
परात्मानं भूमन् पशुप वनिता भाग्य निवहं
परीतापश्रान्त्यै पवनपुरवासिन् परिभजे ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

९० ॥ विष्णु महत्त्व स्थापनम् ॥

वृक भृगु मुनि मोहिन्यंबरीषादि वृत्तेषु
अयि तव हि महत्त्वं सर्वशर्वादि जैत्रम् ।
स्थितमिह परमात्मन् निष्कलार्वागभिन्नं
किमपि तदवभातं तद्धि रूपं तवैव ॥ १

मूर्तित्रयेश्वर सदाशिव पञ्चकं यत्
प्राहुः परात्मवपुरेव सदाशिवोऽस्मिन् ।
तत्रेश्वरस्तु स विकुण्ठपदस्त्वमेव
त्रित्वं पुनर्भजसि सत्यपदे त्रिभागे ॥ २

तत्रापि सात्त्विकतनुं तव विष्णुमाहुः
धाता तु सत्त्व विरलो रजसैव पूर्णः ।
सत्त्वोत्कटत्वमपि चास्ति तमो विकार-
चेष्टादिकं च तव शंकरनाम्निमूर्तौ ॥ ३

तं च त्रिमूर्त्यतिगतं परपूरुषं त्वां
शर्वात्मनाऽपि खलु सर्व मयत्व हेतोः ।
शंसन्त्युपासन विधौ तदपि स्वतस्तु
त्वद्रूपमित्यति दृढं बहु नः प्रमाणम् ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

श्रीशंकरोऽपि भगवान् सकलेषु तावत्
त्वामेव मानयति यो न हि पक्षपाती ।
त्वन्निष्ठमेव स हि नामसहस्रकादि
व्याख्यद्भवत्स्तुति परश्च गतिं गतोन्ते ॥ ५

मूर्ति त्रयातिगमुवाच च मन्त्रशास्त्र-
स्यादौ कलायसुषुमं सकलेश्वरंत्वाम् ।
ध्यानं च निष्कलमसौ प्रणवे खलूक्त्वा
त्वामेव तत्र सकलं निजगाद नान्यम् ॥ ६

समस्तसारे च पुराणसंग्रहे
विसंशयं त्वन्महिमैव वर्ण्यते ।
त्रिमूर्तियुक् सत्यपदत्रिभागतः
परं पदं ते कथितं न शूलिनः ॥ ७

यद् ब्राह्मकल्प इह भागवत द्वितीय
स्कन्धोदितं वपुरनावृतमीश धात्रे ।
तस्यैव नाम हरिशर्व मुखं जगाद
श्रीमाधवः शिवपरोऽपि पुराणसारे ॥ ८

ये स्वप्रकृत्यनुगुणा गिरिशं भजन्ते

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

तेषां फलं हि दृढयैव तदीय भक्त्या ।
व्यासो हि तेन कृतवानधिकारिहेतोः
स्कान्दादिकेषु तव हानिवचोऽर्थवादैः ॥ ९

भूतार्थ कीर्ति रनुवाद विरुद्ध वादौ
त्रेधाऽर्थवाद गतयः खलु रोचनार्थाः ।
स्कान्दादिकेषु बहवोऽत्र विरुद्धवादाः
त्वत्तामसत्व परिभूत्युपशिक्षणाद्याः ॥ १०

यत्किञ्चिदप्यविदुषाऽपि विभो मयोक्तं
तन्मन्त्र शास्त्र वचनाद्यभिदृष्टमेव ।
व्यासोक्तिसारमय भागवतोपगीत
क्लेशान् विधूय कुरु भक्तिभरं परात्मन् ॥ ११

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

९१ ॥ भक्ति महत्वम् ॥

श्रीकृष्ण त्वत्पदोपासनमभयतमं बद्धमिथ्यार्थ दृष्टेः
मर्तस्यार्तस्य मन्ये व्यपसरति भयं येन सर्वात्मनैव ।
यत्तावत्त्वत्प्रणीतानिह भजनविधीनास्थितो मोहमार्गे
धावन्नप्यावृताक्षः स्खलति न कुहचिद्देवदेवाखिलात्मन् ॥ १

भूमन् कायेन वाचा मुहुरपि मनसा त्वद्बलप्रेरितात्मा
यद्यत्कुर्वे समस्तं तदिह परतरे त्वय्यसावर्पयामि ।
जात्यापीह श्वपाकस्त्वयि निहित मनः कर्मवागिन्द्रियार्थ
प्राणो विश्वं पुनीते न तु विमुखमनास्त्वत्पदाद्विप्रवर्यः ॥ २

भीतिर्नाम द्वितीयाद्भवति ननु मनः कल्पितं च द्वितीयं
तेनैक्याभ्यास शीलो हृदयमिह यथाशक्ति बुद्ध्या निरुन्ध्याम् ।
माया विद्धेतु तस्मिन् पुनरपि न तथा भाति मायाधिनाथं
तत्त्वां भक्त्या महत्या सततमनुभजन्नीश भीतिं विजह्याम् ॥ ३

भक्तेरुत्पत्ति वृद्धी तव चरणजुषां संगमेनैव पुंसाम्
आसाद्ये पुण्य भाजां श्रिय इव जगति श्रीमतां संगमेन ।
तत्संगो देव भूयान् मम खलु सततं तन्मुखादुन्मिषद्भिः
त्वन्माहात्म्य प्रकारै भवति च सुदृढा भक्तिरुद्धूत पापा ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

श्रेयो मार्गेषु भक्तावधिक बहुमतिर्जन्मकर्माणि भूयो
गायन् क्षेमाणि नामान्यपि तदुभयतः प्रद्रुतं प्रद्रुतात्मा ।
उद्यद्धासः कदाचित्कुहचिदपि रुदन् क्वापि गर्जन् प्रगायन्
उन्मादीव प्रनृत्यन्नयि कुरु करुणां लोकबाह्यश्चरेयम् ॥ ५

भूतान्येतानि भूतात्मकमपि सकलं पक्षिमत्स्यान् मृगादीन्
मर्त्यान् मित्राणि शत्रूनपि यमितमतिः त्वन्मयान्यानमानि ।
त्वत्सेवायां हि सिद्ध्येन्मम तव कृपया भक्तिदार्ढ्यं विरागः
त्वत्तात्त्वस्यावबोधोऽपि च भुवनपते यत्नभेदं विनैव ॥ ६

नो मुह्यन् क्षुत्तृडाद्यैर्भवसरणि भवैस्त्वन्निलीनाशयत्वात्
चिन्तासातत्यशाली निमिषलवमपि त्वत्पदादप्रकंपः ।
इष्टानिष्टेषुतुष्टि व्यसन विरहितो मायिकत्वावबोधात्
ज्योत्स्नाभिस्त्वन्नखेन्दोरधिक शिशिरितेनात्मना संचरेयम् ॥ ७

भूतेष्वेषु त्वदैक्य स्मृति समधिगतौ नाधिकारोऽधुना चेत्
त्वत्प्रेम त्वत्कमैत्री जडमतिषु कृपा द्विट्सु भूयादुपेक्षा ।
अर्चायां वा समर्चा कुतुकमुरुतरश्रद्धया वर्धतां मे
त्वत्संसेवी तथाऽपि द्रुतमुपलभते भक्तलोकोत्तमत्वम् ॥ ८

आवृत्य त्वत्स्वरूपं क्षिति जल मरुदाद्यात्मना विक्षिपन्ती

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

जीवान् भूयिष्ठकर्मावलि विवश गतीन् दुःखजाले क्षिपन्ती ।
त्वन्माया माऽभिभून्मामयि भुवनपते कल्पते तत्प्रशान्त्यै
त्वत्पादे भक्तिरेवेत्यवददयि विभो सिद्धयोगी प्रबुद्धः ॥ ९

दुःखान्यालोक्य जन्तुष्वलमुदित विवेकोऽहमाचार्यवर्यात्
लब्ध्वा त्वद्रूपतत्त्वं गुण चरित कथाद्युद्भवद्भक्ति भूमा ।
मायामेनां तरित्वा परमसुखमये त्वत्पदे मोदिताहे
तस्यायं पूर्वरंगः पवनपुरपते नाशयाशेषरोगान् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

९२ ॥ कर्म मिश्र भक्तिः ॥

वेदैः सर्वाणि कर्माण्यफल पर तया वर्णितानीति बुद्ध्वा
तानि त्वय्यर्पितान्येव हि समनुचरन्यानि नैष्कर्म्यमीश ।
मा भूद्वेदैर्निषिद्धे कुहचिदपि मनःकर्मवाचां प्रवृत्तिः
दुर्वर्जं चेदवाप्तं तदपि खलु भवत्यर्पये चित्प्रकाशे ॥ १

यस्त्वन्यः कर्मयोगस्तव भजनमयस्तत्र चाभीष्टमूर्तिम्
हृद्यां सत्वैकरूपां दृषदि हृदि मृदि क्वापि वा भावयित्वा ।
पुष्पैर्गन्धैर्निवेद्यैरपि च विरचितैः शक्तितो भक्तिपूतैः
नित्यम् वर्याम् सपर्याम् विदधदयि विभो त्वत्प्रसादम् भजेयम् ॥ २

स्त्रीशूद्रास्त्वत्कथादि श्रवणविरहिता आसतां ते दयार्हाः
त्वत्पादासन्नयातान् द्विजकुलजनुषोहन्त शोचाम्यशान्तान् ।
वृत्त्यर्थम् ते यजन्तो बहुकथितमपि त्वामनाकर्णयन्तो
दृप्ता विद्याभिजात्यैः किमु न विदधते तादृशम् मा कृथा माम् ॥ ३

पापोऽयं कृष्ण रामेत्यभिलपति निजं गूहितुं दुश्चरित्रं
निर्लज्जस्यास्य वाचा बहुतर कथनीयानि मे विघ्नितानि ।
भ्राता मे वन्ध्यशीलो भजति किल सदा विष्णुमित्थं बुधांस्ते
निन्दन्त्युच्चैर्हसन्ति त्वयिनिहितमतींस्तादृशं माकृथा माम् ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

श्वेतच्छायं कृते त्वां मुनिवरवपुषं प्रीणयन्ते तपोभिः
त्रेतायां स्रुक्स्रुवाद्यंकित मरुणतनुं यज्ञरूपं यजन्ते ।
सेवन्ते तन्त्रमार्गैर्विलसदरिगदं द्वापरे श्यामलांगम्
नीलं संकीर्तनाद्यैरिह कलिसमये मानुषास्त्वाम् भजन्ते ॥ ५

सोऽयं कालेय कालो जयति मुररिपो यत्र संकीर्तनाद्यैः
निर्यत्नैरेव मार्गैरखिलद न चिरात् त्वत्प्रसादं भजन्ते ।
जातास्त्रेता कृतादौ अपि हि किल कलौ सम्भवं कामयन्ते
दैवात्तत्रैव जातान् विषय विषरसैर्मा विभो वञ्चयास्मान् ॥ ६

भक्तास्तावत्कलौ स्युर्द्रमिल भुवि ततो भूरिशस्तत्र चोच्चैः
कावेरीम् ताम्रपर्णीमनु किल कृतमालां च पुण्याम् प्रतीचीम् ।
हा मामप्येतदन्तर्भवमपि च विभो किञ्चिदञ्चद्रसं त्वयि
आशापाशैर्निबध्य भ्रमय न भगवन् पूरय त्वन्निषेवाम् ॥ ७

दृष्ट्वा धर्मद्रुहं तं कलिमपकरुणं प्राङ्महीक्षित् परीक्षित्
हन्तुं व्याकृष्ट खड्गोऽपि न विनिहतवान् सारवेदी गुणांशात् ।
त्वत्सेवाद्याशु सिद्ध्येदसदिह न तथा त्वत्परे चैष भीरुः
यत्तुप्रागेव रोगादिभिरपहरते तत्र हा शिक्षयैनम् ॥ ८

गंगा गीता च गायत्र्यपि च तुलसिका गोपिका चन्दनं तत्

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

सालग्रामाभि पूजा परपुरुष तथैकादशी नामवर्णाः ।
एतान्यष्टाप्ययत्नान्ययि कलिसमये त्वत्प्रसाद प्रवृद्ध्या
क्षिप्रं मुक्ति प्रदानीत्यभिदधुः ऋषयस्तेषु माम् सज्जयेथाः ॥ ९

देवर्षीणां पितृणामपि च पुनर्ऋणी किंकरो वा स भूमन्
योऽसौ सर्वात्मना त्वां शरणमुपगतः सर्वकृत्यानि हित्वा ।
तस्योत्पन्नं विकर्माप्यखिलमपनुदस्येव चित्तस्थितस्त्वम्
तन्मे पापोत्थतापान् पवनपुरपते रुन्धि भक्तिं प्रणीयाः ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

९३ ॥ चतुर्विंशतिः गुरवः ॥

बन्धुस्नेहं विजह्यां तव हि करुणया त्वय्युपावेशितात्मा
सर्वं त्यक्त्वा चरेयं सकलमपि जगद्वीक्ष्य मायाविलासम् ।
नानात्वाद् भ्रान्तिजन्यात् सति खलु गुणदोषावबोधे विधिर्वा
व्यासेधो वा कथं तौ त्वयि निहितमतेर्वीतवैषम्यबुद्धेः ॥ १

क्षुत्तृष्णालोपमात्रे सततकृतधियो जन्तवः सन्त्यनन्ता-
स्तेभ्यो विज्ञानवत्त्वात् पुरुष इह वरस्तज्जनिर्दुर्लभैव ।
तत्राप्यात्माऽऽत्मनः स्यात्सुहृदपि च रिपुर्यस्त्वयि न्यस्तचेता-
स्तापोच्छित्तेरुपायं स्मरति स हि सुहृत् स्वात्मवैरी ततोऽन्यः ॥ २

त्वत्कारुण्ये प्रवृत्ते क इव न हि गुरुर्लोकवृत्तेऽपि भूमन्
सर्वाक्रान्ताऽपि भूमिर्नहि चलति ततस्सत्क्षमां शिक्षयेयम् ।
गृह्णीयामीश तत्तद्विषयपरिचयेऽप्यप्रसक्तिं समीरात्
व्याप्तत्वं चात्मनो मे गगनगुरुवशाद्भातु निर्लेपता च ॥ ३

स्वच्छः स्यां पावनोऽहं मधुर उदकवद्वह्निवन्मा स्म गृह्णां
सर्वान्नीनोऽपि दोषं तरुषु तमिव मां सर्वभूतेष्ववेयाम् ।
पुष्टिर्नष्टिः कलानां शशिन इव तनोर्नात्मनोऽस्तीति विद्यां
तोयादिव्यस्तमार्ताण्डवदपि च तनुष्वेकतां त्वत्प्रसादात् ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

स्नेहाद्व्याधास्त पुत्र व्यसनमृत कपोतायितो मा स्म भूवं
प्राप्तं प्राश्नन् सहेय क्षुधमपि शयुवत् सिन्धुवत्स्यामगाधः ।
मापप्तं योषिदादौ शिखिनि शलभवत् भृंगवत्सारभागी
भूयासं किन्तु तद्वद्धनचयनवशान्माऽहमीश प्रणेशम् ॥ ५

मा बध्यासं तरुण्या गज इव वशया नार्जयेयं धनौघं
हर्ताऽन्यस्तं हि माध्वी हर इव मृगवन्मा मुहं ग्राम्यगीतैः ।
नात्यासज्जेय भोज्ये झष इव बडिशे पिंगलावन्निराशः
सुप्यां भर्तव्य योगात् कुरर इव विभो सामिषोऽन्यै र्न हन्यै ॥ ६

वर्तेय त्यक्तमानः सुखमति शिशुवन्निस्सहायश्चरेयं
कन्याया एकशेषो वलय इव विभो वर्जितान्योन्यघोषः ।
त्वच्चित्तो नावबुध्यै परमिषुकृदिव क्ष्माभृदायान घोषं
गेहेष्वन्य प्रणीतेष्वहिरिव निवसान्युन्दुरो मन्दिरेषु ॥ ७

त्वय्येव त्वत्कृतं तं क्षपयसि जगदित्यूर्ण नाभात्प्रतीयां
त्वच्चिन्ता त्वत्स्वरूपं कुरुत इति दृढं शिक्षये पेशकारात् ।
विड्भस्मात्मा च देहो भवति गुरुवरो यो विवेकं विरक्तिं
धत्ते संचिन्त्यमानो मम तु बहुरुजा पीडितोऽयं विशेषात् ॥ ८

ही ही मे देहमोहं त्यज पवनपुराधीश यत्प्रेमहेतोः

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

गेहे वित्ते कलत्रादिषु च विवशितास्त्वत्पदं विस्मरन्ति ।
सोऽयं वह्नेः शुनो वा परमिह परतः सांप्रतं चाक्षिकर्ण
त्वग्जिह्वाद्या विकर्षन्त्यवशमत इतः कोऽपि न त्वत्पदाब्जे ॥ ९

दुर्वारो देहमोहो यदि पुनरधुना तर्हि निश्शेषरोगान्
हृत्वा भक्तिं द्रढिष्ठां कुरु तव पदपंकेरुहे पंकजाक्ष ।
नूनं नानाभवान्ते समधिगतमिमं मुक्तिदं विप्रदेहं
क्षुद्रे हा हन्त मा मा क्षिप विषयरसे पाहि मां मारुतेश ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

९४ ॥ तत्त्व ज्ञान उत्पत्तिः ॥

शुद्धा निष्कामधर्मैः प्रवरगुरुगिरा तत्स्वरूपं परं ते
शुद्धं देहेन्द्रियादि व्यपगतमखिल व्याप्तमावेदयन्ते ।
नानात्व स्थौल्य कार्श्यादि तु गुणज वपुः संगतोऽध्यासितं ते
वह्ने दारुप्रभेदेष्विवमहदणुता दीप्तता शान्ततादि ॥ १

आचार्याख्याधर स्थारणि समनुमिलच्छिष्य रूपोत्तरार-
ण्यावेधोद्भासितेन स्फुटतर परिबोधाग्निना दह्यमाने ।
कर्मालीवासना तत्कृत तनुभुवन भ्रान्ति कान्तार पूरे
दाह्याभावेन विद्याशिखिनि च विरते त्वन्मयी खल्ववस्था ॥ २

एवं त्वत् प्राप्तितोऽन्यो न हि खलु निखिलक्लेशहानेरुपायो
नैकान्तात्यन्तिकास्ते कृषिवदगद षाड्गुण्यषट्कर्मयोगाः ।
दुर्वैकल्यैरकल्या अपि निगमपथा स्तत्फलान्यप्यवाप्ता
मत्तास्त्वां विस्मरन्तः प्रसजति पतने यान्त्यनन्तान् विषादान् ॥ ३

त्वल्लोकादन्यलोकः क्वनु भयरहितो यत्परार्धद्वयान्ते
त्वद्भीतः सत्यलोकेऽपि न सुखवसतिः पद्मभूः पद्मनाभ ।
एवं भावे त्वधर्मार्जित बहुतमसां का कथा नारकाणां
तन्मे त्वं छिन्धि बन्धं वरद कृपणबन्धो कृपापूर सिन्धो ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

याथार्थ्यात् त्वन्मयस्यैव हि मम न विभो वस्तुतो बन्धमोक्षौ
माया विद्या तनुभ्यां तव तु विरचितौ स्वप्न बोधोपमौ तौ ।
बद्धे जीवद्विमुक्तिं गतवति च भिदा तावती तावदेको
भुंक्ते देहद्रुमस्थो विषयफलरसान् नापरो निर्व्यथात्मा ॥ ५

जीवन्मुक्तत्वमेवं विधमिति वचसा किं फलं दूरदूरे
तन्नामाशुद्धबुद्धेर्न च लघु मनसः शोधनं भक्तितोऽन्यत् ।
तन्मे विष्णो कृषीष्ठास्त्वयि कृतसकलप्रार्पणं भक्तिभारं
येन स्याम् मंक्षु किञ्चिद् गुरुवचन मिलत् त्वत्प्रबोधस्त्वदात्मा ॥ ६

शब्द ब्रह्मण्यपीह प्रयतितमनसस्त्वां न जानन्ति केचित्
कष्टं वन्ध्य श्रमास्ते चिरतरमिह गां बिभ्रते निष्प्रसूतिम् ।
यस्यां विश्वाभिरामाः सकलमलहरा दिव्यलीलावताराः
सच्चित्सान्द्रं च रूपं तव न निगदितं तां न वाचं भ्रियासम् ॥ ७

यो यावान् यादृशो वा त्वमिति किमपि नैवावगच्छामि भूमन्
एवं चानन्य भावस्त्वदनु भजनमेवाद्रिये चैद्यवैरिन् ।
त्वल्लिंगानां त्वदंघ्रि प्रियजनसदसां दर्शनस्पर्शनादिः
भूयान्मे त्वत्प्रपूजा नति नुति गुण कर्मानु कीर्त्यादरोऽपि ॥ ८

यद्यल्लभ्येत तत्तत्तव समुपहृतं देव दासोऽस्मि तेऽहं

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

त्वद्देहोन्मार्जनाद्यं भवतु मम मुहुः कर्म निर्मायमेव ।
सूर्याग्नि ब्राह्मणात्मादिषु लसित चतुर्बाहुमाराधये त्वाम्
त्वत्प्रेमार्द्रत्वरूपो मम सततमभिष्यंदतां भक्तियोगः ॥ ९

ऐश्वर्यं ते दान होम व्रत नियम तपस्सांख्ययोगैर्दुरापं
त्वत्संगेनैव गोप्यः किल सुकृतितमाः प्रापुरानन्दसान्द्रम् ।
भक्तेष्वन्येषु भूयस्स्वपि बहुमनुषे भक्तिमेव त्वमासां
तन्मे त्वद्भक्तिमेव द्रढय हर गदान् कृष्ण वातालयेश ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

९५ ॥ ध्यान योगः ॥

आदौ हैरण्यगर्भीं तनुमविकल जीवात्मिकामास्थितस्त्वं
जीवत्वं प्राप्य मायागुणगणखचितो वर्तसे विश्वयोने ।
तत्रोद्वृद्धेन सत्त्वेन तु गुणयुगलं भक्तिभावं गतेन
छित्त्वा सत्त्वं च हित्वा पुनरनुपहितो वर्तिताहे त्वमेव ॥ १

सत्त्वोन्मेषात् कदाचित् खलु विषयरसे दोषबोधेपि भूमन्
भूयोऽप्येषु प्रवृत्तिः सतमसि रजसि प्रोद्धते दुर्निवारा ।
चित्तं तावत् गुणाश्च ग्रथितमिह मिथस्तानि सर्वाणि रोद्धुं
तुर्ये त्वय्येकभक्तिः शरणमिति भवान् हंसरूपी न्यगादीत् ॥ २

सन्ति श्रेयांसि भूयांस्यपि रुचिभिदया कर्मिणां निर्मितानि
क्षुद्रानन्दाश्च सान्ता बहुविधगतयः कृष्ण तेभ्यो भवेयुः ।
त्वं चाचख्याथ सख्ये ननु महिततमां श्रेयसां भक्तिमेकां
त्वद्भक्त्यानन्द तुल्यः खलु विषय जुषां संमदः केन वा स्यात् ॥ ३

त्वद्भक्त्या तुष्टबुद्धेः सुखमिहचरतो विच्युताशस्य चाशाः
सर्वाः स्युः सौख्यमय्यः सलिलकुहरगस्येव तोयैकमय्यः ।
सोऽयं खल्विन्द्रलोकं कमलजभवनं योगसिद्धीश्च हृद्याः
नाकांक्षत्येतदास्तां स्वयमनुपतिते मोक्षसौख्येऽप्यनीहः ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

त्वद्भक्तो बाध्यमानोऽपि च विषयरसैरिन्द्रियाशान्तिहेतोः
भक्त्यैवाक्रम्यमाणैः पुनरपि खलु तैर्दुर्बलैर्नाभिजय्यः ।
सप्तार्चिर्दीपितार्चिर्दहति किल यथा भूरिदारु प्रपञ्चं
त्वद्भक्त्योघे तथैव प्रदहति दुरितं दुर्मदः क्वेन्द्रियाणाम् ॥ ५

चित्तार्द्रीभाव मुच्चैर्वपुषि च पुलकं हर्षबाष्पं च हित्वा
चित्तं शुध्येत्कथं वा किमु बहुतपसा विद्यया वीतभक्तेः ।
त्वद्गाथा स्वाद सिद्धाञ्जन सतत मरीमृज्यमानोऽयमात्मा
चक्षुर्वत्तात्त्वसूक्ष्मं भजति न तु तथाऽभ्यस्तया तर्ककोट्या ॥ ६

ध्यानं ते शीलयेयं समतनु सुख बद्धासनो नासिकाग्र
न्यस्ताक्षः पूरकाद्यै र्जितपवनपथ श्चित्तपद्मं त्ववाञ्चम् ।
ऊर्ध्वाग्रं भावयित्वा रविविधुशिखिनः संविचिन्त्योपरिष्टात्
तत्रस्थं भावये त्वां सजलजलधर श्यामलं कोमलांगम् ॥ ७

आनीलश्लक्ष्ण केशं ज्वलितमकरसत्कुण्डलं मन्दहास
स्यन्दार्द्रं कौस्तुभश्री परिगत वनमालोरुहाराभिरामम् ।
श्रीवत्सांकं सुबाहुं मृदुलसदुदरं कांचनच्छायचेलं
चारुस्निग्धोरुमम्भोरुहललित पदं भावयेऽहं भवन्तम् ॥ ८

सर्वांगेष्वंग रंगत्कुतुकमितिमुहुर्धारयन्नीश चित्तं

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

तत्राप्येकत्र युञ्जे वदनसरसिजे सुन्दरे मन्दहासे ।
तत्रालीनं तु चेतः परमसुखचिदद्वैतरूपे वितन्वन्
अन्यन्नो चिन्तयेयं मुहुरिति समुपारूढयोगो भवेयम् ॥ ९

इत्थं त्वद्ध्यानयोगे सति पुनरणिमाद्यष्ट संसिद्धयस्ताः
दूरश्रुत्यादयोऽपि ह्यहमहमिकया संपतेयुर्मुरारे ।
त्वत्संप्राप्तौ विलंबावहमखिलमिदं नाद्रिये कामयेऽहं
त्वामेवानन्दपूर्णं पवनपुरपते पाहि मां सर्वतापात् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

९६ ॥ भगवत् विभूतयः ॥

त्वं हि ब्रह्मैव साक्षात् परमुरुमहिमन्नक्षराणामकारः
तारो मन्त्रेषु राज्ञां मनुरसि मुनिषु त्वं भृगुर्नारदोऽपि ।
प्रह्लादो दानवानां पशुषुच सुरभिः पक्षिणां वैनतेयो
नागानामस्यनन्तः सुरसरिदपि च स्रोतसां विश्वमूर्ते ॥ १

ब्रह्मण्यानां बलिस्त्वं क्रतुषुच जपयज्ञोऽसि वीरेषु पार्थो
भक्तानामुद्धवस्त्वं बलमसि बलिनां धाम तेजस्विनां त्वम् ।
नास्त्यन्तस्त्वद्विभूते र्विकसदतिशयं वस्तु सर्वं त्वमेव
त्वं जीवस्त्वं प्रधानं यदिह भवदृते तन्न किञ्चित् प्रपञ्चे ॥ २

धर्मं वर्णाश्रमाणां श्रुतिपथविहितं त्वत्परत्वेन भक्त्या
कुर्वन्तोऽन्तर्विरागे विकसति शनकैः सन्त्यजन्तो लभन्ते ।
सत्तास्फूर्ति प्रियत्वात्मकमखिल पदार्थेषु भिन्नेष्वभिन्नं
निर्मूलं विश्वमूलं परममहमिति त्वद्विबोधं विशुद्धम् ॥ ३

ज्ञानं कर्मापि भक्तिस्त्रितयमिह भवत्प्रापकं तत्र तावत्
निर्विण्णानामशेषे विषय इह भवेद् ज्ञानयोगेऽधिकारः ।
सक्तानां कर्मयोगस्त्वयि हि विनिहितो ये तु नात्यन्तसक्ताः
नाप्यत्यन्तं विरक्तास्त्वयि च धृतरसा भक्तियोगो ह्यमीषाम् ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

ज्ञानं त्वद्भक्ततां वा लघु सुकृतवशान्मर्त्यलोके लभन्ते
तस्मात् तत्रैव जन्म स्पृहयति भगवन्नाकगो नारको वा ।
आविष्टं मां तु दैवाद् भवजलनिधि पोतायिते मर्त्य देहे
त्वं कृत्वा कर्णधारं गुरुमनुगुण वातायितस्तारयेथाः ॥ ५

अव्यक्तं मार्गयन्तः श्रुतिभिरपि नयैः केवलज्ञान लुब्धाः
क्लिश्यन्तेऽतीव सिद्धिं बहुतरजनुषामन्त एवाप्नुवन्ति ।
दूरस्थः कर्मयोगोऽपि च परमफले नन्वयं भक्तियोग-
स्त्वामूलादेव हृद्यस्त्वरितमयि भवत्प्रापको वर्धतां मे ॥ ६

ज्ञानायैवातियत्नं मुनिरपवदते ब्रह्मतत्त्वंतु शृण्वन्
गाढं त्वत्पादभक्तिं शरणमयति यस्तस्य मुक्तिः कराग्रे ।
त्वद्ध्यानेऽपीहतुल्या पुनरसुकरता चित्तचाञ्चल्य हेतोः
अभ्यासादाशु शक्यं तदपि वशयितुं त्वत्कृपा चारुताभ्याम् ॥ ७

निर्विण्णः कर्ममार्गे खलु विषमतमे त्वत्कथादौ च गाढं
जातश्रद्धोऽपि कामानयि भुवनपते नैव शक्नोमि हातुम् ।
तद्भूयो निश्चयेन त्वयि निहितमना दोषबुद्ध्या भजंस्तान्
पुष्णीयां भक्तिमेव त्वयि हृदयगते मंक्षु नंक्ष्यन्ति संगाः ॥ ८

कश्चित् क्लेशार्जितार्थक्षय विमलमति र्नुद्यमानो जनौघैः

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

प्रागेवं प्राहविप्रो न खलु मम जनः कालकर्मग्रहावा ।
चेतो मे दुःखहेतुस्तदिह गुणगणं भावयत् सर्वकारी-
त्युक्त्वा शान्तो गतस्त्वां मम च कुरु विभो तादृशीं चित्तशान्तिम् ॥ ९

ऐलःप्रागुर्वशीं प्रत्यतिविवशमनाःसेवमानश्चिरं तां
गाढं निर्विद्य भूयो युवतिसुखमिदं क्षुद्रमेवेति गायन् ।
त्वद्भक्तिं प्राप्य पूर्णः सुखतरमचरत् तद्वदुद्धूय संगं
भक्तोत्तंसं क्रिया मां पवनपुरपते हन्त मे रुन्धि रोगान् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

९७ ॥ मार्कण्डेय कथा ॥

त्रैगुण्याद्भिन्नरूपं भवति हि भुवने हीन मध्योत्तमं यद्
ज्ञानं श्रद्धा च कर्ता वसतिरपि च सुखं कर्म चाहारभेदाः ।
त्वत्क्षेत्र त्वन्निषेवादि तु यदिह पुनस्त्वत्परं तत्तु सर्वं
प्राहुर्नैर्गुण्यनिष्ठं तदनुभजनतो मंक्षुसिद्धो भवेयम् ॥ १

त्वय्येवन्यस्तचित्तः सुखमयि विचरन् सर्वचेष्टास्त्वदर्थं
त्वद्भक्तैः सेव्यमानानपि चरितचरानाश्रयन् पुण्यदेशान् ।
दस्यौ विप्रे मृगादिष्वपि च सममति र्मुच्यमानावमान
स्पर्धासूयादि दोषः सततमखिलभूतेषु संपूजये त्वाम् ॥ २

त्वद्भावो यावदेषु स्फुरति न विशदं तावदेवं ह्युपास्तिं
कुर्वन्नैकात्म्यबोधे झटिति विकसति त्वन्मयोऽहं चरेयम् ।
त्वद्धर्मस्यास्य तावत् किमपि न भगवन् प्रस्तुतस्य प्रणाशः
तस्मात्सर्वात्मनैव प्रदिश मम विभो भक्तिमार्गं मनोज्ञम् ॥ ३

तं चैनं भक्तियोगं द्रढयितुमयि मे साध्यमारोग्यमायुः
दिष्ट्या तत्रापि सेव्यं तव चरणमहो भेषजायेव दुग्धम् ।
मार्कण्डेयो हि पूर्वं गणकनिगदित द्वादशाब्दायुरुच्चैः
सेवित्वा वत्सरं त्वां तव भटनिवहै र्द्रावयामास मृत्युम् ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

मार्कण्डेयश्चिरायुः स खलु पुनरपि त्वत्परः पुष्पभद्रा
तीरे निन्ये तपस्यन्नतुल सुखरतिः षट् तु मन्वन्तराणि ।
देवेन्द्रः सप्तमस्तं सुरयुवति मरुन्मन्मथैः मोहयिष्यन्
योगोष्मप्लुष्यमाणैर्न तु पुनरशकत्त्वज्जनं निर्जयेत् कः ॥ ५

प्रीत्या नारायणाख्य स्त्वमथ नरसखः प्राप्तवानस्य पार्श्वं
तुष्ट्या तोष्टूयमानः स तु विविधवरैर्लोभितो नानुमेने ।
द्रष्टुं मायां त्वदीयां किल पुनरवृणोद् भक्तितृप्तान्तरात्मा
माया दुःखानभिज्ञस्तदपिमृगयते नूनमाश्चर्यहेतोः ॥ ६

याते त्वय्याशु वाताकुल जलदगलत् तोयपूर्णातिघूर्णत्
सप्तार्णोराशिमग्ने जगति स तु जले संभ्रमन् वर्षकोटीः ।
दीनः प्रैक्षिष्ट दूरे वटदलशयनं कञ्चिदाश्चर्य बालं
त्वामेव श्यामलांगं वदनसरसिजन्यस्त पादांगुलीकम् ॥ ७

दृष्ट्वा त्वां हृष्टरोमा त्वरितमभिगतः स्प्रष्टुकामो मुनीन्द्रः
श्वासेनान्तर्निविष्टः पुनरिह सकलं दृष्टवान् विष्टपौघम् ।
भूयोऽपि श्वासवातै बर्हिरनुपतितो वीक्षितस्त्वत्कटाक्षैः
मोदादाश्लेष्टुकामस्त्वयि पिहिततनौ स्वाश्रमे प्राग्वदासीत् ॥ ८

गौर्या सार्धं तदग्रे पुरभिदथ गतस्त्वत्प्रिय प्रेक्षणार्थी

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

सिद्धानेवास्य दत्त्वा स्वयमयमजरामृत्युतादीन् गतोऽभूत् ।
एवं त्वत्सेवयैव स्मररिपुरपि स प्रीयते येन तस्मात्
मूर्ति त्रय्यात्मकस्त्वं ननु सकल नियन्तेति सुव्यक्तमासीत् ॥ ९

त्र्यंशेऽस्मिन् सत्यलोके विधिहरि पुरभिन्मन्दिराण्यूर्ध्व मूर्ध्वं
तेभ्योऽप्यूर्ध्वं तु माया विकृति विरहितो भाति वैकुण्ठलोकः ।
तत्र त्वं कारणांभस्यपि पशुपकुले शुद्ध सत्त्वैकरूपी
सच्चिद्ब्रह्माद्वयात्मा पवनपुरपते पाहि मां सर्वरोगात् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

९८ ॥ निष्कल ब्रह्म उपासनम् ॥

यस्मिन्नेतद्विभातं यत इदमभवद्येन चेदं य एत-
द्योऽस्मादुत्तीर्णरूपः खलु सकलमिदं भासितं यस्य भासा ।
यो वाचां दूरदूरे पुनरपि मनसां यस्य देवा मुनीन्द्राः
नो विद्युस्तत्त्वरूपं किमु पुनरपरे कृष्ण तस्मै नमस्ते ॥ १

जन्माथो कर्म नाम स्फुटमिह गुणदोषादिकं वा न यस्मिन्
लोकानामूतये यः स्वयमनुभजते तानि मायानुसारी ।
बिभ्रच्छक्तीररूपोपि च बहुतररूपोऽवभात्यद्भुतात्मा
तस्मै कैवल्यधाम्ने पररसपरिपूर्णाय विष्णो नमस्ते ॥ २

नो तिर्यञ्चं न मर्त्यं न च सुरमसुरं न स्त्रियं नो पुमांसं
न द्रव्यं कर्म जातिं गुणमपि सदसद्वाऽपि ते रूपमाहुः ।
शिष्टं यत्स्यान्निषेधे सति निगमशतैर्लक्षणा वृत्तितस्तत्
कृच्छ्रेणावेद्यमानं परमसुखमयं भाति तस्मै नमस्ते ॥ ३

मायायां बिम्बितस्त्वं सृजसि महदहंकार तन्मात्रभेदैः
भूतग्रामेन्द्रियाद्यैरपि सकलजगत्स्वप्नसंकल्प कल्पम् ।
भूयः संहृत्य सर्वं कमठ इव पदान्यात्मना कालशक्त्या
गंभीरे जायमाने तमसि वितिमिरो भासि तस्मै नमस्ते ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

शब्द ब्रह्मेति कर्मेत्यणुरिति भगवन् काल इत्यालपन्ति
त्वामेकं विश्वहेतुं सकलमयतया सर्वथा कल्प्यमानम् ।
वेदान्तै र्यत्तु गीतं पुरुषपरचिदात्माभिधं तत्तु तत्त्वं
प्रेक्षामात्रेण मूलप्रकृति विकृतिकृत् कृष्ण तस्मै नमस्ते ॥ ५

सत्त्वेनासत्तया वा न च खलु सदसत्त्वेन निर्वाच्यरूपा
धत्ते याऽसावविद्या गुण फणिमतिवद्विश्वदृश्यावभासम् ।
विद्यात्वं सैव याता श्रुतिवचनलवै र्यत्कृपास्यन्दलाभे
संसारारण्य सद्यस्त्रुटन परशुतामेति तस्मै नमस्ते ॥ ६

भूषासु स्वर्णवद्वा जगति घटशरावादिके मृत्तिकावत्
तत्त्वे संञ्चिन्त्यमाने स्फुरति तदधुनाऽप्यद्वितीयं वपुस्ते ।
स्वप्नद्रष्टुः प्रबोधे तिमिरलयविधौ जीर्णरज्जोश्च यद्वत्
विद्यालाभे तथैव स्फुटमपि विकसेत् कृष्ण तस्मै नमस्ते ॥ ७

यद्भीत्योदेति सूर्यो दहति च दहनो वाति वायुस्तथाऽन्ये
यद्भीताः पद्मजाद्याः पुनरुचित बलीनाहरन्तेऽनुकालम् ।
येनैवारोपिताः प्राङ्निजपदमपि ते च्यावितारश्च पश्चात्
तस्मै विश्वं नियन्त्रे वयमपि भवते कृष्ण कुर्म प्रणामम् ॥ ८

त्रैलोक्यं भावयन्तं त्रिगुणमयमिदं त्र्यक्षरस्यैकवाच्यं

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

त्रीशानामैक्यरूपं त्रिभिरपि निगमैर्गीयमानस्वरूपं ।
तिस्रोऽवस्था विदन्तं त्रियुगजनिजुषं त्रिक्रमाक्रान्तविश्वं
त्रैकाल्ये भेदहीनं त्रिभिरहमनिशं योगभेदैर्भजे त्वाम् ॥ ९

सत्यं शुद्धं विबुद्धं जयति तव वपुर्नित्यमुक्तं निरीहं
निर्द्वन्द्वं निर्विकारं निखिलगुणगण व्यञ्जनाधारभूतम् ।
निर्मूलं निर्मलं तन्निरवधि महिमोल्लासि निर्लीनमन्त-
र्निस्संगानां मुनीनां निरुपम परमानन्द सान्द्र प्रकाशम् ॥ १०

दुर्वारं द्वादशारं त्रिशतपरिमिलत्षष्टि पर्वाभिवीतं
सम्भ्राम्यत् क्रूरवेगं क्षणमनु जगदाच्छिद्य सन्धावमानम् ।
चक्रं ते कालरूपं व्यथयतु न तु मां त्वत्पदैकावलंबं
विष्णो कारुण्य सिन्धो पवनपुरपते पाहि सर्वामयौघात् ॥ ११

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

९९ ॥ वेद स्वरूपम् ॥

विष्णोर्वीर्याणि को वा कथयतु धरणेः कश्च रेणून्मिमीते
यस्यैवाङ्घ्रित्रयेण त्रिजगदभिमितं मोदते पूर्णसंपत् ।
योऽसौ विश्वानि धत्ते प्रिय मिह परमं धाम तस्याभियायां
तद्भक्ता यत्र माद्यन्त्यमृतरसमरन्दस्य यत्र प्रवाहः ॥ १

आद्यायाशेषकर्त्रे प्रतिनिमिष नवीनाय भर्त्रे विभूतेः
भक्तात्मा विष्णवे यः प्रदिशति हविरादीनि यज्ञार्चनादौ ।
कृष्णाद्यं जन्म यो वा महदिह महतो वर्णयेत्सोऽयमेव
प्रीतः पूर्णैर्यशोभिस्त्वरितमभिसरेत् प्राप्यमन्ते पदं ते ॥ २

हे स्तोतारः कवीन्द्रास्तमिह खलु यथा चेतयध्वे तथैव
व्यक्तं वेदस्य सारं प्रणुवत जननोपात्त लीलाकथाभिः ।
जानन्तश्चास्य नामान्यखिलसुखकराणीति संकीर्तयध्वं
हे विष्णो कीर्तनाद्यैस्तव खलु महतस्तत्त्वबोधं भजेयम् ॥ ३

विष्णोः कर्माणि संपश्यत मनसि सदा यैः सः धर्मानबध्नाद्
यानीन्द्रस्यैष भृत्यः प्रियसख इव च व्यातनोत् क्षेमकारी ।
ईक्षन्ते योगसिद्धाः परपदमनिशं यस्य संयक् प्रकाशं
विप्रेन्द्रा जागरूकाः कृतबहुनुतयो यच्च निर्भासयन्ते ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

नो जातोजायमानोऽपि च समधिगतस्त्वन्महिम्नोऽवसानं
देव श्रेयांसि विद्वान् प्रतिमुहुरपि ते नाम शंसामि विष्णो ।
तं त्वां संस्तौमि नानाविधनुति वचनैरस्य लोकत्रयस्या-
प्यूर्ध्वं विभ्राजमाने विरचितवसतिं तत्र वैकुण्ठलोके ॥ ५

आपः सृष्ट्यादि जन्याः प्रथममयि विभो गर्भदेशे दधुस्त्वां
यत्र त्वय्येव जीवा जलशयन हरे संगता ऐक्यमापन् ।
तस्याजस्य प्रभो ते विनिहितमभवत् पद्ममेकं हि नाभौ
दिक् पत्रं यत्किलाहुः कनकधरणिभृत्कर्णिकं लोकरूपम् ॥ ६

हे लोका विष्णुरेतद् भुवनमजनयत्तान्न जानीथ यूयं
युष्माकं ह्यन्तरस्थं किमपि तदपरं विद्यते विष्णुरूपम् ।
नीहार प्रख्य माया परिवृत मनसो मोहिता नामरूपैः
प्राणप्रीत्यैकतृप्ताश्चरथ मखपरा हन्त नेच्छा मुकुन्दे ॥ ७

मूर्ध्नामक्ष्णां पदानां वहसि खलु सहस्राणि संपूर्य विश्वं
तत् प्रोत्क्रम्यापि तिष्ठन् परिमितविवरे भासि चित्तान्तरेऽपि।
भूतं भव्यं च सर्वं परपुरुष भवान् किञ्च देहेन्द्रियादिषु
आविष्टो ह्युद्गतत्वादमृतमुखरसं चानुभुंक्षे त्वमेव ॥ ८

यत्तु त्रैलोक्यरूपं दधदपि च ततो निर्गतः अनन्तशुद्ध-

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

ज्ञानात्मा वर्तसे त्वं तव खलु महिमा सोऽपि तावान् किमन्यत् ।
स्तोकस्ते भाग एवाखिल भुवनतया दृश्यते त्र्यंशकल्पं
भूयिष्ठं सान्द्रमोदात्मकमुपरि ततो भाति तस्मै नमस्ते ॥ ९

अव्यक्तं ते स्वरूपं दुरधिगमतमं तत्तु शुद्धैकसत्त्वं
व्यक्तं चाप्येतदेव स्फुटममृतरसाम्भोधि कल्लोलतुल्यम् ।
सर्वोत्कृष्टामभीष्टां तदिह गुणरसेनैव चित्तं हरन्तीं
मूर्तिं ते संश्रयेऽहं पवनपुरपते पाहिमां कृष्ण रोगात् ॥ १०

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

१०० ॥ केशादिपाद वर्णनम् ॥

अग्रे पश्यामि तेजो निबिडतर कलायावली लोभनीयं
पीयूषाप्लावितोऽहं तदनु तदुदरे दिव्यकैशोरवेषम् ।
तारुण्यारम्भरम्यं परमसुख रसास्वाद रोमाञ्चितांगैः
आवीतं नारदाद्यै र्विलसदुपनिषत् सुन्दरी मण्डलैश्च ॥ १

नीलाभं कुञ्चिताग्रं घनममलतरं सम्यतं चारुभंग्या
रत्नोत्तम्साभिरामं वलयितमुदयच्चन्द्रकैः पिञ्च्छजालैः ।
मन्दारस्रङ् निवीतं तव पृथुकबरीभारमालोकयेऽहं
स्निग्ध श्वेतोर्ध्वपुण्ड्रामपि च सुललितां फाल बालेन्दुवीथीम् ॥ २

हृद्यं पूर्णानुकम्पार्णव मृदुलहरी चञ्चल भ्रूविलासैः
आनील स्निग्धपक्ष्मावलि परिलसितं नेत्रयुग्मं विभो ते ।
सान्द्रच्छायं विशालारुण कमलदलाकारमामुग्धतारं
कारुण्यालोकलीला शिशिरित भुवनं क्षिप्यतां मय्यनाथे ॥ ३

उत्तुंगोल्लासिनासं हरिमणि मुकुर प्रोल्लसद् गण्डपाली
व्यालोलत्कर्णपाशाञ्चित मकरमणी कुण्डलद्वन्द्वदीप्रम् ।
उन्मीलद्दन्तपंक्ति स्फुरदरुणतरच्छाय बिम्बाधरान्तः
प्रीतिप्रस्यन्दि मन्दस्मित मधुरतरं वक्त्रमुद्भासतां मे ॥ ४

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

बाहुद्वन्द्वेन रत्नोज्ज्वल वलयभृता शोण पाणिप्रवाले
नोपात्तां वेणुनालीं प्रसृत नखमयूखांगुलीसंगशाराम् ।
कृत्वा वक्त्रारविन्दे सुमधुर विकसद्रागमुद्भाव्यमानैः
शब्द ब्रह्मामृतैस्त्वं शिशिरित भुवनैः सिञ्चमे कर्णवीथीम् ॥ ५

उत्सर्पत्कौस्तुभश्रीततिभिररुणितं कोमलं कण्ठदेशं
वक्षः श्रीवत्सरम्यं तरलतर समुद्दीप्र हार प्रतानम् ।
नानावर्णप्रसूनावलि किसलयिनीं वन्यमालां विलोल-
ल्लोलम्बां लम्बमानामुरसि तव तथा भावये रत्नमालाम् ॥ ६

अंगे पञ्चांगरागैरतिशय विकसत् सौरभाकृष्टलोकं
लीनानेक त्रिलोकी विततिमपि कृशां बिभ्रतं मध्यवल्लीम् ।
शक्राश्मन्यस्त तप्तोज्वल कनकनिभं पीत चेलं दधानं
ध्यायामो दीप्तरश्मि स्फुटमणिरशना किंकिणी मण्डितं त्वाम् ॥ ७

ऊरू चारू तवोरू घनमसृणरुचौ चित्तचोरौ रमायाः
विश्वक्षोभं विशंक्य ध्रुवमनिशमुभौ पीत चेलावृतांगौ ।
आनम्राणां पुरस्तान्न्यसन धृतसमस्तार्थ पाली समुद्ग-
च्छायं जानुद्वयंच क्रमपृथुल मनोज्ञे च जंघे निषेवे ॥ ८

मञ्जीरं मञ्जुनादैरिव पदभजनं श्रेय इत्यालपन्तं

पादाग्रं भ्रान्ति मज्जत् प्रणत जन मनो मन्दरोद्धारकूर्मम् ।
उत्तुंगाताम्र राजन्नखर हिमकर ज्योत्स्नया चाश्रितानां
सन्ताप ध्वान्त हन्त्रीं ततिमनुकलये मंगलामंगुलीनाम् ॥ ९

योगीन्द्राणां त्वदंगेष्वधिकसुमधुरं मुक्ति भाजां निवासो
भक्तानां कामवर्ष द्युतरु किसलयं नाथ ते पादमूलम् ।
नित्यं चित्तस्थितं मे पवनपुरपते कृष्ण कारुण्यसिन्धो
हृत्वा निश्शेषतापान् प्रदिशतु परमानन्द सन्दोहलक्ष्मीम् ॥ १०

अज्ञात्वा ते महत्त्वं यदिह निगदितं विश्वनाथ क्षमेथाः
स्तोत्रं चैतत्सहस्रोत्तरमधिकतरं त्वत्प्रसादाय भूयात् ।
द्वेधा नारायणीयं श्रुतिषु च जनुषा स्तुत्यता वर्णनेन
स्फीतं लीलावतारैरिदमिह कुरुतामायुरारोग्य सौख्यम् ॥ ११

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

ॐ नमो नारायणाय ।

ॐ नमो नमः ।

This version of Narayaneeyam prepared by Lalitha and Sanatkumar for private circulation only.

Filename: NarayaneeyamEmFont.doc
Directory: F:\MakeShlokPDF
Template: D:\program files\microsoft office\Templates\Normal.dot
Title: Narayaneeyam
Subject: Text of Narayana Bhattathiri's Narayaneeyam in Sanskrit
Author: Sanatkumar & Lalitha
Keywords: Narayaneeyam, Bhagavatham, Sanskrit, Krishna, Avataram, Bhattathiri, Guruvayur, Guruvayoor, Guruvayurappan, completenarayaneeyam
Comments: http://sanskrit.gde.to/sites/completenarayaneeyam http://www.geocities.com/completenarayaneeyam
Creation Date: 24/07/06 10:51 AM
Change Number: 2
Last Saved On: 24/07/06 10:51 AM
Last Saved By: Lalitha and Sanatkumar
Total Editing Time: 1 Minute
Last Printed On: 24/07/06 11:28 AM
As of Last Complete Printing
Number of Pages: 279
Number of Words: 22,690 (approx.)
Number of Characters: 129,334 (approx.)